Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII. Ljubljana, 14. marca 1940. Štev. 11 (543)

Svoboda in slabost ne gresta skup.

Vauvenargues,
francoski moralist
(1715—1747)

»DRUŽINSKI TEDNIK«
izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA
1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnine je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4·50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Roosevelt
kot človek in kot državnik

(Gl. str. 9)

NA SEVERU SO SE POBOTALI...

...zato, da jih na jugu ne presenetijo?

Sklenitev rusko-finskega miru je druga etapa v sedanji evropski vojni. Kdo bo tretjo odločil v svojo korist?

Ko smo pisali spodnji članek, še nismo vedeli, da so Finci in Rusi že podpisali mirovno pogodbo. Kljub temu dogodki našim izvajanjem niso vzeli smisla in pomena.

Na drugem mestu prinašamo primerjavo med lanskimi oktobrskimi in letošnjimi marčnimi ruskimi zahtevami. Kajpada so letošnji pogoji hujši. Nastane vprašanje: Kdo je kriv, da je morala Finska v vojno, namesto da bi bila mnogo manj izgubila brez vojne — izgubila tisto, česar trajno ne bi mogla osporavati svoji mogočni sosedi, t. j. njeno »okno v svet«? Potem: Zakaj se je Rusom tako zelo mudilo, skleniti mir s Finci? Ali so se res bali zavezniške pomoči Finski? Dalje: Za kako dolgo se je Švedska s svojim »posredovanjem« izognila vojnim zapletljajem? In naposled: Kam se bo sovjetska Rusija zdaj obrnila?

Sama vprašanja, ki jim danes odgovore šele slutimo. Eno je gotovo: sklenitev miru med Finsko in Rusijo je druga etapa v sedanji vojni, prav tako važna kakor zdrobitev Poljske. Obe prvi etapi sta totalitarni državi odločili v svojo korist. Daladier to ve. Churchill tudi.

★

V Ljubljani, 12. marca

Kaže, da se rusko-finska vojna le bliža koncu. Ne sicer takšnemu, kakor so ga Rusi pričakovali, a tudi ne takšnemu, kakršnega so se zavezniki nadejali.

Finska je nadvse častno prestala ognjeno preizkušnjo, a čudežev pač nihče ne more pričakovati od nje. Njen odpor bi sicer še nekaj časa trajal, nato bi pa prišel neizogibni polom.

Tako nekako so utegnili govoriti finskim zastopnikom prijatelji iz Stockholma in Berlina. In Finci so jih poslušali — so jih *morali* poslušati, ker so jim dopovedali, da je to poslednja priložnost za sklenitev kompromisnega miru. Čeprav so jih lansko jesen prav isti prijatelji hrabrili, naj vztrajajo pri odklonilnem stališču proti ruskim zahtevam...

Mir med Moskvo in Helsinkijem bo vendarle kompromisen. Finci bodo morali Rusom »na stežaj odpreti okno v svet«, Rusi jim bodo pa pustili formalno neodvisnost. Dejansko bo seveda njihova neodvisnost toliko vredna kakor samostojnost baltiških držav. Naj se potolažijo: nič na svetu ni večno, zato bo tudi njihovo vazalstvo doživelo svoj konec.

Tako nekako bodo po sklenitvi miru utegnili Fincem govoriti njihovi novi prijatelji. Besede, ki jih bodo govorili, bodo morda hinavske, a njih resnica bo kljub temu držala: Narod, ki mu je svoboda najdražje na svetu, se trajno zasužnjiti ne dá.

Zakaj se je vsem vprek tako na lepem začelo muditi, da bi sklenili mir na severu?

Najbolj se je menda mudilo *Švedom* in *Norvežanom*. Po aferi *Altmarke* so na severu zaduhali smodnik. Oslo in Stockholm sta izprevidela, da se je za Churchilla vojna zares začela. Nauk: Podvizajmo se, da bomo čimprej zunaj območja bomb in topov.

Tudi *Rusom* je jela finska vojna že presedati. Zavezniška armada na Bližnjem Vzhodu postaja prevelika in Weygandova potovanja prenedvoumna, da bi bilo moči prezreti: na ruskem južnem krilu se nekaj pripravlja. Nauk: Likvidirajmo čimprej vojno na severu, da bomo kos morebitnemu napadu na jugu.

V *Nemčiji* ni bil ruski napad na Fince nikoli prav popularen. Že zato ne, ker si Nemci pač ne morejo želeti, da bi se Rusi vsidrali na Skandinaviji. Razen tega je zaradi te vojne hudo trpela in še trpi nemška trgovina z Rusijo. Ta trgovina je pa za tretji rajh *danes* ena izmed najvažnejših stvari na svetu. Nauk: Finci naj se čimprej sporazumejo z Rusi, da bomo dobili z vzhoda kaj prida surovin.

Sklenitev miru na severu bo torej aktivna postavka za Rusijo in za Nemčijo. Logično je torej, da jo bodo zavezniki morali knjižiti med pasiva.

Toda vse na svetu je relativno. Relativna je tudi škoda, ki jo bodo zavezniki občutili po »kompromisni« kapitulaciji Finske. Zakaj, takšen mir je zanje še zmerom boljši, kakor če bi Rusija zavzela vso Finsko in skušala prodreti celo še na Švedsko in Norveško.

Relativna je tudi škoda, ki jo ima svet, če se podjarmljenim narodom pridruži nov suženj. Kajti tem prej bodo začele pokati verige, čim več bo vanje uklenjenih.

*

Grof Czaky je zunanji minister kraljevine Madžarske. Vsi madžarski zunanji ministri po svetovni vojni govore bolj ali manj iredentistično. Z njihovega stališča stvar ni nerazumljiva. Drugače je pa seveda s stališča madžarskih sosed.

Grof Czaky zadnje čase precej pogosto govori. Ondan je govoril o raz-

Vrhovni poveljnik branilcev Viipurija, general Öqvist

merju med Madžarsko in Jugoslavijo pa Bolgarijo. Dejal je, da si madžarska zunanja politika želi prijateljstva z močno Jugoslavijo, o Bolgariji je pa rekel, da ji je Madžarska najboljša prijateljica.

To je bilo pretekli torek. V sredo je grof Czaky spet govoril. To pot o madžarskih severnih sosedih, o Čehih in Poljakih.

Ta govor ni zvenel tako prijazno zato je bil pa zanimivejši; nekateri tuji listi trdijo celo, da je bil senzacionalen.

Grof Czaky je namreč nepozvan zavzel stališče do bodoče češkoslovaške države. Rekel je, da kraljevina Madžarska odločno odklanja sleherno obliko obnovitve nekdanje ČSR; to je po njegovem tudi v interesu vse Evrope. (Da je stvar predvsem v velikem interesu Madžarov samih, je bolj razumljivo: danes živi namreč pod sveto Štefanovo krono nič manj ko 600.000 Slovakov.)

Najbolj zanimiva so pa Czakyjeva sklepna izvajanja. Madžarski zunanji minister je namreč z grenkobo ugotovil, da so se Čehi in Poljaki vendarle našli: povedal je, da sta se dr. Beneš in general Sikorsky kot zastopnika češke in poljske vlade v Parizu sporazumela, da bodo oboji zastopniki na mirovni konferenci drug drugega podpirali.

Ta ugotovitev je že sama po sebi velezanimiva, lahko bi celo rekli, velesenzacionalna: saj dokazuje tistim, ki tega doslej še niso vedeli, da so se emigrantski zastopniki obeh severnih slovanskih držav vendarle nekaj naučili iz svoje nesreče in da skušajo iz tega spoznanja skupaj polagati temeljni kamen svoji boljši bodočnosti. Prav poseben pečat pa daje tej novici okoliščina, da se je Madžari ne vesele.

Grof Czaky je šel v svojem govoru še dalje: svaril je namreč angleško in francosko vlado, naj nikar nikomur preveč ne obljubljata, če nočeta novih vojn.

Te besede iz ust madžarskega ministra so v skladu s tradicijo peštanskih vlad, ne zde se pa razumljive zaveznikom. Njihovi listi se postavljajo na tole stališče: kdor se sam peha za revizijo svojih mejá, ne bi smel v isti sapi odrekati narodnostne pravice drugim — posebno tedaj ne, če ima sam več ko pol milijona tujih narodnih manjšin.

Tako je grof Czaky s svojim napadom na novo prijateljstvo med Čehi in Poljaki sprožil reakcijo, kakršne najbrže ni pričakoval. Proti njemu je nastopil celo *Times*, t. j. tisti list, ki je predlanskim prvi vrgel geslo v svet: Češkoslovaška mora odstopiti Sudete.

In to je tretja okoliščina, ki daje Czakyjevemu govoru tolikšen pomen: nenavadna odločnost tistega londonskega lista, ki velja za poluradno glasilo britanske vlade.

Times je namreč v svojem odgovoru grofu Czakyju zapisal med drugim:

»Kdor upa, da se bo na bodoči mirovni konferenci rodila stabilna Evropa, ne more videti nič protinaravnega in nezaželenega v tem, če dva slovanska naroda, oba žrtvi istega napadalca, združita svoje moči in izdelata načrte za bodoče sodelovanje. — —

»Ne spodobi se za madžarskega zunanjega ministra, da svari zahodni velesili pred preuranjenimi obljubami. Osvoboditev Čehov in Poljakov je eden izmed glavnih vojnih ciljev zaveznikov. Toda ta osvoboditev ne bo v škodo nobenega drugega naroda, tudi Madžarov ne. — —

»Strastne besede grofa Czakyja so tem čudnejše, ker je bila britanska vlada, kadar koli je beseda nanesla na razmere v Srednji Evropi, zapeta in je o teh razmerah govorila tako, kakor da gre za obnovitev neodvisnosti češkega in slovaškega naroda. [List namiguje na to, da je britanska vlada imela doslej v mislih samo *neodvisnost* češkega in slovaškega *naroda*, ne pa tudi *suverenosti* češkoslovaške *države*. Op. ured.] Grof Czaky naj ve,« končuje *Times*, »da njegov govor prav gotovo ni zbolišal atmosfere za obravnavanje madžarskih zahtev ,tisti dan po zmagi, ko bi jih zahodni demokraciji imeli pregledati in pretehtati'.«

Observer.

Kaj so Rusi hoteli od Fincev

lani v oktobru...

Oktobra 1939. je moskovska vlada zahtevala od finske vlade tole:

1. Finska mora odstopiti sovjetski Rusiji otoke Tytaesaari, Levansaari in Setskarri pred Kronštatom, ob vhodu v Finski zaliv. V zameno bi Finska dobila del Vzhodne Karelije.
2. Finska ne sme utrditi Alandskega otočja. Rusija si pridrži pravico, od časa do časa to otočje pregledati, da se prepriča, ali se finska vlada drži pogodbe.
3. Finska mora skleniti z Rusijo vojaško zvezo.

...in letos v marcu

Po poročilu, ki ga je v sredo zjutraj izdala nemška agencija DNB, so Rusi in Finci podpisali v torek tik pred polnočjo mirovno pogodbo s temile glavnimi določili:

1. Finska odstopi Rusiji vso Karélsko ožino z Viborgom (Viipurijem) vred, ves breg Ladoškega jezera, Ribačji polotok in dele vzhodne Finske.
2. Rusija dobi za 30 let v zakup luko Hangö in polotok istega imena, da si tam uredi svoje pomorsko oporišče.
3. Rusija umakne svoje vojaštvo iz Pečenge, dobi pa pravico do svobodnega tranzitnega prometa čez Pečengo z Norveško.
4. Mirovno pogodbo imata oba parlamenta odobriti v treh dneh. Sovražnosti se morajo ustaviti 13. marca ob 12. uri. 15. marca ob 10. uri morajo biti oboje čete že na novi meji.
5. Takoj nato se morajo začeti pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Rusijo in Finsko.

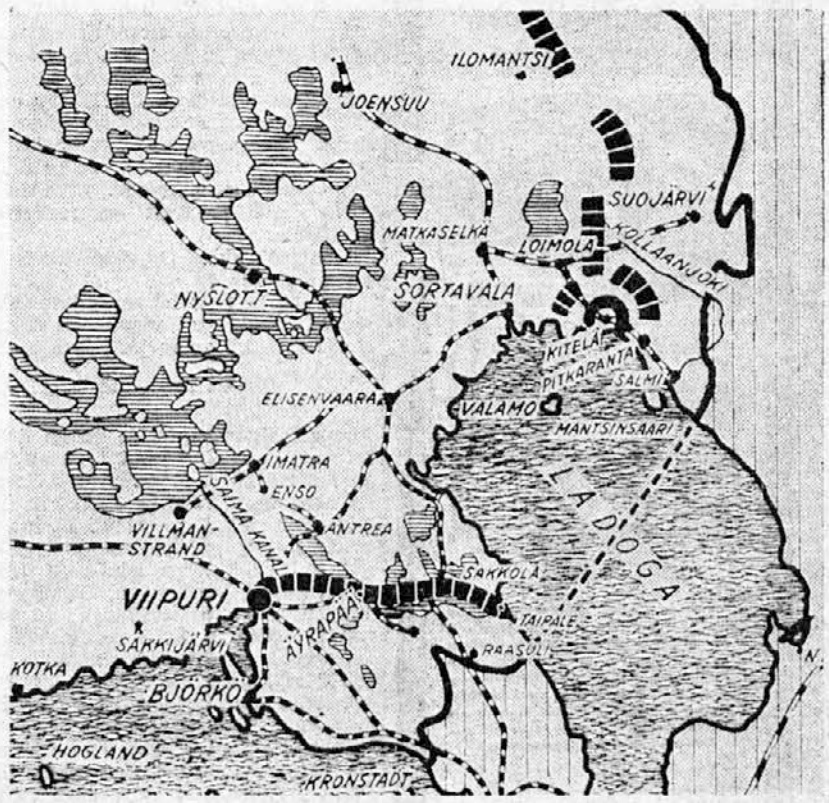

Debele, pretrgane črte kažejo potek finskih prednjih postojank na Karélski ožini in severno od Ladoškega jezera tik pred sklenitvijo miru. Obroč v bližini Kitelája pomeni, da so Finci tam obkolili rusko 168. divizijo.

K finski kapitulaciji: Stari grad v Viborgu (Viipuriju), enem izmed redkih poslopij, ki so jim ruske bombe in granate prizanesle. (Viipuri bodo morali Finci Rusom odstopiti.)

Odkod Italija premog uvaža

Angleško-italijanska afera z nemškim premogom ne bi bila afera, če ne bi bil Italiji premog tako nujno potreben. Pazljiv bralec časopisnih poročil se je zato nehote vprašal: Koliko neki Italija potrebuje premoga? Iz katerih držav ga uvaža? In kako?

Statistika pokaže tole sliko (v milijonih ton):

Italija porabi na leto premoga	14
Sama ga pa pridobi	2
Torej ga mora uvoziti . . .	12
Italija je doslej uvozila premoga:	
iz Nemčije	9
iz Anglije	1·5
iz Belgije	0·5
iz drugih držav	1
Skupaj . . .	12
Uvoz iz Nemčije:	
po morju	6
po železnici (čez Švico in Avstrijo) . .	3

Italija torej dvakrat toliko premoga po morju uvozi kakor po suhem. Znano je, da je morski prevoz mnogo cenejši od železniškega. A v današnjih časih to ni edina okoliščina, ki jo je treba upoštevati. Misliti je treba tudi na to, da se železniški promet med Nemčijo in Italijo skorajda ne dá več stopnjevati, ker Nemcem silno manjka vagonov.

Afera z nemškim premogom se je torej spričo Churchillove odločnosti *morala* končati, kakor se je končala: s tem da bo Italija tisto količino nemškega premoga, ki jo je doslej dobivala po morju, odslej kupovala pri zaveznikih ali pa pri nevtralcih.

Kazniva ljudomilost

Schlesische Tageszeitung poroča pod naslovom »Nemca nevredno«:

»V okrožju Sprottauu so zaprli dva Nemca, ker sta se spustila v pogovor z dvema poljskima vojnima ujetnikoma, dodeljenima k delu, in jima celo ponudila tobaka. S tem neodgovornim ravnanjem sta surovo *(gröblich)* žalila čast nemškega naroda.«

Ali ste že brali...

...da španski generali razglašajo svetu, da v njihovih zaporih ne ždi dva milijona republikancev ampak »samo« dobrega pol milijona?

...da bodo v Krakovu na Poljskem vse ulice dobile nemška imena?

...da je turški zunanji minister Saradžoglu rekel nekemu nemškemu časnikarju, trdečemu, da je Balkan pljuča za Nemčijo: »Zakaj hočete dihati s tujimi pljuči?«

...da so po poročilih iz Burgosa španski generali izvršili takšno agrarno reformo, da so kmetom vzeli vso zemljo, ki jim jo je dala republika, in jo vrnili bivšim veleposestnikom?

...da v Tokiu obljubljajo, da ne bodo jokali, če bodo Angleži začeli blokirati luko Vladivostok, kakor so zagrozili?

Družinski tednik

Iz ljubljanske kronike

V sredo 6. t. m. je izšel v »Jutru« v velikosti pol strani spodnji oglas (na našem kliširanju znatno pomanjšan):

DOLENC JOSIP, zastopstvo za Slovenijo, Ljubljana — Tel. 3950 — Poš. pred. 222.

V petek 8. t. m. je izšla v »Slovenskem domu« tale notica (prinašamo jo takisto v faksimilu):

Se ena drobna

»Jutro«, glasilo jugoslovenskih nacionalistov v Dravski banovini, list, čigar šef je dr. Albert Kramer, je predvčerajšnjim prineslo čez pol zadnje strani učinkovit oglas za avtomobile. Pod oglasom je podpis: **Dolenc Josip,** zastopstvo Ljubljana, pošt. pred. 222.

Ljudje, ki se zlasti zadnje čase dosti bavijo z ljubljanskimi dnevnimi dogodki in osebnostmi, ki so junaki dneva, so ta oglas brali z velikim zanimanjem in o njem različno razpravljali. O čemer se je lahko prepričal vsakdo, kdor je ta dva dneva hodil po ljubljanskih lokalih. Posledice tega zanimanja so čutili tudi v upravi »Jutra«.

Beležimo kot kronisti.

Politični tednik

Italijanski poslanik v Beogradu Mario Indelli je pretekli teden zapustil našo prestolnico, ker ga je italijanska vlada imenovala za veleposlanika v Tokiu. Na njegovo mesto je prišel poslanik g. Francesco Mameli, dosedanji italijanski poslanik v portugalski prestolnici. — **Spomenik pokojnemu voditelju demokratov** Ljubi Davidoviću nameravajo postaviti v Kragujevcu. — **Zagrebški zdravniki so se pritožili** pri oblasteh, češ da so jim pri uvedbi nakaznic za bencin dodelili premalo tega tekočega goriva. — **Veliko rafinerijo nafte nameravajo zgraditi beograjski industrijci** v Pančevu. Rafinerija bo tako velika, da bo lahko rafinirala okrog 3000 vagonov surove nafte na leto. Občinska uprava v Pančevu je priskrbela zemljišče za novo tovarno. — **Pol milijona dinarjev** je Sokolom sklenila dati naša vlada po sklepu svoje zadnje seje, in sicer kot odškodnino za škodo, ki so jo napravile Sokolu različne neodgovorne osebe.

*

Mirovna pogajanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo so se začela pretekli teden. Švedska je prva sprožila mirovna pogajanja. Finska je morala priznati, da ne bo mogla več dolgo kljubovati sovjetskim navalom na Mannerheimovo črto, če ne bo dobila izdatne pomoči s strani zaveznikov. Tudi Nemčija si je precej prizadevala, da skleneta Finska in Sovjetska Rusija med seboj premirje. Finska je pristala na pogajanja na podlagi ruskih zahtev, ki so pa zdaj baje strožje kakor so bile pred vojno. Kljub pogajanjem pa še ni zanesljivo, ali bodo mir tudi dosegli, kajti na Finskem je še zmerom precej močna skupina ljudi, ki se hočejo boriti do konca. Med njimi je tudi general Mannerheim. Zavezniki namreč obljubljajo, da se v tem primeru Finska lahko zanese na njihovo pomoč. V delegaciji, ki je odšla pretekli teden v Moskvo na pogajanja, so zastopnik maršala Mannerheima, general Valdenas, bivši zunanji minister Paasikivi, bivši predsednik vlade Ryti, poslanec Voionmaa in vodja protokola Hakkarasuen. Finska je odločena braniti svojo neodvisnost. Kljub temu, da se vrše v Moskvi mirovna pogajanja, pa bijejo Finci krute boje za svoje starodavno mesto Viborg. Še ta teden bo najbrže odločil usodo Finske. — **Spor med Anglijo in Italijo,** ki je nastal zaradi prevoza nemškega premoga v Italijo, so pretekli teden popolnoma poravnali. Italijani so prepovedali prevažanje premoga s svojimi ladjami in ga bodo odslej prevažali samo po železnici. Vse je pa kazalo, da bo spor odločil stališče Italije do sedanje vojne. To je predvsem pričakovala Nemčija. Ton italijanskega uradnega protesta pri londonski vladi je bil sicer precej oster, vendar je zavezniško časopisje neprestano zatrjevalo, da zavezniki nikakor ne žele škodovati italijanskemu gospodarstvu. Tako premogovni spor ni postal kamen spotike, ki bi odločil spremembo sedanje italijanske politike. Italija je slej ko prej ostala nevtralna in čaka svojega trenutka. — **Stališče Italije** do premogovnega spora je zbudilo precejšnje presenečenje v Nemčiji. Nemčija je namreč temu sporu pripisovala izredno važen in odločilen pomen, posebno zaradi njegove gospodarske važnosti. Odločitev Italije, da ne bo uvažala nemškega premoga s svojimi ladjami, je precej prizadejala italijansko-nemško gospodarsko razmerje. — **Nemški zunanji minister** Ribbentrop je pretekli teden nenadno odpotoval v Rim. Uradno poročilo pravi, da s tem samo vrača obisk italijanskega zunanjega ministra Ciana v Berlinu. Vendar pa politiki menijo, da je njegov obisk v najtesnejši zvezi s premogovnim sporom. Razen tega je Ribbentrop baje prinesel Mussoliniju Hitlerjevo pismo s prošnjo, naj se zavzame za mir med Finci in Rusi. Ribbentrop je skušal posredovati tudi zbližanje med Rusijo in Italijo. Politiki so si edini v tem, da je Ribbentrop prišel v Rim prepozno, da bi mogel izkoristiti premogovni spor med Italijo in Anglijo. V Rimu se je sestal z Mussolinijem in zunanjim ministrom Cianom, prosil je pa za avdienco tudi pri papežu, kar je politike izredno presenetilo. — **Roosevelтov odposlanec** Sumner Welles se je pretekli teden iz Švice podal v Pariz, kjer se je razgovarjal s predsednikom Lebrunom, predsednikom vlade Daladierom in drugimi državniki. Sestal se je tudi s predsednikom poljske vlade Sikorskim in zunanjim ministrom Zaleskim. Iz Pariza je odpotoval v London, kjer se je sestal s predsednikom vlade Chamberlainom in zunanjim ministrom Halifaxom. V avdienci ga bo sprejel tudi kralj Jurij VI. Odposlanec Sumner Welles novinarjem odklanja oleherno izjavo o svojih sedanjih razgovorih z evropskimi državniki. — **Na zahodni fronti** je še zmerom ostalo pri spopadih med ogledniškimi četami. To se vidi tudi po tem, ker so pretekli teden časopisi poročali o napadu nekega nemškega oddelka na angleško postojanko kot o najvažnejšem dogodku na francoski fronti od začetka vojne. Nemci so namreč ujeli 16 Angležev. To so prvi Angleži, ki so prišli v nemško vojno ujetništvo v sedanji vojni. Nemci in Angleži so bili pretekli teden precej aktivni v zraku. Angleška letala so baje prispela nad poljsko ozemlje, Dunaj in Prago, nemška letala pa nad Pariz. Angleška letala še zmerom »bombardirajo« z letaki. Angleška in nemška poročila glede uspehov na bojišču si popolnoma nasprotujejo. Dočim Angleži trdijo, da so potopili že okrog 35 nemških podmornic, jih Nemci priznavajo komaj 11. Isto velja tudi o ostalih uspehih. — **Največja ladja na svetu,** angleški potniški parnik »Queen Elisabeth«, je pretekli teden prispela iz nekega škotskega pristanišča v Newyork. Ladja še ni popolnoma končana, vendar so jo Angleži poslali v Ameriko zato, da je ne bi poškodovala nemška letala. Tam bo ostala do konca vojne. Nemški časopisi menijo, da se je morala angleška ladja zateči v Ameriko zato, ker si Angleži niti sami niso v svesti varnosti svojih pristanišč. — **Angleži so iznašli** novo sredstvo proti nemškim magnetičnim minam. Večino svojih bojnih in trgovinskih ladij so zavarovali z električnimi žicami, ki paralizirajo privlačnost magnetičnih min. — **Bivši finski prezident,** 79letni Svinhufvud, je pretekli teden odpotoval v Berlin, kjer se je sestal z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Sprejel ga je tudi Hitler. Iz Berlina je odpotoval v Rim. — **Kaneler Hitler** je govoril na spominski svečanosti nemških vojnih žrtev. V svojem govoru je napadal zahodne države, češ da so Nemčiji vsilile sedanjo vojno in da hočejo uničiti njihovo državo in njihov narod. Poudaril je, da mora nemški narod prispevati kar največje žrtve za svoj obstoj. Govor je zaključil z besedami, da se mora sedanja vojna končati z najbolj slavno zmago, kar jih pomni nemška zgodovina.

9 metrov visok kip romunskega kralja Ferdinanda I. je napravil Meštrović in so ga pred nekaj dnevi poslali iz Zagreba v Bukarešto. Spomenik kralja Karla I., ki je bil tudi delo našega slovitega kiparja Meštrovića, je namreč javnost tako navdušila, da so zdaj naročili še spomenik kralja Ferdinanda. Okrog tega spomenika bodo še štiri skulpture, ki pa bodo gotove šele prihodnji mesec. Spomenik bo stal na najlepšem trgu v Bukarešti.

Urad za nameščanje mornarjev bodo ustanovili v Splitu, podružnice tega urada bodo pa še na Sušaku, Šibeniku, Dubrovniku in Kotoru. Za ta urad se mornarji potegujejo že 20 let.

Prijeli so nevarnega vlomilca Idriza Korjenića iz Sarajeva, ki je izvršil že nešteto vlomov. Zadnji čas se je počutil precej varnega in je spet prišel v mesto. Ko je pa srečal na cesti orožnike, se je takoj pognal v beg. Ko je v gozdu prišel do prepada, se je slepo pognal vanj in si zlomil obe roki.

Stražnik Živojin Plavšić iz Sombora je okradel trgovca Frana Bišofa, ko se je močno vinjen vračal domov. Stražnik ga je prijel pod roko in ga spravil domov. Bišof se ni ničesar zavedal, kaj se je z njim godilo. Drugi dan je pa opazil, da mu manjkajo: denarnica z 2.800 din, zlata ura z verižico in prstan v vrednosti 4.700 din. Pred sodiščem se je Plavšić zagovarjal, da je hotel te stvari le shraniti in da je nanje pač pozabil.

Vodovod v Dalmatinskem Zagorju bo oskrboval z zdravo pitno vodo 29 vasi z okrog 18.000 prebivalci. Ta del je najsiromašnejši del Dalmacije in morajo prebivalci v poletnih mesecih silno trpeti zaradi pomanjkanja vode. Vodo bodo zajeli iz velikega jezera Torka.

Rojstni vasi je v oporoki zapustil 200.000 din niški bogataš Nauma Čermila, da bodo lahko zgradili novo osnovno šolo. Denar bi pa šele dobili, ko bi umrla tudi vdova, a je sama določila, da bodo denar takoj dobili in bodo kmalu lahko začeli graditi šolo, na katero so vaščani že zdaj ponosni.

Kapar San José ali Kalifornijski kapar se je pojavil po vrtovih in na sadnem drevju v Mariboru in njegovi okolici. Ta najhujši drevesni škodljivec se je lotil tudi okrasnega grmičevja. Vse okuženo drevje bo treba posekati in sežgati, da bodo tako preprečili širjenje še po drugih vrtovih in sadovnjakih. To delo bo izvršila mestna občina pod nadzorstvom državnega strokovnjaka za rastlinske bolezni.

Volkovi v okolici Petrinje na Hrvatskem spet vznemirjajo prebivalce. Ko je po nekaj toplih dnevih padla temperatura do 10 stopinj Celzija pod ničlo, so si volkovi hoteli poiskati hrane v hlevih. Kmetje so živali le s težavo pregnali.

Silovita burja je divjala te dni v Dalmaciji in po vsem Primorju, tako da se je ustavil ves avtobusni promet in da so tudi ladje le težko plule po morju. Burja je divjala s hitrostjo več ko sto kilometrov na uro, v Splitu pa še celo 110 kilometrov na uro. Zaradi hude burje se je začasno ustavil tudi železniški promet na sinjski progi.

Literarni večer bo priredila 15. tega meseca skupina naših mladih književnikov. Iz svojih del bodo čitali Vladimir Bartol, L. Mrzel, Jože Kranje, Igor Torkar in Ladislav Kiauta. Prireditev bo v dvorani Delavske zbornice.

Ker se ni mogel oženiti z ljubljenim dekletom, si je vzel življenje mladi Geza Bate iz Stare Kaniže. To je zelo potrlo njegove starše in prijatelje. Gezini starši, stari bogataši, so hoteli svojega sina oženiti z neko bogato nevesto. Ker je pa Geza ljubil lepo, a ubogo mladenko, so bili doma večni prepiri. Oče nikakor ni dovolil, da bi se sin poročil s svojo izvoljenko. Mladeniča je pa to tako potrlo, da si je vzel življenje.

Meningitis se je pojavil tudi v Zagrebu in je obolelo že pet ljudi. Iz zagrebške okolice so pa pripeljali v bolnišnico 16 bolnikov.

Velik požar v vasi Betini pri Šibeniku je uničil dve dvonadstropni hiši; gasilci so komaj rešili druge hiše v bližini. Ogenj je nastal ponoči in je škoda precejšnja, ker je pogorelo tudi vse pohištvo stanovalcev.

3300 dinarjev je imela zašitih v odeji zasebnica Marjeta Pavličičeva iz Maribora. Zdaj ji je neznan tat odnesel vso zlatnino, poleg tega pa tudi tisočake, zašite v odejo.

Okrog 14 milijonov dinarjev bo stala bolnišnica, ki jo gradi bolniški sklad železničarjev v Sarajevu. Notranjost bolnišnice bo kar najmodernejše opremljena in bo imela 160 postelj.

Čudež' v Tetovem

Mrtvec, ki je pred pogrebom odprl oči in pomežiknil

Nenavadna autosugestija matere, ki ni mogla verjeti, da ji bodo res pokopali sina edinca

Tetovo, marca.

Tetovo je te dni doživelo senzacijo, čeprav samo dozdevno senzacijo. Na lepem se je po mestu kakor blisk razširila novica, da je Džordže Mihajlović po 27 urah smrti tako rekoč ‚od mrtvih vstal'. Od vseh strani so vreli ljudje proti hiši pokojnega Mihajlovića, da bi se na lastne oči prepričali, ali je to resnica.

Na žalost je bilo pa to ‚vstajenje' samo avtosugestija uboge matere, ki kar ne more preboleti strašnega udarca, ki ji ga je bila zadala usoda s smrtjo sina edinca. Džordže Mihajlović je umrl prejšnji dan okrog enajstih dopoldne. Pokopati bi ga morali drugi dan popoldne. Pri mrliču je bdela in naricala mati, podpirale so jo pa dobrohotne sosede.

Na lepem je mati vsa razburjena vzkliknila:

»Ali ste videli? Odprl je oči in mi pomežiknil!«

V sobi je nastala zmešnjava. Ženske ki so čule pri mrliču, so se prestrašile. Nekatere so pa pristopile bliže, in pod vplivom materinega pripovedovanja se jim je menda zazdelo, da je pokojni Džordže res oživel. Nesrečna mati je skočila k svojemu sinu edincu in ga pričela objemati...

Nekatere ženske so se pa tako prestrašile tega ‚čudeža', da so zbežale iz hiše in raznesle po mestu to nenavadno novico. Od vseh strani so hiteli ljudje, da bi videli ‚čudež'. Prišel je tudi duhovnik, ki je hotel prebrati pogrebne obredne molitve. Mati ga je naprosila, naj potipa mladeničevo truplo. In glej, tudi duhovnik je ugotovil, da je truplo še toplo. Zato ni hotel prebrati obrednih molitev in ni hotel ‚navidezno mrtvega' pokopati. Nasvetoval je ubogi materi, naj pokliče zdravnika.

Prišel je zdravnik dr. Gligorije Evčević. Preiskal je pokojnika in izjavil, da je smrt nastopila že pred sedem in dvajsetimi urami. Dejal je, da ni govora o kakšni navidezni smrti in nasvetoval duhovniku, naj Džordža vseeno pokopljejo. Pogreb se je namesto ob dveh vršil ob petih...

Zdravnik dr. Evčević je časnikarjem povedal, kako je mogoče, da so mati, sosede in duhovnik verjeli, da ubogi Džordže še živi:

»Takšen primer je sam po sebi prav preprost. Pokojnikova mati kar ne more preboleti sinove smrti. Njena volja, da bi ga zbudila v življenje, je bila tako močna, da je nesrečnica ‚videla' in še drugim sugerirala, da so ‚videli', kako je Džordže pomežiknil. Najbrže je imel pokojnik to navado ki je bila njegovi materi, pa tudi znancem posebno ljuba. Svoje trdno prepričanje je s sugestijo ta žena prenesla tudi na druge ženske...«

»Kako je pa mogoče, da je bilo pokojnikovo truplo po 27 urah še toplo?«

»Tudi to ni nič čudežnega. V sobi je bilo tako kurjeno in toplo, da so se ogreli še drugi predmeti. In tako se je naposled ogrelo celo truplo.«

Nesrečna mati, ki je dvakrat doživela sinovo smrt, pa še zdaj ne more verjeti, da sin res ne bi živel, če ga ne bi bili pokopali...

Darilo za Veliko noč!
Pristne kanadske
srebrne lisice
so dospele v veliki izbiri in po zelo nizkih cenah pri
L. ROT
LJUBLJANA, Mestni trg št. 5
Posebna izložba srebrnih lisic tudi v pasaži Nebotičnika.

Vzgojni problemi profesorjev

Glede na pogoste napade dijakov na profesorje

»Vzgoja je zelo težka, gospod kolega. Jaz sem pa vendar mnenja, da v modernem načinu vzgoje ni mesta za grobo silo.«

»Da, da, gospod kolega, popolnoma se strinjam z vami, razen v primeru samoobrambe...«

Novosti — Zagreb

ob reumi
poskusite 1—2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin", temveč edino le „Bayer"-jev Aspirin.
Ogl. reg. pod S br. 37692 od 22. XII. 1939.

Dober okus
je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrhu tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol
DARMOL
Ogl. dop. S. br. 7005/39
Darmol dobite v vsaki lekarni!

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Žrebanje velike efektne loterije Obrtnega društva za Kamnik in okolico
JE NA DAN SV. JOŽEFA — 19. MARCA 1940.
Glavni dobitki: 1. **AVTO OPEL KADET**; 2. **MOTORNO KOLO**; 3. moderna spalnica; 4. radijski aparat; 5. šivalni stroj; 6. telica; 7.—26. 20 koles (moških in ženskih); 27. sadna škropilnica; 28. sadni mlin; 29. plug; 30. blago za moško obleko; 31. blago za žensko obleko; 32. vreča moke; 33 sežnjev drv; 34. žepna ura; 35. šest stolov; nadalje še 265 dragocenih dobitkov v blagu, perilu posodi in raznih obrtniških izdelkih.
Še je čas, da si nabavite srečke! Cena srečki 6 din.
IZŽREBANE ŠTEVILKE BODO OBJAVLJENE V DNEVNIH ČASOPISIH.

Po nesreči je ustrelil samega sebe 26letni divji lovec Mirko Kolac iz Sv. Jurija na Bregu v Medjimurju. V gozdu je obstrelil zajca in ga je hotel še s puškinim kopitom do smrti potolči. Ko je tolkel po zajcu je pa počil drugi strel in je divjega lovca smrtno zadel.

15letni Joško Rukavina in 12letni Luka Pernat sta drug drugega zabodla v vasi Požeški Sesveti v Slavoniji. Pri sankanju sta se pričela prepirati in je naposled Rukavina z nožem zabodel Pernata naravnost v srce. Pernat je kljub smrtni rani še imel toliko moči, da je Rukavino dvakrat zabodel v hrbet. Tako sta oba dečka izdihnila drug ob drugem.

Arzenikovo rudo, v kateri je tudi zlato, bodo pridobivali v Hrnzi v Bosni. To bo popolnoma nov rudnik; računajo, da bodo dobili v približno 50.000 tonah rude 200 kg zlata. Lani so v dveh bosanskih rudnikih v Neresnici in v Sv. Varvari tako pridobili okrog 550 kg zlata in 352 kg srebra.

7000 vagonov sliv so nasušili lani v naši državi in so jih do zdaj izvozili že okrog 6000 vagonov. Samo »Prizad« jih je izvozil 4100 vagonov. Po tem lahko vsakdo sodi, kako obilna je bila lani naša sadna letina.

100 dinarskih bankovcev iz l. 1920. ne bodo vzeli iz prometa in imajo isto vrednost kakor oni iz leta 1929. 100 dinarski bankovci iz leta 1920. imajo napis: »Narodna banka kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«, z datumom 30. novembra 1920.

Za poljskega begunca se izdaja in izvablja od dobrosrčnih ljudi denar 21letni brivec Franc Ban. Dolgo časa je bil v Ljubljani, zdaj pa je pobegnil na deželo in ga oblasti zasledujejo.

Ministrski svet je izdal uredbo o prekem sodu in njegovem izvrševanju. Ta sodišča bodo sodila v mobilnem in vojnem stanju, in le izjemoma v pripravljalnem stanju. Pred to sodišče pridejo vojaške osebnosti, ki kršijo pravila, in tudi civilne osebe, ki bi nagovarjale vojake h kakšnemu uporu. Preki sod izreče odbor, ki ga tvori pet častnikov. Najstarejši častnik mu pa predseduje. Pod tem zakonom se kaznuje vsakdo takoj, in sicer na samem kraju zločina.

Mariborski prebivalci nemške narodnosti vrše vsak dan nabiralne akcije med seboj. Pred dnevi je dobro uspela takšna akcija saj so nabrali prispevke v korist nemškim šolam v naši domovini, in sicer v znesku 250.000 din. Poleg tega so se med seboj domenili, da bodo plačevali v isti namen določen prispevek vsak mesec. V Mariboru tudi precej zbirajo za »Nemško zimsko pomoč«. Tako so mariborski Nemci izdatno prispevali k pošiljki 20 vagonov masti, ki so jo poslali iz Vojvodine kot dar jugoslovanskih Nemcev ‚Nemški zimski pomoči'. Po tej akciji so vpeljali v Mariboru Nemci tudi eno samo jed, »lonec«. Servirali so golaž s krompirjem; delež je stal 8 din; od tega je šlo 2 din v sklad zimske pomoči. Ob raznih priložnostih prodajajo pa Nemci tudi razne znake, prav tako kakor v Nemčiji.

Hrvatski književni večer so priredili v ljubljanskem dramskem gledališču hrvatski književniki-recitatorji. Tej prireditvi so prisostvovali predsednik senata dr. Anton Korošec, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen s soprogo in mnogoštevilno ljubljansko občinstvo. Hrvatski književniki so prišli pod vodstvom predsednika Društva hrvatskih književnikov in glavnega urednika »Hrvatskega dnevnika« dr. Ilije Jakovljevića. Po uspeli prireditvi je bila v hotelu »Unionu« intimna večerja.

Priprave za Hrvatski sabor se na ozemlju banovine Hrvatske vrše z vso naglico. Doslej je v Zagrebu vpisanih 54.437 volivcev, volišč bo pa 95. Mislijo pa, da bo glasovalcev za sabor znatno manj, kakor jih je bilo za Narodno skupščino, to pa zato, ker lahko v sabor volijo samo tisti volivci, ki so pristojni v občino Zagreb. Slovenci, ki jih v Zagrebu živi 16.000, torej ne bodo volili v sabor.

3 milijone din so nabrali Zagrebčani za zimsko pomoč ubogim nezaposlenim. Od tega so porabili okrog 1 milijon din, za prihodnjo zimo imajo pa že pripravljena dva milijona dinarjev.

Za 2,400.000 dinarjev narodne imovine je rešila lani mariborska gasilska župa. Ta gasilska župa združuje 17 gasilskih čet in šteje 664 članov. Te dni so imeli gasilci svoj občni zbor in so se ga poleg delegatov udeležili tudi predstavniki mariborskega javnega življenja.

Več ko 35.000 dinarjev škode je napravil požar, ki je upepelil domačijo posestnika Tomaža Žnidaršiča v Zamušanih na Štajerskem. Ogenj je povzročila eksplozija svetiljke, v kateri je bila mešanica petroleja in bencina, ki jo zdaj uporabljajo kmetje, ker se je petrolej podražil.

Pravico javnosti je dobila frančiškanska klasična gimnazija v Varaždinu, ki je bila do zdaj nepopolna. Zdaj bodo učenci te gimnazije imeli isto pravico, kakor učenci drugih javnih gimnazij.

Italijanski vlačilec »Ciklon« je prišel na pomoč pri dviganju parnika »Ljubljane« in je moral zaradi močne burje pristati na albanski obali. »Ciklon« je imel na svoji palubi dva velika železna cilindra, napolnjena s plinom, ki naj bi služila pri dviganju potopljene »Ljubljane«. Burja je pa oba cilindra odtrgala in sta padla v morje. Zdaj je burja nekoliko prenehala in so naša oblastva takoj poslala več vlačilcev, da bodo oba cilindra poiskali.

Razvoj Zagreba ovira železnica, torej prav tako kakor Ljubljano. Poleg regulacije Save, je razširjenje Zagreba proti jugu eden najvažnejših problemov, ki ga bodo skušali kar najhitreje rešiti.

Krasen hotel bo zgradil v Dubrovniku znani bogataš Božo Banac, ki ima svojo vilo v Cavtatskem zalivu. Hotel bo zgradil v parku, kjer stoji zdaj bolnišnica; to bo eden najlepših hotelov na obali jadranskega morja. Bolnišnico s 300 posteljami bo pa gospod Banac postavil na drugem prostoru.

Žganje uporabljajo za razsvetljavo kmetje iz okolice Smedereva, ker se je petrolej preveč podražil. Žganje, ki ima 50 stopinj, gori z belo svetlobo in prav nič ne smrdi. Tako so kmetje prenehali kupovati tuje blago in so si sami napravili ‚petrolej' iz sliv.

Avtomobil je povozil na državni cesti v Vojniku 17letno kočarjevo hčer Nežo Legvartovo iz Vin pri Novi Cerkvi. Dekle si je zlomilo desno nogo in roko, poleg tega je pa dobilo še hude notranje poškodbe.

Vinogradniki so že začeli z delom v vinogradih, čeprav je komaj skopnel sneg. Obrezovanje trte se je že tako precej zakasnilo, zato zdaj vinogradniki posebno hite in upajo, da jim bo jeseni dobra trgatev poplačala trud.

V 80 cm globoki vodi je utonil 72letni prevžitkar Ivan Šrok iz vasi Rance na Štajerskem. Zvečer se je nekoliko vinjen vračal čez brv cirkniškega potoka domov, pa je izgubil ravnotežje in padel v vodo. Ko so ga pol ure nato rešili iz vode, je bil že mrtev.

Skozi okno prvega nadstropja je padel osemletni učenec Radomir Putnik iz Karlovca. Gledal je, kako se otroci na dvorišču igrajo in je izgubil ravnotežje. Fantek si je zlomil roko in je dobil hude notranje poškodbe.

Angleška ladja je priplula v Šibenik in je iz skladišča »La Dalmatienne« naložila več vagonov solicium mangana. Ladja je trgovska in se imenuje »Durso«, na krovu je pa imela dva topova.

Prijeli so vlomilce, ki so pred kratkim vlomili v čokoladno tovarno Ruff v Subotici. Vlom je izvršila Roza Viragova, ki je bila v tovarni že več let v službi in je razmere v njej dobro poznala. Pomagala sta ji pa še njen mož Stjepan Palfij in njegov brat Dezider. Roza Viragova je bila v tovarni vpisana samo s svojim dekliškim imenom in so šele zdaj ugotovili, kdo je njen mož.

O knjižici Arčon E.: »Kako gojimo breskve po sodobnih navodilih?« je najmerodajnejši slovenski sadjarski strokovnjak, g. prof. Josip Priol, ravnatelj Ban.vinarske in sadjarske šole v Mariboru zapisal sledečo oceno:

»Knjižica je pisana nadvse poljudno, brez nepotrebne teoretične navlake in bo odličen kažipot za gojitelje breskev — to in onstran meje. Ponosen sem na svojega bivšega učenca g. Arčona, ki se je po dokončani Vinarski in sadjarski šoli izpopolnjeval marljivo v teoriji in praksi in je obogatil našo sadjarsko književnost s to lepo publikacijo, za katero mu bodo naši sadjarji gotovo zelo hvaležni.«

Knjižico dobite v vsaki knjigarni (tudi na Primorskem!) za din 6'—. Kupite jo čimprej, ker Vam bo v korist!

Nove telefonske avtomatske centrale bodo dobila mesta: Niš, Paračin, Cuprija, Jagodina, Petrovgrad, Sušak in Celje. Za nove centrale so najeli pri Poštni hranilnici 30 milijonov din posojila.

Če verjamete ali ne

Letošnja zima je bila tako ostra, da smo se zavijali v tople plašče in nosili kapuce čez ušesa. Prav čudno je slišati, da se je kljub strupenemu mrazu gospodična Jelisaveta Bjelnikova, uradnica iz Baćke Palanke vsak dan kopala v Donavi, tudi potem ko je reka pričela zmrzovati. Kakor hitro se je pa led pričel taliti, je postala gospodična Jelisaveta reden, in kajpak edini gost donavske peščine v snegu. Vročekrvna kopalka se obleče v kopalno obleko in nekaj minut plava v ledenomrzlih valovih Donave, potlej se pa hitro zbriše in obleče. Zanimivo je to, da te zimske kopeli doslej mladi uradnici niso škodovale, kajti čeprav se je doslej Jelisaveta vsako leto pozimi kopala v Donavi, je prav tako ali pa še bolj zdrava kakor njene tovarišice.

***

V Šabcu imajo krojača, ki ne slovi samo zato, ker izvrstno kroji obleke, temveč tudi zato, ker se v vsem Šabcu in okolici najbolj sladko in od srca smeje. Dragoljub Slavković-Čija se tako veselo smeje, da se njegovega smeha naleze vsakdo, ki ga sliši. Prireditelji veseloiger mlademu krojaču radi dajo brezplačno vstopnico, samo da pride k predstavi in s svojim smehom še druge ‚okuži'.

***

Blagoje Kovačević, kmet iz vasi Sočkovca pri Gračanici si je pred dvema letoma sezidal čedno hišico; ta hišica pa še zdaj stoji prazna. Blagoje živi s svojo ženo v majhni kolibi zraven hiše in se kar ne more odločiti, da bi se preselil v ‚palačo', tako se je navadil na ‚kolibico'. »Rajši sem v kolibici kakor v palači, pa čeprav je tako majhna, da se komaj obrnem v njej,« je radovednežem dejal Blagoje.

Steklina se je pojavila na Hrvatskem v okolici Karlovca in so zato zdaj odredili pasji kontumac. Obolelo je več kmetov in meščanov, ki so jih ogrizli stekli psi. Zdaj bo okrajni živinozdravnik cepil proti steklini vse pse v okolici Karlovca.

Naše in tuje potne liste je ponarejala neka židovska družba treh članov. Glavni vodja je bil Reiss, imel je pa še dva pomagača. Ta židovska družba je prodajala ponarejene potne liste po Beogradu in tudi drugje, svojo centralo je pa imela v Budimpešti.

Moderno trgovsko in turistično cesto Sarajevo—Split bodo pričeli graditi. Pobudo za to cesto sta dali obe trgovinsko-industrijski zbornici v Sarajevu in Splitu. Prvi del te ceste bodo gradili od Solina do Klisa.

Požar je uničil knjigarno Josipa Cerarja v Somboru. Ker se je požar zelo hitro razširil, je grozila nevarnost, da se bo razširil še na sosednje trgovine. Na srečo se to ni zgodilo in je požar popolnoma uničil samo knjigarno, tako da ima lastnik okrog pol milijona dinarjev škode. Kako je požar nastal, še ni znano.

Osebne vesti

Poročili so se: V Mariboru: g. Vasilij Ladovski, oskrbnik Osetovega vinogradnega posestva Grič, in gdč. Cilka Žurmanova iz Rogaške Slatine; g. Andrej Gaberščik, direktor lesne industrije Megušar & Comp., in gdč. Vida Gobčeva. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Ivanka Krekova; 73letna Kati Bizjakova; 67letni dr. Josip Jerše, prof. v pok. in konzistorialni svetnik; 75letni dr. Valentin Korun, gimn. ravn. v pok.; Emerik Beran, profesor v pok. in skladatelj; Aleksander Korenini, prokurist Kredit. zav. za trg. in ind.; 72letna Zinka Dralkova; 76letni Franc Potočnik, kotlar. **V Mariboru:** 40letna Marija Leperjeva; 60letni Franc Lorber; 52letna Terezija Urbančičeva; 82letna Katarina Semoličeva; 22letna Marija Berličeva; 33letna Amalija Fiderškova; 74letni Fran Bračič; 76letna Marija Heričeva; 48letna Marija Sprafkova; 84letni Simon Lesjak, zasebnik; 17letni Štefan Tandarič; 23letni Vladimir Ferjančič, trg. sotrudnik. **V Celju:** Franc Zagode, pos. in trg.; 79letna Genoveva Vivodova, hiš. pos.; 74letna Apolonija Weismayerjeva. **V Kranju:** Micka Požgajeva. **V Koprivnici:** 73letni Tomislav Horvat, zemljemerec; 56letni Milan Sabula, zemljemerec. **Na Jesenicah:** 74letna Terezija Regovčeva; 24letni Ludovik Mikelj. **Pri Sv. Gregorju:** 33letni Jože Škulj. **V Leskovcu pri Krškem:** Marija Avguštinova. **V Ptuju:** Julija Vebrova. **V Mokronogu:** M. Premru, knjigovodja. **Pri Sv. Andražu v Slov. goricah:** Franc Vojc, občinski delovodja. **Na Gerbinju pri Litiji:** 64letni Jože Lenarčič. **V Štepanji vasi:** 41letni Anton Vrbinc. **V Trebnjem:** Ana Patejeva. **V Starem trgu pri Rakeku:** Janja Benčinova. **V Litiji:** 90letna Helena Bevkova, vdova po nadučitelju. **V Trbovljah:** Franja Žakova. **V Rogaški Slatini:** 79letna Marija Severjeva, vdova po mornariškem nadkomisarju. Naše sožalje!

Večkrat je že prepozno, nikoli pa ni prezgodaj, da se začne s pravilno nego zob.
SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Ali je to olika?

Po vesti stopa gruča razigranih deklet. Soditi je, da so to gimnazijke višjega razreda. Nasproti pride uboga, stara ženica. Vsa se trese in vidi se ji, da je zelo zaskrbljena. Približa se študentkam in ponižno reče: »Gospodične, bodite tako dobre in povejte mi, kje pridem do zdravnika.« Dekleta gredo mimo, kakor da ne bi slišala. Največja med njimi se pa obrne in nesramno zakliče: »Nikar ne mislite, da smo vodniki za neumne kmete, ki ob prihodu v mesto ne vedo, kam bi se obrnili!« Ostala dekleta so se glasno zasmejala.

Kakšen vtis je naredil ta dogodek na ubogo starko? Ali je mar to dika srednješolske mladine, ki od nje toliko pričakujemo? **Uša**

PFAFF ŠIVALNI STROJI
IGM
VOK
LJUBLJANA
TAVČARJEVA 7. TELEFON 2687

Majhna punčka o sodobni mladini

Lepega dne sem šla iz šole domov. Kar mi priteče nasproti majhen pobič. Tebi nič meni nič mi zbije čepico z glave, povrhu mi pa še zažene debelo kepo snega, ki me pa na srečo ni zadela. In to naj bo današnja mladina!

Kaj pravite, gospod urednik? Po mojem mnenju ne smemo toliko obsojati otrok, kolikor njih vzgojiteljev!

Dijakinja.

Dober nauk je zlata vreden

Pred letom mi pride k meni soseda vsa obupana, češ da nujno potrebuje denar za kupčijo, če ga ne dobi, bo vse izgubljeno. Prosi in jadikuje, naj ji pomagam. Ker se mi je reva smilila, sem ji posodila precejšnjo vsoto denarja brez prič, denarja, ki sem si ga tako rekoč pritrgala od ust za primer bolezni in drugih nesreč.

Sveto mi je obljubila, da mi ga bo kar najhitreje vrnila z obrestmi vred. Minilo je leto in še več, o denarju pa ne duha ne sluha.

Ker sem pa bila sama v hudi stiski in ker sem videla, da soseda živi neskrbno, jo opomnim, naj mi vrne denar. Kako me je nahrulila in oštela, da sem kar onemela spričo takšne predrznosti. Rekla mi je med drugim: »Pojdite na sodnijo in tožite, če hočete, saj nimate priče, da ste mi denar posodili!« Ali ima ta ženska sploh še kaj vesti in značaja?

In nauk? Najbolje je, da nikomur ničesar ne posodiš, in da tudi sam ne ostajaš dolžan.

Deželanka

Radio Ljubljana od 14. III. do 20. III. 1940.

ČETRTEK 14. MARCA:

7.00: Jutranji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Šramel »Štirje fantje« **14.00:** Poročila **18.00:** Rad. orkester **18.40:** Slovenščina za Slovence **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Deset minut zabave **20.00:** Pergolesi: Stabat Mater. — Sodelujejo: ga. Tončka Šuštar-Maroltova (sopran), ga. Marija Tutta (alt) in g. prof. Matija Tome (orgle) **20.45:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

PETEK 15. MARCA:

7.00: Jutranji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **11.00:** Šolska ura **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Radijski orkester **14.00:** Poročila **18.00:** Ženska ura **18.20:** Plošče **18.40:** Francoščina **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Alkoholizem in treznost naroda **20.00:** Matija Tome: II. slovenska maša **20.45:** Plošče **21.00:** I. stilni koncert: Predklasična glasba **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Plošče. Konec ob **23.** uri.

SOBOTA 16. MARCA:

7.00: Jutranji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Plošče **14.00:** Poročila **17.00:** Otroška ura **17.50:** Pregled sporeda **18.00:** Radijski orkester **18.40:** Pogovori s poslušalci **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Pregled zunanje politike **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

NEDELJA 17. MARCA:

8.00: Plošče **8.15:** Klavir in harmonij **9.00:** Napovedi, poročila **9.15:** Plošče **9.45:** Verski govor **10.00:** Prenos bogoslužja iz stolnice **11.15:** Plošče **12.50:** Poročila, objave **13.00** Napovedi **13.02:** Radijski orkester **17.00:** Kmetijska ura **17.30:** Radijski mladinski zbor **18.50:** Plošče **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Večer pesmi **21.30:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Samospevi, gdč. Nuša Kristanova. Konec ob **23.** uri.

PONEDELJEK 18. MARCA:

7.00: Jutranji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Radijski orkester **14.00:** Poročila **18.00:** Zdravstvena ura **18.20:** Plošče **18.40:** Kaj je novega v stari Emoni **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.45:** Več manire — pa brez zamere **20.00:** Rezervirano za prenos **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Magistrov trio. Konec ob **23.** uri.

TOREK 19. MARCA

9.00: Napovedi, poročila **9.15:** Prenos bogoslužja iz trnovske cerkve **9.45:** Verski govor **10.00:** Plošče **11.00:** Pevski in orkestralni koncert **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02** Kvartet mandolin in g. Mirko Premelč ob spremljevanju klavirja **16.30.** ZFO in telovadna vzgoja **17.00:** Problem islama in krščanstvo v severni Afriki **17.20:** Radijski orkester **19.00.** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Čelo solo koncert **20.45:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

SREDA 20. MARCA:

7.00: Jutranji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Plošče **14.00:** Poročila **18.00:** Mladinska ura **18.40:** Prerojenje človeka **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Uvod v prenos **20.00:** Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar); v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob **23.** uri.

Romantična zgodba

Tat iz ljubezni

Ukradel ji je kolo, ker ji ni mogel drugače razodeti svoje ljubezni

Rim, marca.

Da nekdo ukrade kolo samo zato, ker je do ušes zaljubljen, se prav zanesljivo silno redkokdaj zgodi. Še redkeje se pa zgodi, da bi mu kaj takšnega verjeli na sodišču. Vemo pač, da zaljubljenci navadno rezljajo v drevesno skorjo srca, prebodena s puščicami in kapljami krvi ali pa srca z dvema začetnima črkama. Da pa iz zaljubljenosti kradejo, je pač precej nenavaden dokaz za tako nežna čustva.

Antonio je na sodišču izjavil, da si ni vedel drugače pomagati. To se je pa takole zgodilo:

Sleherno jutro se je lepa Emilija s svojim kolesom vozila v službo, v neko tlaknico v rimskem predmestju. Sleherno jutro se je pa tudi ustavila pri nekem kiosku in si kupila košček peciva za malico. Kolo je naslanjala na neko ograjo. Pri tem si je pa zmerom z mladostno neskrbnostjo popravila nogavice, ki so se ji zavile med vožnjo na kolesu. Ljudje, ki so vsako jutro opazovali mlado damico pri tem opravilu, so jo imenovali »gospodično z nogavico«.

Dan za dnem je Antonio stal v bližini kioska in ljubka gospodična mu je bila sleherni dan bolj všeč. Do ušes in še čez se je zaljubil v prikupno kolesarko, toda žal je bil preboječ, da bi se ji približal.

Ko je nekoč Emilija stopila iz kioska, pa ni bilo njenega kolesa nikjer. Takoj je tatvino naznanila bližnjemu stražniku in je pretakala bridke solze. Kajti odtlej se je morala voziti s tramvajem in s tem je bilo tudi konec vsakodnevnega postajališča pri kiosku.

Čez nekaj dni je pa neki mlad mož pejsal leskečoče se, na novo pološčeno in do poslednjega praška očiščeno in naoljeno damsko kolo po ulici, kjer je stanovala lepa Emilija. Na krmilu je imela Emilija majhen talisman, nekakšnega medvedka. Po njem je njena gospodinja, ki je slučajno srečala tega mladega moža, spoznala njeno kolo.

»Kje ste dobili to kolo?« je zakričala nad mladim možem.

»Ukradel sem ga,« je v gospodinjino veliko presenečenje prostodušno odvrnil mladi mož. »Toda samo zato, da bi ga lastnici sam vrnil.« Le kdo bi verjel tako neumni laži? Kajpak tudi Emilijina gospodinja tega ni verjela in je takoj poklicala bližnjega stražnika. Ta je Antonia z na novo pološčenim kolesom vred odpeljal na stražnico.

In tako se je mladi, nič hudega ne sluteči zaljubljenec kmalu nato znašel pred sodnikom. Nekaj korakov od njega je sedela na klopi za pričo njegova oboževanka.

»Ukradel sem kolo,« je začel pripovedovati Antonio sodniku, »ker nisem hotel nič več živeti, ne da bi spoznal lepo gospodično, o kateri se mi je sleherno noč sanjalo. V tem sem videl edino možnost, da bi lahko spregovoril z gospodično Emilijo nekaj besed. Zato sem kolo popravil in ga očistil, kolikor sem ga mogel, da bi ga osebno vrnil lastnici. Žal me je pa stražnik prijel, še preden sem prišel do nje.« Sodnik je mladega moža opozoril, da se je s tem izpostavil nevarnosti, da bi ga kot tatu zaprli. Antonio se je pa samo nasmehnil in dejal:

»O, za gospodično Emilijo bi še dosti več žrtvoval!« Nenavadna zgodba je imela kajpak nad vse srečen konec: Antonio in Emilija sta namreč iz sodne dvorane odšla — kot zaročenca.

»Afrika govori«

Ko so filmali film »Afrika govori« (Columbia Picture), je med filmanjem neki lev zares napadel in raztrgal nekega črnca. Operaterji so ves ta prizor od začetka do konca v kar največjem miru filmali. Slišal si grozotni vzklik umirajočega in besede, ki jih je nehote vzkliknil režiser: »Ubogi domačin!«

Iz tega resničnega umiranja je pa filmska družba napravila veliko senzacijo in izvrstno kupčijo. Film so vrteli skoraj v vseh kinih Amerike in Evrope. Tudi mladina si ga je smela ogledati. Šele ko so se v Berlinu in Parizu pritožili nad to krutostjo, se je filmska družba opravičila, češ da je bil to popolnoma izmišljen in neresničen prizor. Tako daleč lahko ljudi pritira nečloveška špekulacija s človeškimi čustvi!

Kako se je odkrižal neljubih gostov

Gospod Salvatore iz Milana, trgovec brez otrok se je na prav svojevrsten način odkrižal nadležnih gostov. Da je bil pa to tudi najprimernejši način, tega seveda ne moremo trditi.

Zakonca Salvatorova sta živela v skromnih razmerah. Imela sta majhno trisobno stanovanje, kljub temu sta pa sklenila za nekaj dni povabiti k sebi tri nečake, živeče v okolici Palerma.

Gospod Salvatore je šel sam na postajo čakat svoje nečake. A kdo popiše njegovo presenečenje, ko je namesto treh prišlo kar osem nečakov, samih zastavnih kmetskih fantov. Salvatorjev brat je imelo celo kopico otrok; tako je najbrže nalašč bral trojko za osmico in je poslal več otrok, kakor si jih je želel stric iz Milana.

Nastalo je mučno vprašanje: kako nastaniti in prehraniti toliko gostov? Nečaki so bili prav vsi fantje od fare in so imeli izboren tek. Zakonca sta žalostno gledala, kako kopne njuni prihranki.

Gospod Salvatore je na vse mogoče načine izražal svojo nejevoljo. Toda kod ne kam. Mesta niso poznali in povrh so bili še pozabili naslov svojega strica. Brez beliča v žepu so se morali zateči na policijo.

Po nekaj dneh je policija vendarle s težavo izsledila gospoda Salvatoreja in ga poklicala na zaslišanje. Mož se je zagovarjal, da ni mogel drugače storiti, češ da bi drugače prišel ob vse prihranke spričo tolikšnega teka svojih osmih nečakov.

Policija ga sicer ni pohvalila, a tudi kaznovala ga ni. Svetovala je samo nadobudnim mladeničem, naj se čim prej vrnejo domov.

Finsko-ruska vojna je potegnila v svoj vrtinec tudi Laponce. Na sliki vidimo dva finska prostovoljca v razgovoru z dvema mladima Laponcema.

Zanimiva sodna razprava radi pohujšljive »Afrodite«

Carigrad, marca.

Ves Carigrad je pod vtisom zanimive razprave. Obtožena sta neki francoski pisatelj in neka grška lahkoživka. Oba se pa nista udeležila razprave, ker je prvi že davno mrtev, med tem ko zloglasna lahkoživka sploh ni nikoli živela.

Toda državni tožilec je vseeno našel »corpus delicti«, in sicer je to mala knjižica, turški prevod romana ‚Afrodite' od Pierre Louisa. To je torej književni proces, in sicer vsled tradicije, podobne nekdanjim preganjanjem proti Flaubertovi ‚Madame Bovary' in Baudelairevim ‚Fleur du mal'. To je tista večna borba med moralo in lepoto.

Videti je, da v resnici zmaguje lepota v intelektualnih turških krogih in da se tudi tisk zavzema za njo. Ves kulturni Carigrad sodeluje pri teh razpravah in se zavzema za lahkoživko iz Aleksandrije.

Državni tožilec je prebral ‚Afrodito' v turškem prevodu. V njej je pa zasledil kršenje morale in dobrih starih navad. Delo je zaplenil in ostal pri svoji obtožbi.

»Prevajalec je tako dobro spoznal to nemoralnost, da je preskočil vsa ljubezenska dejanja,« dokazuje državni tožilec. Kot edini obtežilni dokaz je vzel francoski leksikon Larousse, v njem je pod imenom »Louys« (Pierre) napisano: »avtor je znan po svojih melanholičnih in strastnih delih. Afrodita je doživela velik uspeh zaradi zelo svobodnega načina pisanja«.

Med tem je odvetnik pripomnil to, da je turški uradni list ‚Ulus' prinesel nekaj odlomkov iz Afrodite. »Ali lahko tudi ‚Ulusu' očitate vse presvoboden način pisanja?« je vprašal odvetnik.

To vprašanje je učinkovalo. Državni tožilec je odredil, da bo komisija sestavljena iz štirih profesorjev, proučila to delo. Oni bodo potem povedali, ali je lepota v resnici lepa, in ali preveč ne krši morale.

Ptice selivke in zatemnjena mesta

Ornitologi vedo, da se ptice selijo po večini ponoči, zato pazljivo opazujejo nebo, zlasti v jesenskih nočeh.

Letošnja zima je bila tako ostra, da so dobili tudi na Japonskem dovolj snega za smučanje. Otroci sonca so kajpak imeli pri tem svoje veliko veselje, čeprav je bilo nekoliko čudno videti, da so imeli nekateri na nogah smuči, v rokah pa sončnik.

Ptice se izdajo s svojim čivkanjem, kadar se v jatah pojavijo nad razsvetljenim mestom. Včasih so mislili, da se ptice ravnajo po svetlobi in da jih svetloba privlači. To pa ne drži. Ugotovili so namreč, da se ptice selivke normalno selijo tudi nad zatemnjenimi mesti. Razlika je le v tem, da jih sedaj nad zatemnjenimi mesti ne slišijo.

Poprej so se ptice nad razsvetljenimi mesti oglašale od presenečenja nad svetlobo. Če ptice neprestano lete v temi, navadno molče, zato jih je težko opaziti.

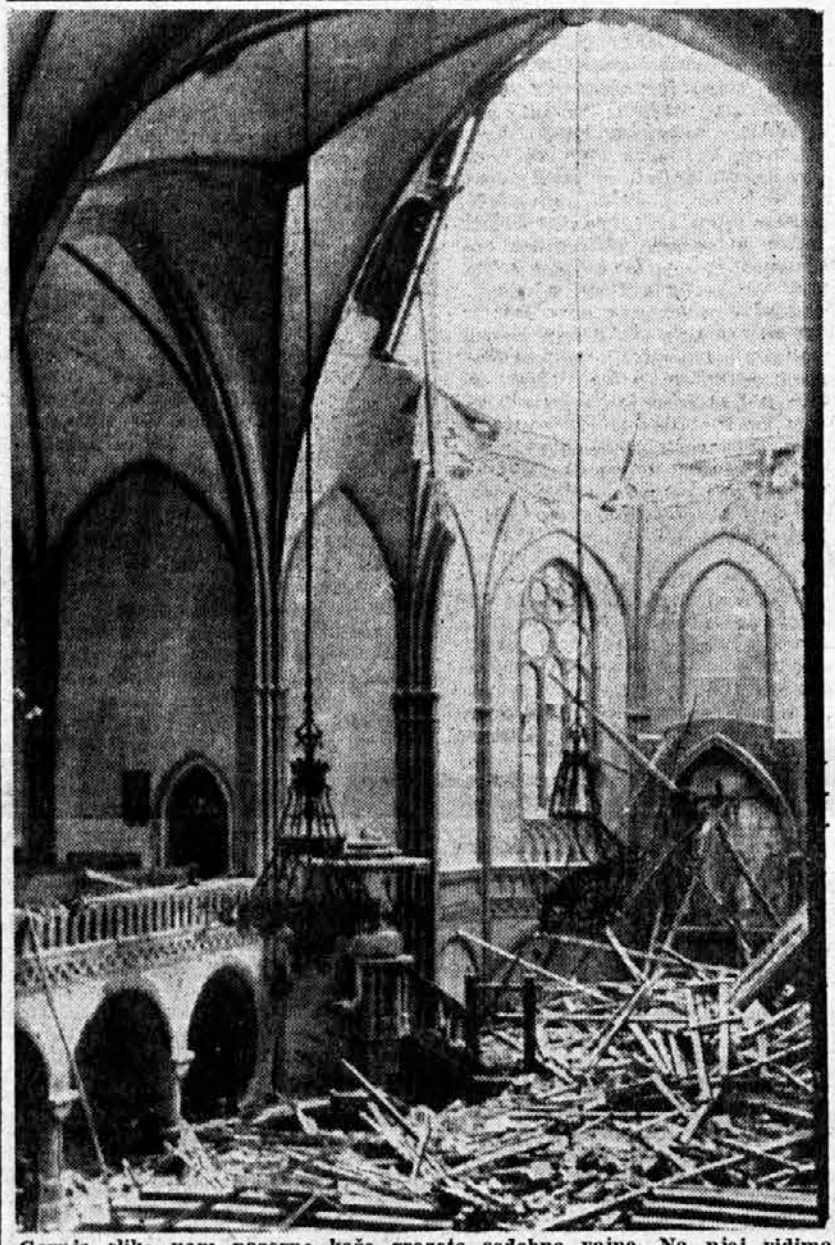

Gornja slika nam nazorno kaže grozote sodobne vojne. Na njej vidimo notranjost neke finske cerkve, potem ko jo je zadela ruska letalska bomba.

Romantičen konec pretresljive ljubezenske zgodbe

Milan, marca.

Nekako pred osmimi leti je mlada in lepa žena nekega veletrgovca zapustila svojega že precej priletnega moža. Pobegnila je s prijateljem, sodelavcem svojega moža. Od tistega dne je ubogi, zapuščeni mož živel sam zase in si venomer očital, da se je bil poročil z žensko, ki je bila 25 let mlajša od njega.

Te dni se je pa prijatelj, ki je z njim pobegnila trgovčeva žena, nenadno vrnil.

»Kje je ona?« ga je vprašal trgovec.

»Ni je več. Umrla je pred nekaj dnevi v bolnišnici, ker nisem imel toliko denarja, da bi jo lahko doma zdravili. Živeli smo tako siromašno...« mu je ves skesan pripovedoval prijatelj. Pokazal je na malo šestletno dekletce, ki ju je gledala s široko odprtimi očmi in skušala razumeti bolest teh dveh mož.

»Imela je eno samcato željo«, je nadaljeval, »željo, da jo pokopljem v Milanu, in naj večkrat poroma na njen grob tisti, ki ni pozabil odpustiti... Še umirajoč se je kesala svojega dejanja...«

In ponudil mu je tisočake, ki si jih je bil s trudom pritrgal od ust, da mu jih je lahko vrnil. Bili so tisti tisočaki, ki sta jih odnesla z umrlo tedaj, ko sta zbežala.

Trgovec je ves ganjen za nekaj trenutkov odšel iz sobe. Ko se je čez nekaj sekund vrnil, mu je na obrazu igral smehljaj, ki je povedal, da je odpustil vse, in da more odpuščanje in velikodušje izbrisati tudi največje trpljenje. Pozabiti ni mogel ono malo veselja, ki mu ga je dala v kratkem času njunega zakona njegova mlada žena.

Dal je njeno truplo prepeljati na pokopališče v Milan in njegove rože bodo krasile njen tihi grob.

Finci so prvi odeli svoje vojake v belo. Bela barva je namreč na snegu najboljša varovalna barva in je skoraj nemogoče iz oddaljenosti ločiti vojake od snega. Ta finski izum posnemajo zdaj malone vsa vojaška poveljstva po svetu. Na sliki vidimo ameriške vojake ob strojnici, prav tako v belem zimskem ogrinjalu.

Angleški kralj Jurij VI. si je te dni ogledal neko veliko tovarno vojaških letal v vzhodni Angliji. Zelo ga je zanimalo delo mladih delavk, ki z veliko spretnostjo in vnemo pripravljajo plošče, potrebne za prevleko vojaških letal.

Škodljiva »človeška piramida«

Tatinski cirkuški atleti

Kako so gospodinje odkrile tatove, ki jim policija ni mogla do živega

Rim, marca.

Pred kratkim so na rimskem sodišču obravnavali neko tatvino, ki je za božič zbudila dosti zanimanja in dvignila dosti prahu med prebivalstvom nekega rimskega novega okraja.

Zgodilo se je v enem izmed tistih modernih stanovanjskih blokov, ki so v zadnjih letih zrasli v rimskem predmestju. Stanovanja imajo na dvoriščno stran majhne balkone, ki so precej dobro zavarovani in zelo primerni za shranjevanje živil na svežem zraku.

Začelo se je tik pred božičem. Balkoni so bili polni božičnih dobrot, gosi, rac puranov, potic, sadja, izbranih vin in podobnih jedil. Stanovalci teh mirnih hiš so se v duhu že veselili na božične pojedine. Toda prezgodaj! Dan pred božičem so namreč te dobrote z vseh balkonov na lepem izginile. Tat ni pozabil niti enega piščanca, niti ene steklenice vina. Razburjene gospodinje so o tatvini takoj obvestile policijo, toda tatov, ki so tako neusmiljeno pokvarili božične praznike mirnim stanovalcem hiš, niso mogli izslediti. Pri slabo obloženih mizah so se o božiču veselili novega leta. In pred novim letom so res vse zaloge na novo izpolnili, da bi na Silvestrovo zamujeno nadomestili, toda...

Zgodilo se je vse natanko tako kakor za božič. Čez noč so izginile z balkonov delikatese in steklenice izbranih vin, kakor da bi jih duh odnesel. Zdaj ni zavrelo v loncih, pač pa v razočaranih gospodinjah. Ker policija tatovom nikakor ni mogla priti na sled, so sklenile, da si bodo same pomagale. Uvedle so nočne straže.

In dve noči pozneje, ko so bili balkoni spet obloženi z živili, se je na lepem pojavila čudna prikazen. Iz teme se je izluščila velika, premična piramida. Gospodinje so jo naskočile z metlami in iztepači in izkazalo se je, da je to — človeška piramida. Obstajala je iz štirih ljudi, nezaposlenih članov nekega potujočega cirkusa. Neki močan atlet je bil temelj; na svojih ramah je držal dva tovariša, spretna artista, vrh je bil pa neki cirkuški deček, ki je mojstrsko opravil svojo nalogo.

Človeška piramida, ki je v cirkusu sicer žela velik uspeh, je ostala za praznike brez dela in kajpak brez pare v žepu. Artisti so hoteli na drugačen način izrabiti svoj akrobatski sloves. Vlomili so na dvorišče stanovanjskega bloka in po balkonih pokradli prav vse, o čemer so mislili, da jim bo za praznike prav prišlo.

Na sodišču so se artisti izgovarjali, da so hoteli najti samo primeren prostor, kjer bi se vežbali. Ker pa tatvina pitanih kokoši in trebušastih steklenic izbranih vin ne spada k cirkuškim akrobacijam, jim tega kajpak nihče verjel ni in tako se je človeška piramida na lepem znašla za zapahi, kjer žal nima dovolj prostora, pač pa dovolj časa za vežbanje.

Begunci s Hudičevih otokov

Newyork, marca.

Neka ameriška trgovska ladja je našla ob strmi morski pečini majhen čoln, v katerem je bilo šest popolnoma sestradanih in onemoglih ljudi. Bili so tako izčrpani, da niso mogli sami na palubo ladje.

Najprej so jim dali jesti in jih toplo oblekli. Ko so jih izpraševali, kdo in od kje so, so najprej pripovedovali razne pripovedke, naposled so pa le priznali, da so pobegnili s Hudičevih otokov.

Z otokov jih je zbežalo sedem, med njimi je bil tudi 68letni starec, ki je pobegnil samo zato, da bi še enkrat videl svojo hčer, za katero je storil zločin, ki bi zaradi njega moral biti na otokih v dosmrtnem pregnanstvu. Begunci so imeli s seboj le malo hrane in vode, upajoč, da jih bo kakšna ladja prehitela in rešila. Toda sreča jim ni bila mila. 22 dni so že bili na morju, ko jih je vse sestradane našla ameriška ladja. Ubogi starec je pa med tem že umrl od gladu in izmučenosti, ne da bi mu bilo dano še pred smrtjo videti hčer...

Ženska društva v Ameriki so se zavzela za ubegle ujetnike in bodo poslala francoski republiki prošnjo, naj nesrečneže pomilosti.

Na svetu je največ Anček in Marij

Prav lahko rečemo, da ima krstno ime Ana največ zastopnic na svetu. To ime beremo namreč tako v latinskih kakor v slovanskih deželah; izračunali so, da je na svetu okrog 94 milijonov ‚Anček'. Za njimi so pa takoj Marije, ki jih je nič več in nič manj ko 91 milijonov.

»Prinesi nam mir, bratranec!«

Curih, marca.

Ko je ameriški ‚mirovni' odposlanec Sumner Welles stopil iz spalnega vagona na glavni curiški postaji, ga je pričakovala ogromna množica ljudi z radovednostjo in upanjem.

Fotografske luči so zažarele, poročevalci so hiteli beležiti novice. Ko je hotel uglajeni državnik v sivem plašču sesti v svoj avtomobil, se je skozi množico preril do njega neki zagorel mladenič. »Tudi jaz se pišem Welles«, je zaklical začudenemu Američanu. Ne vem sicer, v katerem kolenu sva si v sorodu. Naj bo kakor koli že, prinesi nam mir, bratranec!«

Gospod Welles je prijateljsko stisnil roko svojemu novopečenemu bratrancu, po postaji je pa zaorilo: »Prinesi nam mir, bratranec!«

Najbogatejši trobentač na svetu

Newyork, marca.

Newyorške oblasti so pred kratkim zaprle nekega ruskega emigranta, ki se je pri potniški blagajni na postaji nekam sumljivo vedel. Bil je eden tistih trobentačev, ki hodijo od hiše do hiše in igrajo na svojo trobento, da si zaslužijo svoj vsakdanji kruh.

Ko so ga preiskali, so pri njem dobili okrog 700 dolarjev, v našem denarju torej 35.000 din v gotovini in hranilne knjižice za 49.000 dolarjev (2 milijona 695.000 din). Na vprašanje, kako in kje si je pridobil tolikšno premoženje, je pokazal na svojo trobento in dejal: »Le njej se moram zahvaliti, da bom lahko na starost brez skrbi živel.«

V Ameriki ljubijo superlative in trdijo, da je to najbogatejši popotni muzikant na svetu.

Zahtevajte za Vaše zimnice in tapecirano pohištvo

ŽIMO samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrho z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarskih obratov, ker je slabo in nehigiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Najmanjša drevesa na svetu baje rastejo v severnoameriškem pogorju Rocky Mountains. Tam raste neke vrste vrba, ki je pa komaj tako visoka kakor kakšen mah, vendar vsaka izmed teh majčkenih rastlin predstavlja pravo majhno drevo, z deblom, vejicami in listi. Seveda pa debelce ni debelejše od stebelca kakšne cvetlice, listi so pa komaj tako veliki kakor cvetni listi marjetice. Rastlinice srkajo vodo iz snega, ki obleži med skalnatimi razpokami. Ena sama stopinja utegne uničiti cel gozd takšnih liliputanskih drevesc.

*

Včasih pravimo človeku, ki nepremično in molče stoji, da je podoben maliku. Najbrže pa še ne veste, od kod izvira ta rek. Njega dni, ko so še oljenice razsvetljevale hiše naših pradedov, so stale pred vhodi hiš iz lesa izrezljane podobe malikov. Na te, čokom podobne malike, so obešali oljenice. Temu trdemu okorelemu kosu lesa, ki je predstavljal neko božanstvo, so začeli primerjati človeka, ki stoji kakor »malik«.

*

Že pogosto smo slišali, da so njega dni cigarete in smotke bolj cenili kakor dandanašnji, ko vemo, da tobak ni zdravju prav nič koristen. Tobaku so pripisovali vse mogoče zdravilne moči in ga uporabljali pri zdravljenju najrazličnejših bolezni. Tako so ugotovili, da pepel od smotk lahko oživi že skoraj mrtvo muho. Napravili so poskus z muho, ki je že skoraj 24 ur ležala pod vodo. Bila je že skoraj popolnoma mrtva, vendar se je spet prebudila v življenje, ko so jo popolnoma zakopali v smotkin pepel.

*

Ko so sredi preteklega stoletja odkrili aluminij, je bila ta kovina zaradi svoje redkosti zelo dragocena. Še bolj so jo cenili kakor srebro. Francoski cesar Napoleon III. (1808. do 1873.) je imel zato navado, da je pri svečanih pojedinah jedel z aluminijasto žlico.

*

Tega najbrže še ne veste, da utegne tudi ribe mučiti revmatizem. Pred kratkim so to ugotovili v nekem velikem akvariju. Neka popolnoma zdrava riba je na lepem izgubila oblast nad eno stranjo svojih plavuti. Začela je po hrbtu plavati. Ugotovili so, da se je riba zaradi spremenjene vodne temperature prehladila in dobila revmatizem. Ko so ji premenjali vodo in jo nekoliko ogreli, se je »pacient« po nekaj dneh spet tako dobro počutil, kakor se zanj spodobi — namreč »kakor riba v vodi«.

*

V starem veku je veljala črka Y — črka grškega filozofa in matematika Pitagore — za posebno dobro znamenje. Posebno so jo imeli v časte mladi pari, kajti bila je baje simbol kreposti in ljubezni. V starih zaročnih prstanih so našli zato namesto imen obeh zaročencev samo vklesano črko Y.

*

Leta 1784. je prusko apelacijsko sodišče izreklo gledališkim igralcem popolno nezaupnico. Izdalo je namreč uredbo, namenjeno javnosti, pred vsem pa trgovcem. Uredba opozarja vse prizadete sloje, naj dramskim in opernim igralcem ne posojajo ne denarja ne blaga, in naj jim ničesar ne dajejo na upanje. Tisti pa, ki bodo kljub tej uredbi igralcem zaupali, bodo morali izgubljeno premoženje sami trpeti, kajti sodišče bo takšne upnike kratko in malo zavrnilo.

*

Zanimalo vas bo najbrže, od kod je dobil vojaški kruh, ki mu pravimo »komis«, svoje ime. Zgodovina tega kruha, ki je zelo tečen, sega še v dobo nemške tridesetletne vojne (1618 do 1648). Takrat je namreč slavni nemški vojskovodja Wallenstein uvedel komisije, ki so pregledovale vojaški kruh, če je narejen po predpisih in če ima določeno težo. Kruh, ki so ga komisije pregledale in odobrile, se je imenoval »komisijski kruh«, ali na kratko »komis«. To ime se je pozneje razširilo tudi v druge vojske.

Zlata žila v Coloradu

Newyork, marca.

Neki Manuel Torres trdi, da je na planini Culebra v Coloradu (USA) našel velika ležišča zlate rude; ta ležišča opisujejo stare legende, češ da so bajno bogata. Iz njih so Španci pred 300 leti baje izkopali na stotine ton zlata. Pozneje je, najbrže zaradi večnih vojn, izginila sleherna sled o tem bogatem rudniku.

Ko je pred kratkim Torres šel na izlet na planino Culebra, se je zelo začudil, videč na visokem vrhu, kjer ne raste nobeno drevje, prevrnjene lesene stebre. Pričel je kopati in na lepem je padel v zapuščeno, že skoraj zasuto jamo nekega starega rudnika.

Ker ni imel pri sebi potrebnega orodja, se je vrnil v Denver, v glavno mesto Colorada, kjer je zbral vse potrebno za izkoriščanje rudnika. Morda bodo res v rudniku, pozabljenem že tri stoletja, našli tisto bajno bogastvo, o katerem pripovedujejo stare legende.

Visoka šola, vredna svojega imena

Newyork, marca.

V Newyorku so odprli novo visoko šolo, prav zanesljivo vredno svojega imena, saj ima svoje prostore v popolnoma novi, 75nadstropni donebnici. Ta šola ima vse prostore od 12. nadstropja naprej. 6 dvigal je namenjenih samo študentom; teh ni malo, okrog 5.000.

Vsi stroški v zvezi z ustanovitvijo menda ‚najvišje' visoke šole na svetu so znašali 3 in pol milijona dolarjev (192,500.000 dinarjev).

Z vžigalicami sta prepodila volkove

Skoplje, marca.

Dva uradnika, Mihajlo Mušović in Mirko Zbodar, v službi pri podjetju »Batinjol«, sta si s pomočjo vžigalic in predvsem s svojimi dobrimi živci rešila življenje.

Okrog osme ure zvečer sta odšla iz vasi Podujevo v vas Merdare pri Skoplju, kjer sta imela službo. Ko sta prehodila nekako pet kilometrov, so pred njiju nenadno pridrveli volkovi. Oba uradnika sta bila brez orožja in sta zato vžigala vžigalice, ker sta dobro vedela, da se volkovi zelo boje svetlobe. Volkovi so se jima približali na štiri metre, bliže si pa niso upali. Uradnika sta na srečo imela pri sebi precej vžigalic in sta tako plašila volkove tako dolgo, dokler nista prišla do razsvetljene vasi. Tedaj so volkovi — menda jih je električna svetloba preveč v oči bodla — sami izginili v noč.

Novela „Družinskega tednika"

Zapuščina tete Alice

MADŽARSKI NAPISAL DEZSŐ MALNAI

1.

Odvetnik je poklical k sebi svojega koncipienta.

»Dragi gospod Bardy, danes dopoldne morate opraviti zelo važno nalogo. Sam sem se hotel lotiti te stvari, toda zdaj moram k nekemu važnemu zaslišavanju. Obljubljam vam posebno nagrado, če boste stvar uspešno izpeljali. Dobili boste deset odstotkov od skupnega zaslužka.«

»Najlepša hvala, gospod doktor.«

»Gre namreč za popis zapuščine gospodične Alice Malsayeve, ali preprosto: tete Alice. Pod tem imenom so jo poznali po vsem mestu.«

»Tudi jaz sem slišal o njej. Bila je čudaška stara samka.«

»In zelo bogata. Sorodniki, ki so me poverili, da zastopam njihove interese v tej zadevi, cenijo premoženje tete Alice na približno pol milijončka.«

»Dosti denarja!«

»Ko je Alica z dvajsetimi leti osirotela, je imela četrt milijona. Poročila se samo zato ni, ker je bila strahovito skopa; bala se je, da bi se kdo ne poročil z njo samo zaradi denarja, potlej pa njen denar zapravil. Rajši je ostala sama in je zbirala drobiž. Denar je skozi štirideset let posojala proti oderuškim obrestim. Zase ni ničesar porabila. Stanovala je v majhni kolibi, stregel ji je neki star služabnik, jedla je krompir in pila vodo. Celo po pičlem računanju bi utegnila njena zapuščina znašati pol milijona, po mojem računu pa dosti, dosti več.«

»V eni ali dveh urah bomo o tem natanko poučeni.«

»Rad bi vas pa vendar opozoril na neke stvari, gospod Bardy. Ne smete namreč zanemariti čudnih navad skopuških ljudi, posebno pa starih samk. Ti ljudje imajo navado, da svoj denar skrivajo na skritih mestih. Preiskati morate vse obleke, stare nogavice, podloge plaščev. Tudi slamnjačo morate prebrskati in po pohištvu iskati skrite predalčke. Ne pozabite, gospod Bardy, da gre za zaslužek in sloves pisarne, za zaslužek, od katerega je deset odstotkov vaših.«

»Tudi od slave, gospod doktor.«

»Od slave je celo dvajset odstotkov vaših. Dobro bi bilo tudi, če bi zaslišali sosede, tudi vratarja in hišnico. Sleherno pojasnilo utegne odkriti novo skrivališče denarja in vse to bo v mojo in vašo korist.«

»Gospod doktor, kar je v človeški moči, bom storil. Igral bom odvetnika, detektiva, preiskovalnega sodnika in vlomilca, vse v eni osebi. Ves denar, ki ga je le mogoče najti v hiši, bom izkopal iz tal.«

»Prepričan sem, dragi gospod Bardy. Zato sem pa tudi prav vam poveril to težko nalogo. Zdaj pa: veliko sreče!«

Bardy se je poklonil, vzel svoje spise in odhitel v stanovanje stare tete Alice.

2.

Bilo je že pozno zvečer, ko je odvetnik še zmerom hodil po svoji pisarni sem in tja. Ves nestrpen je čakal svojega koncipienta.

»Tale Bardy je pa očitno še bolj prebrisan, kakor sem mislil,« je godel odvetnik predse. »Prav zanesljivo si je iz zapuščine prilastil kakšnih sto tisoč pengö in jo z njimi odkuril. Stavim deset proti eni, da je pobegnil.«

Tisti trenutek je pa Bardy stopil v sobo.

»Samo da ste tukaj, dragi gospod Bardy. Bal sem se že, da se sploh ne boste več vrnili. Šele zdaj sem se pa spomnil, da je zadeva za nas prav za prav ugodnejša, kolikor dalj se mudite, ker ste pač našli več stvari, ki jih je bilo treba zabeležiti.«

Gospod Bardy se je trpko nasmehnil.

»Ne morem se pritožiti. Dosti stvari sem imel zabeležiti.«

»Denar? Gotovina?«

»Čisto neznaten, nepomemben znesek.«

»In vendar, koliko?«

Gospod Bardy je izvlekel zapiske.

»Povedal vam bom čisto natanko. Torej denar sem našel in sicer skupaj 3 pengö 57 fillerjev gotovine in star dvajsetak.«

»Dragi gospod Bardy, vi pa niste čisto pri pravi pameti. O sto tisočih je bilo govora, razumete? O sto tisočih!«

»Da. Razumem. Našel sem pa le 3 pengö 57 fillerjev ter star dvajsetak.«

»Dragi gospod Bardy, ali vam nisem dejal, da je denar skrit? Da morate iskati, če ni morebiti zakopan v zemlji, zavit v stare nogavice ali zabit v stene?«

»Prekopali smo zemljo, spraskali stene, razstavili pohištvo, razparali obleke in našli skupaj 3 pengö 57 fillerjev. In star dvajsetak.«

»Tega ne razumem. Tega ne morem razumeti.«

»Tudi jaz nisem mogel tega razumeti, gospod doktor. Tudi moj razum je v tej stvari odpovedal. Toda potlej, po dolgem iskanju, mi je postalo vse jasno.«

»Zakaj pa potlej stojite tu? Zakaj pa ne govorite? Zakaj mi ne poveste, kar veste?«

»Torej prosim, zapuščina tete Alice je najbolj čudna, kar jih je kdaj svet videl. Njeno premoženje obstaja iz kakšnih 150.000 kosov, in sicer najbolj čudnih kosov, ki si jih morete misliti v zapuščini stare samke: iz več tisočev moških srajc, spodnjih hlač, ovratnic, nogavic, poleg tega pa še nekaj sto nočnih srajc, copat, ovratnikov, srajčnih gumbov, naramnic, cigaretnih doz in podobnih reči, ki jih uporabljamo in nosimo moški.«

»Kaj govorite? Ali se vam je zmešalo?«

»Meni? Ne, gospod doktor. Ni pa izključeno, da se je teti Alici zmešalo. Kajti kar sem videl v njenem stanovanju, spada v pravljico. Njene sobe so polne zabojev, podstrešje in klet pa prav tako. In zaboji so zvrhano polni moškega perila, samih razpadlih, zaprašenih, orumenelih kosov moškega perila. V duši dobre tete Alice je bil prav zanesljivo zaprt ideal, gorelo je hrepenenje po ljubezni in ljubimcu. Očitno si je domišljala, da ima moža, obožavanega moža, ki nekje živi in se bo nekoč vrnil. In — to sem izvedel od njenih sostanovalcev, od hišnika, služinčadi in trgovcev — teta Alica je neprestano čakala na vrnitev svojega ljubljenega moža. Neprestano je hodila po trgovinah, da bi zanj priskrbela kakšno ljubko presenečenje. Moderne ovratnice, fine srajce, drage svilene nogavice.

‚Prosim, pokažite mi najboljše, najlepše in najdražje,' je zmerom zahtevala v trgovinah, ‚kajti moj ljubljeni mož je zelo natančen!' Reva je hotela veljati za ženo. Želela je, da bi ji zavidali njenega moža. Stradala je, zmrzovala in hujšala, toda hotela je, da bi jo zavidali za njenega moža.«

»Celo ta strast ni mogla stati sto tisočakov.«

»Motite se, gospod doktor. Ta njena muha bi lahko še več denarja požrla. Kajti teta Alica je štirideset let varala svet, to se pravi: varala je samo sebe. Na svoja stara leta že ničesar več ni imela. Samo dolgove. Še zmerom je hodila od trgovine do trgovine, da je vsaj naročala, če ji že niso hoteli naročenih stvari pošiljati domov.«

Odvetnik je ves divji korakal sem in tja.

»Z eno besedo, pošteno smo nasedli, gospod Bardy. Od velikanske zapuščine za naše podjetje ni prav nič ostalo. Ta nesrečna ženska nas je pošteno potegnila.«

»Da,« je pritegnil Bardy. »In tudi od tega je deset odstotkov mojih.«

UGANKE?

KRIŽANKA

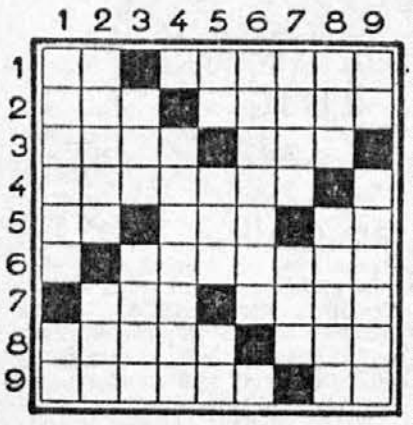

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kratica za blaženi; pogreška — 2. japonski denar; sundski otok — 3. kopnina; reka v Franciji — 4. mesto; zdravilišče v Hrvatski banovini — 5. rimski novec; kratica za italijanski denar; kemijski znak za litij — 6. obrtnik — 7. avstralska ptica (kasnar); reka na Primorskem (je krasna hči planin) — 8. grško moško ime; spanje — 9. puščava v Afriki; predlog.

Navpično: 1. mornar; del voza — 2. litvanski denar; žensko ime — 3. blazen; izraz veselja — 4. omika — 5. arabski konj; jadranski otok; zlato (francosko) — 6. gorska skupina nad Vierwaldstätskim jezerom v Švici — 7. bog ljubezni; divja ali domača ptica — 8. triglavska dolina; gladen — 9. ploskovna mera; mesto v Albaniji.

•

ČAROBNI KVADRAT

1. a a a a a
2. a b b g g
3. l o o o o
4. o o p p r
5. r r r s t

Pomen besed navpično in vodoravno:

1. mazač, 2. oslon, 3. ptica, 4. letovišče in zdravilišče v Švici, 5. popust pri ceni.

•

OPEKE

RNE
GAG ADL
OGA PEN
UBO ATE KDO

Opeke uredi tako, da dobiš prego**v**or.

•

STOPNICE

1. a
2. a a
3. a a d
4. d d d d
5. d m m o o
6. o r r r r s

1. rimska številka, 2. veznik, 3. darilo, 4. moško ime, 5. mesto na Poljskem, 6. kača. — Vsaka naslednja beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove.

•

ENAČBA

(a—b) + (c—d) + (e—f) = x

a = ga ščiti sv. Barbara
b = položi ga domu na oltar
c = rešetarski izdelek
d = kazalni zaimek
e = gora v Zlatorogovem kraljestvu
f = prijatelj divjačine
x = ima ljudi ko listja, trave.

•

ŠTEVILNIK

a) 1 — 2 — 3 — 4 — 5 — 6 —
b) 2 — 3 — 7 — 8 — 6 — 9 —
c) 10 — 7 — 1 — 4 — 9 — 6 —
č) 4 — 8 — 3 — 10 — 6 — 9 —
d) 5 — 6 — 10 — 4 — 5 — 6 —
e) 6 — 10 — 6 — 10 — 6 — 8 —

Mesto številk vstavi črke: a) pisava, b) uglajen, c) tuje žensko ime, č) prebivalec jadranskega polotoka, d) vladarica, e) tropsko ameriška papiga.

V prvi vrsti navzdol čitaš ime mesta na Primorskem, v zadnji vrsti pa tropsko-ameriški sad.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno po vrsti: 1 oj, pokora — 2. sap, bober — 3. ezav, lep — 4. božidar, r — 5. en, niš. ka — 6 k, dominik — 7. rod, noni — 8. sabor, sij — 9. obalen, na.

REŠITEV ENAČBE

a = Golovec b = lovec, c = livada, d = vada, e = Canova, f = nova, x = Golica.

REŠITEV STOPNIC

1. J, 2. je, 3. jez, 4. jeza, 5. zajec, 6. jazbec.

REŠITEV ČAROBNEGA KVADRATA

1. Korab, 2. opora, 3. romar, 4. Arago, 5. barok

REŠITEV POSETNICE: Sladoledar.

REŠITEV VERIGE: dolina, nakana, napaka, kadilo, lopata, tatica.

Zdravilo za ljubosumnost

Vse imamo v ljubezni najboljši namen, da ne bomo ljubosumne. Zavedamo se, da je ljubosumnost ponižujoča in uničujoča strast, vemo, da je včasih vzrok, da se še tako nežna ljubezen konča... toda vseeno smo ljubosumne.

Pred to boleznijo ljubezni ne obvarujejo žensko ne bogastvo ne lepota, še manj pa prigovarjanje treznega razuma. Prav nenavadno je, na kaj vse so ženske ljubosumne. Le poslušajmo:

»Moj mož — poročena sem z njim že pet let — je pred kratkim kupil zelo lepega lovskega psa. Do dveh ima moj mož službo, po kosilu gre pa navadno s psom na sprehod. Pogovarja se z njim, ga uči raznih umetnij, ravna z njim kakor s kakšnim otrokom. Najina dveletna hčerka, je pač še premajhna, da bi jo jemal moj mož s seboj. Sama ne utegnem vsak dan z otrokom na sprehod, ker nimam služkinje. Vem, da to ni lepo od mene, toda vseeno sem na ‚Cezarja' — našega psa, kar nekako jezna. Zdi se mi, da se je preje moj mož bolj posvečal otroku in meni, zdaj se pa pogovarja s psom, kakor da bi bil človek. Ko sem mu nekega dne to namignila, je bil užaljen. Zdi se mi, da naju je ta nesrečni pes odtujil...«

Poznam neko lepo mlado ženo, ki je ljubosumna na vse in na vsakogar. Zaradi ljubosumnosti se je odtujila vsem svojim prijateljicam, toda tudi moževim prijateljem ne prizanaša:

»S kom si bil snoči v kavarni? Z Milanom? Ali te nisem že tolikokrat prosila, da ne hodi z njim v družbo? Nobena ženska ni varna pred njim, ti se pa družiš z njim...«

Ali pa: »Kdo je ta Helena? Nič se ne spominjam, da bi jo kdaj poznala. Oh, na veselici... Ti si pač zapomniš vsako krilo!«

In da možu življenje ni posebno prijetno ob tako ljubosumni ženi, pa čeprav je mlada in lepa, je menda razumljivo.

Napak bi bilo, če bi mislili, da razumske ženske niso ljubosumne. Narobe! Njih ljubosumnost se zdi utemeljena in je zato hujša od instinktivne ljubosumnosti čustvenih žensk.

Ena mojih tovarišic ima že več let zaročenca; letos se namerava z njim poročiti. Sama mi je pripovedovala, česa se v zakonu boji.

»Zdaj, dokler sva še oba svobodna, se mi zdi njegovo vedenje še kolikor toliko razumljivo. Sicer nikoli v moji družbi ne flirta z drugimi dekleti, toda pogosto opažam, da eni svojih tovarišic pri študiju več zaupa kakor meni. Ne gre za razne nepomembne malenkosti, pač pa za važne odločitve, ki se zaradi njih posvetuje s to žensko. Čeprav vem, da prav nič ni zaljubljen vanjo in da ji zaupa samo poslovne stvari, bi mi bilo skoraj ljubše, če bi imel mene manj rad in mi zaupal tisto, kar zaupa svoji tovarišici. Bojim se, kako bo v zakonu, če ne bo imel zaupanja vame.«

Mnoge žene so ljubosumne na svoje može prav zaradi nezaupanja, ki jim ga kažejo. Rajši bi imele, da bi jih možje v ljubezni izdajali, kakor pa, da jih ljubijo kakor lutke brez razuma.

Ljubosumnost je huda bolezen, in nihče, ki ljubi, ni varen pred njo. Nekaterih se loti prej, drugih pozneje. Čeprav ji pogosto tudi z razumom ne moremo do živega, sta razum in dobrota še edino učinkovito zdravilo.

V življenju so trenutki, ko je ljubosumnost upravičena. Kaj naj tedaj stori žena, videč, kako se ji mož odtujuje, morda zaradi ženske, ki je manj vredna kakor ona sama? Stori naj ravno narobe, kakor ji veleva instinkt. Če ji čustvo pravi, naj moža ošteva, tedaj naj z nobeno besedico ne omeni, da kaj ve in da ji tisto, kar ve, ni všeč. Če ji čustvo pravi, naj se spusti v jok, ali pa, naj bo možu kar venomer za petami, potlej naj stori prav narobe. Ponosno naj molči, in če le mogoče, za nekaj tednov odpotuje. Če ji pa to ni mogoče, naj se pa posveti svojim otrokom ali pa takšnemu delu, ki ji je za možem najbližje in najbolj pri srcu.

»Dobre nauke dajati je lahko, toda težko se je ravnati po njih.« bo dejala ta ali ona. Prav ima. Nekoliko manj težko se je pa ravnati po njih, če se zavedamo, da bomo od njih imele dejansko korist. In dejansko korist bo imela marsikatera žena, če ne bo vselej ravnala tako, kakor ji narekuje trenutna užaljenost, ampak kakor ji pravita razum in sebičnost. Da, tudi sebičnost, toda sebičnost, podprta z razumom!

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona
Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Golaž, polenta. Zvečer: Češpljeva kaša.

Petek: Prežganka, krompirjevi cmoki, marmeladna omaka. Zvečer: Koruzni žganci, mleko.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, čebulna omaka, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od opoldne v solati.

Nedelja: Telečja obara, sirov zavitek. Zvečer: Rižota, solata.

Ponedeljek: Kislo zelje s kranjsko klobaso, zabeljen fižol. Zvečer: Fižolova solata.

Torek: Goveja juha s krpicami, pražen krompir, sladka repa. Zvečer: Krompirjev golaž.

Sreda: Zeljnata juha, kruhovi cmoki, kisla repa. Zvečer: Mlečen zdrob.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Goveja juha z vraničnimi cmoki, nadevene telečje prsi, riž, solata. Zvečer: Solata iz klobas[1] s krompirjem.

Petek: Fižolova juha, kislo zelje s fižolom, sirovi štrukli. Zvečer: Široki rezanci s sladkorjem in orehi, čaj.

Sobota: Kisla repa s prekajenimi svinjskimi rebrci, krompirjev piré. Zvečer: Telečji zrezki, radič v solati, črna kava.

Nedelja: Ragujeva juha, ocvrt piščanec, krompirjevi kifeljčki, mešana solata, kompot. Zvečer: Piščanec v obari.

Ponedeljek: Bretonska ljudska jed[2], zeljnata solata s krompirjem. Zvečer: Riževi kolački s čokolado, kompot.

Torek: Goveja juha, ocvrte svinjske zarebrnice, pražen krompir, pesa. Zvečer: Palačinke z marelično marmelado, kompot.

Sreda: Okusna kostna juha, korenje v omaki, krompir v kosih. Zvečer: Ocvrti možgani, solata.

Pojasnila:

[1] **Solata iz klobas:** Zreži na listke prekajene klobase, ostanke pečenke, kuhano govedino in malo čebule. Pridaj popra, soli, kisa, olja in gorčice. Vse skupaj dobro premešaj in pusti, da nekaj časa stoji, da se vse dobro prepoji. Na mizo jo daj s krompirjem.

[2] **Bretonska ljudska jed:** Namoči 20 dek belega drobnega fižola prejšnji večer. Preden ga začneš kuhati, ga odcedi in vlij nanj poldrug liter vode. V kozici pripravi štiri do pet žlic olja in ga razbeli. Na njem opraži 30 dek svinjskega ali koštrunovega mesa. Meso mora biti zrezano na večje rezine. Dodaj mu tudi dve srednjeveliki sesekljani čebuli, sesekljanega zelenega peteršilja, nekoliko soli in popra, po okusu tudi strok stlačenega česna, nekoliko kumne in lovorjev listič. Ko je meso z vsemi dišavami opraženo, mu dodamo še žličko ali dve paradižnikove mezge in vse skupaj primešajte skuhanemu fižolu. Vse skupaj še nekoliko prekuhajte, da je fižol zelo mehak, že skoraj razkuhan.

Čokoladni narastek: Razgrej žlico presnega masla, dodaj mu 7 dek nastrgane čokolade in žlico moke. Ko se speni, dodaj 12 žlic tople, sveže smetane, postavi na hladno in neprestano mešaj. Dodaj še štiri rumenjake, kakšnih pet žlic vanilijevega sladkorja in naposled sneg štirih beljakov. Vse skupaj daj v namazano posodo in speci narastek v pečici. Na željo lahko daš na dno vrsto piškotov, namazanih s kakršno koli marmelado in povrh naloži čokoladni narastek. Čokoladni narastek je odlična samostojna mlečna jed. Posebno slastna je s finim kompotom.

Krompir na francoski način: V globoko ponev daj štiri žlice olivnega olja in polovico skodelice rekoliko razredčene paradižnikove mezge, hkrati pa tudi v rezine zrezanega surovega krompirja s soljo, poprom in polovico lovorjevega lističa. Kakšnih deset minut dušite, potlej pa prilijte toliko vroče vode, da je krompir pokrit. Postavite krompir v pečico in ga pokrijte s pokrovko. Po okusu dodajte naposled še nekaj oliv brez pešk, posipajte z moko in še kakšne pol ure pecite.

Črn škofov kruh: Napravi testo iz 12 dek sladkorja, 12 dek moke in 12 dek neolupljenih, na debelo zrezanih mandljev, dodaj tablico nastrgane čokolade, nastrganih limonovih olupkov, zmletih dišečih klinčkov in dve jajci. Napravi iz testa majhne štručke, namaži jih z beljakom in speci v namazani pekači. Potlej štručke zreži v rezine.

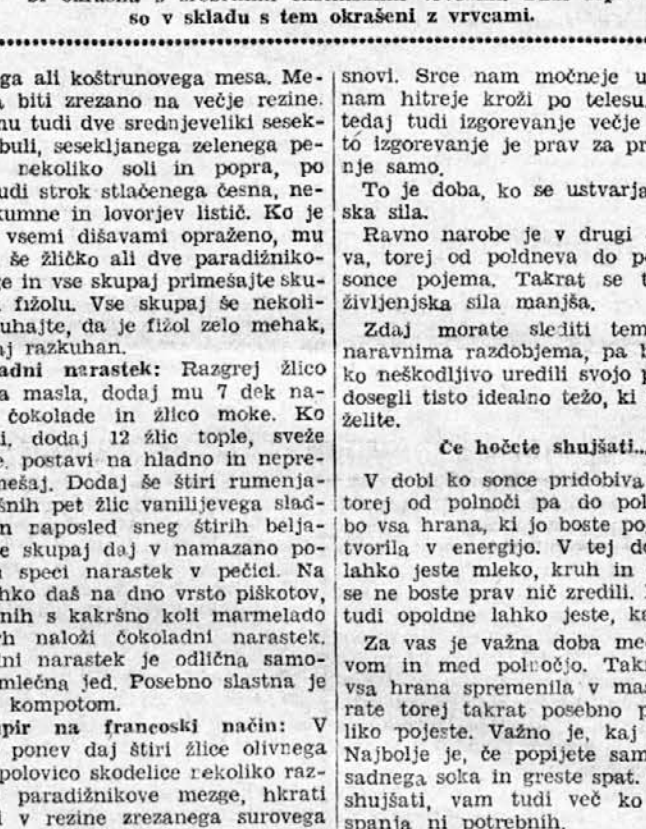

Temen spomladanski kostim, ki po kroju nekoliko spominja na vojaško uniformo, zato se pariška modna hiša, ki ga je napravila, ni mogla upreti skušnjavi, da ga ne bi okrasila s srebrnimi častniškimi vrvcami. Tudi žepki so v skladu s tem okrašeni z vrvcami.

Moderna nevesta ima na sebi preprosto belo obleko, bogato nagubano, s srčastim izrezom in kratko vlečko. Pajčolan se ovija okrog postave in pada spredaj čez ramena. Pritrjen je pa na kronici lepih belih lilij na kodrasti glavici.

ALI BI RADI SHUJŠALI — ALI BI SE RADI ZREDILI?

Morda ste že večkrat poskusili kakšen postopek za hujšanje ali za debelenje, pa še nikoli niste imeli uspeha. Potem ste obupani mislili, da vam pač nič ne pomaga. Zdaj se skušajte ravnati še po naših navodilih in videli boste, da vaš trud ne bo zaman.

Pred vsem si zapomnite tole:

Vsa živa bitja so v 24 urah dneva podrejena dvema dobama, ki ju povzroča potovanje sonca. Prvo razdobje traja od polnoči do poldneva, drugo pa od poldneva do polnoči. Dve uri pred polnočjo in dve uri po polnoči nima sonce tako rekoč nobenega vpliva na naš organizem. Sonce je namreč takrat ravno na pol poti med zahodom in vzhodom. Nekako od treh zjutraj dalje sonce pridobiva na svoji moči in zato tudi močno vpliva na naš organizem. V tej dobi naraščata rast in življenjska sila našega telesa. V tem času se namreč vrše v našem telesu najvažnejše izmene hranilnih snovi. Srce nam močneje utripa, kri nam hitreje kroži po telesu. Tako je tedaj tudi izgorevanje večje in ravno tó izgorevanje je prav za prav življenje samo.

To je doba, ko se ustvarja življenjska sila.

Ravno narobe je v drugi dobi dneva, torej od poldneva do polnoči, ko sonce pojema. Takrat se tudi naša življenjska sila manjša.

Zdaj morate slediti tema dvema naravnima razdobjema, pa boste lahko neškodljivo uredili svojo postavo in dosegli tisto idealno težo, ki si jo tako želite.

Če hočete shujšati...

V dobi ko sonce pridobiva na moči, torej od polnoči pa do poldneva, se bo vsa hrana, ki jo boste pojedli, pretvorila v energijo. V tej dobi mirno lahko jeste mleko, kruh in maslo, pa se ne boste prav nič zredili. Prav tako tudi opoldne lahko jeste, kar hočete.

Za vas je važna doba med poldnevom in med polnočjo. Takrat se bo vsa hrana spremenila v mast in morate torej takrat posebno paziti, koliko pojeste. Važno je, kaj večerjate. Najbolje je, če popijete samo kozarec sadnega soka in greste spat. Če hočete shujšati, vam tudi več ko osem ur spanja ni potrebnih.

Če telovadite, potem se morate tudi glede tega podrediti obema dobama. Najbolje je, če telovadite med šesto in osmo uro zvečer, ker bo tedaj telovadba najbolj ugodno vplivala na vaš shujševalni postopek.

Če se hočete zrediti...

Potem morate delati ravno narobe, kakor pri gornjem postopku. Najvažnejše je, da se dobro navečerjate, da med poldnevom in polnočjo dosti jeste. Preden greste spat, pa po vsej večerji popijete še skodelico mleka, ki ste ga osladkali z medom. Poleg hrane je za vas najvažnejše spanje.

ODISAN PASTA za higiensko nego ust in zob.
ODISAN PASTA je antiseptična, razkužljiva in dezodorira ustno votlino.
ODISAN PASTA izvanredno čisti zobe in preprečuje nastajanje kamna.
ODISAN PASTA s svojo izvrstno aromo želo prijetno osvežuje ustno duplino.

Dobiva se v
Drogeriji Gregorič
LJUBLJANA

če vam je le mogoče, spite deset ur. To bo za vas ravno prav.

Če se hočete zrediti, potem telovadite samo zjutraj, ker od te telovadbe ne boste prav nič shujšali.

Če se boste ravnali po teh nasvetih, potem boste z lahkoto in ne da bi to škodovalo vašemu zdravju, dosegli svojo idealno težo.

Pomaranče v prehrani in kozmetiki

Znano je, da so pomaranče odlična prahrana že zaradi svojega vitamina C, ki je tako važen za naše življenje. Poleg tega ima pa še druge dobre lastnosti. Če imate na primer kronično zaprtje in če boste v sezoni pomaranč sleherno jutro na tešče pojedli po eno pomarančo, je skoraj zanesljivo, da se boste kroničnega zaprtja iznebili.

Če pol ure pred jedjo pojeste pomarančo, vam bo to okrepilo kri in sistem živcev in žlez. Prebavilom pa pomaga, da lažje izločajo sokove za prebavo in sploh bolj živahno delujejo. Zato ne moremo dovolj pogosto priporočiti pomaranče ljudem, ki trpe za slabo prebavo.

Že zato, ker urejujejo prebavo, so pomaranče izvrstno lepotilno sredstvo, saj dobra prebava dosti pripomore k lepi polti. Poleg tega lepotičenje s pomarančami napravi polt gladko, lepo rožnato in voljno. Kajti pomaranče pripomorejo, da se porabljena hrana hitreje menja. Pomarančni sok je priporočljiv tudi za zunanjo nego lica. Za mastno kožo z razširjenimi znojnicami je zelo primerna pomarančna lepotna maska. S sokom pomaranče zmešajte rumenjak, namažite si lice in pustite kakšne četrt ure, da se posuši. Naposled pa previdno splaknite z mlačno vodo.

Pomaranče so prav tako izvrstno, edinstveno in naravno zdravilo za bolnike, ki jih muči vročica. Košček pomaranče v ustih bolnika je odlično sredstvo, da se mu ne suši sluznica ustne dupline, poleg tega pa ublaži neprijeten okus. Razen tega pa ustne žleze draži, da živahneje delujejo.

Zdravljenje s pomarančami je izredno zanesljivo sredstvo proti migreni. Uspešno pa učinkujejo samo takrat, če jih uživate brez sladkorja. Če vzamete na primer sok pomaranče, ki vam ga je predpisal zdravnik, še zdaleč ne bo imel tistega učinka, če ga osladite, kakor pa, če pustite naravnega. Kajti sladkor razkroji pomarančne najvrednejše snovi.

Pomarančni sok s sladko smetano je izredno osvežujoče sredstvo, ki je poleg tega še izvrstnega okusa. Ker so torej pomaranče zdravilo in pomoč vaši energiji, ne moremo dovolj pogosto priporočiti uživanje pomaranč vsem duševnim delavcem. Pomarančni sok s sladko smetano osvežuje, čisti in krepi krvni sistem.

Pomaranča je zdravilo, ki omili izpuščaje, lišaj in vročico, je sredstvo, ki si z njim zdravijo zastrupljenje krvi ljudje v kritičnih poklicih: na primer črkostavci, cinkografi in tiskarniški uslužbenci sploh, novinarji, barvarji, kemiki itd. Zdravimo pa tudi vse tiste bolezni, ki so posledica pomanjkanja ali slabe krvi.

Moramo biti tudi pri uživanju pomaranč previdni. Če vam je zdravnik že predpisal kakšno umetno zdravilo, ne smete na svojo roko, brez zdravnikovega nasveta uživati pomaranč s sladko smetano. Kajti kemikalije se pogosto slabo skladajo s pomarančnim sokom in sladko smetano in to utegne povzročiti v vašem želodcu hudo reakcijo s težkimi in pogosto usodnimi posledicami.

Praktični nasveti

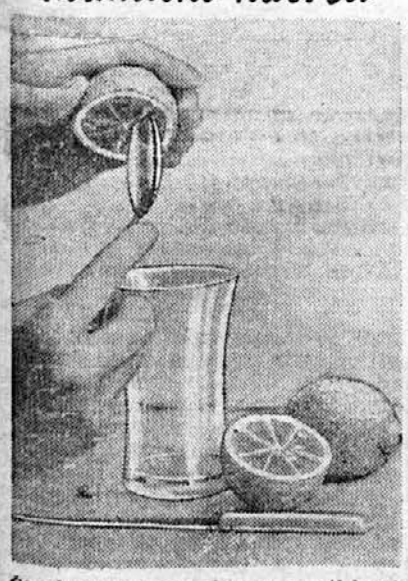

Če nimate doma priprave za stiskanje limon in pomaranč, boste namesto nje tudi žlico prav tako s pridom uporabljali. Limono kratko in malo vrtite okrog žlice, torej prav tako kakor jo vrtite okrog stiskalnice.

Gumijaste škornje, ki so bili letošnjo zimo spet v modi, bo treba čez poletje dobro shraniti. Da bodo pa prihodnjo zimo še prav tako lepi in prožni kakor so bili doslej, jih morate lepo umiti, dodobra posušiti in natreti z glicerinom. Tako bo gumi zmerom voljan in svetel.

Kaj nam prinaša pomladanska moda?

Najnovejši pariški spomladanski modeli nam kažejo bogato izbiro modnih novosti, tudi za še tako razvajeni okus. Kljub vojni in raznim težkočam je namreč Pariz še zmerom ostal glavni diktator mode. Seveda se pa prav zato tudi v modi čuti vojaški vpliv.

Na splošno je spomladanska moda lepa, enostavna in pred vsem zelo praktična. Pogosto bomo videli kostime, ki bodo začuda podobni vojaškim. Na takšnem kostimu ne bomo videli nobenih okraskov. Dolga jopica bo v pasu stisnjena z dvema gumboma, čez boke bo pa prosto padala. Edini okrasek bodo veliki, ohlapni žepi, ki vam bodo lahko nadomeščali ročno torbico. Ker bo izrez okrog vratu precej velik, si boste zavezali okrog vratu barvasto ovratno pahovko. Krilo bo kratko in zvončasto ukrojeno, kar je tudi zelo praktično, ker se lahko v njem bolj prosto gibljemo.

Pri spomladanskih oblekah bomo letos nosile tričetrtinske rokave. Moderni so tudi kratki, ohlapni životki, v pasu stisnjeni. Seveda se tudi ljubki žepi lepo podajo vsaki obleki. Krilo je za razliko od plašča spredaj nabrano v gube, zadaj je pa prosto padajoče in nenagubano.

V Parizu posebno priporočajo blago s škotskim vzorcem. Kockasto, široko nagubano kratko krilo in enobarvna dolga jopica vam bosta posebno dobrodošla za dolge izlete. V takšnem krilu boste lahko neovirano stopali, poleg tega je pa praktično, ker se ne umaže.

ČIST BEL OBRAZ

v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20·— din. Po povzetju pošilja:

PARFUMERIE BALOG — STARI BEČEJ, Dunavska banovina

Kako odpravite gube?

Kadar opazite na svojem obrazu novo gubo, je najbolje, da se takoj potrudite, da jo spet odpravite. Najprej skušajte ugotoviti, zakaj se vam je naredila. Morda imate presuho kožo in ste torej sploh zelo dovzetni za gube. V tem primeru boste gube odpravili, če jih vsak večer močno namažete z mastno kremo. Koža se bo tako napojila z maščobo in bo guba sama od sebe izginila.

Če je pa vzrok vaših gub kje drugje, pa poskusite z masažo, in sicer takole: S koncem palca in kazalca gnetite gubo, tako da jo obrnete navzven. To delajte tako, kakor s prepognjenim papirjem, ki ga hočete spet poravnati. Zanesljivo boste papir obrnili ravno narobe, kakor leži guba. Tako napravite tudi z vašo kožo. Gnetite jo s prstoma zjutraj in zvečer, potem jo pa namažite z mastno kremo.

Če boste začeli z masažo takoj, ko boste gubo zapazili, potem boste zanesljivo imeli uspeh.

Majčken črn klobuček, ki ga je izdelala znana pariška modna hiša Rose-Valois. Klobuček je izredno prikupen, posebno ker ga krasi šopek rožnatih vrtnic, ki učinkujejo kakor naravne cvetlice.

Pleten pulover za vašega moža

Za topel pleten pulover, ki je izredno praktičen za šport, potrebujete 500 gramov precej debele volne, pletilke št. 3 in pletilke št. 2 in pol, kakor tudi 5 pletilk približno iste debelosti, kakršne potrebujete za pletenje nogavic.

Najprej pletite hrbet in ga nasnujte na pletilki št. 3, dalje pa pletite s pletilkama št. 2 in pol, in sicer osem centimetrov visoko v enojnem patentnem vzorčku (ena petlja leva, ena desna). Dalje pa pletite s pletilkama št. 3 v gladkem vzorčku, to se pravi eno vrsto desno, drugo levo. Na vsake štiri vrste dodajajte na vsaki strani po eno petljo, tako da jih boste imeli na pletilkah skupaj 114 petelj. Ko bo del visok 26 cm, začnite snemati za rokavni odprtini. Dvakrat snemite po 6 petelj na vsaki strani, potlej pa po eno, dokler jih na pletilkah ne ostane samo še 90. Dalje pletite naravnost, do višine 20 cm. Nato snemite trikrat po deset petelj za vsako ramo, ostale petlje pa nasnujte na kakšno nit.

Prednji del do začetka odprtin pletite prav tako kakor zadnji del. Za rokavne odprtine pa snemajte najprej po 6 petelj na vsaki strani, potlej po 4 petlje, naposled pa po eno petljo v vsaki vrsti, dokler jih na pletilkah ne ostane 83. Ko so rokavne odprtine visoke 14 cm, snemite srednje 3 petlje na pletilki, tako da prednji del razdelite. Potlej delajte vsako stran posebej: na vsako drugo pletilko na vratni strani snemite po eno petljo, dokler vseh skupaj ne snamete 10 petelj. Na rokavni strani pa pletite naravnost. Ko je rokavna odprtina 21 cm visoka, ostalih 30 petelj snemite trikrat. Levo stran pulovra pletite prav tako kakor desnega samo v obratnem smislu.

Za rokava nasnujte po 60 petelj na pletilki št. 3. 8 cm visoko pletite v navadnem patentnem vzorčku na pletilki št. 2 in pol. Dalje pletite gladko, pri tem pa na vsakih osem vrst dodajte po eno petljo na vsaki strani.

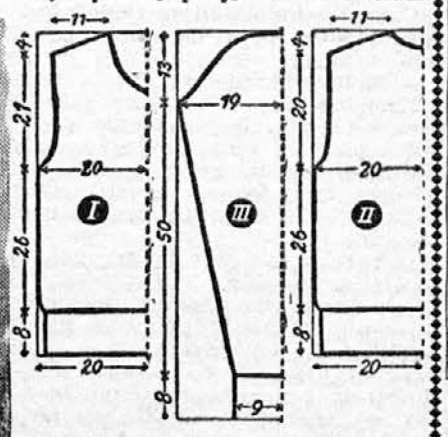

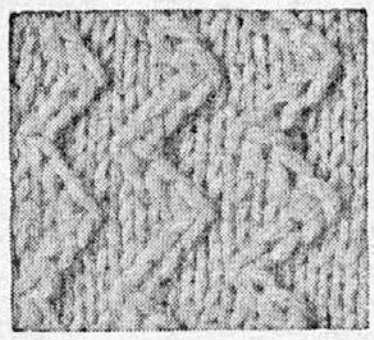

IV

Ko je rokav dolg 50 cm, snemite na vsaki strani po 6 petelj, potlej pa snemajte po 2 petlji v začetku vsake pletilke, dokler ne ostane 20 petelj. Te snemite hkrati.

Ko so vsi deli končani, sešijte najprej ramena. Potlej nasnujte petlje vratne odprtine na 4 pletilke, kakršne uporabljate za pletenje nogavic, in pletite 6 vrst visoko v enojnem patentnem vzorčku. V vsaki vrsti na prednji konici snemite po tri petlje.

Naposled vezite še zobčaste vrstice v verižnem vbodu. Uporabljajte precej debelo iglo. Zmerom vtaknite iglo postrani, v petljo proti desni v naslednji vrstici. Tri verižne vbode vezite proti desni, tri proti levi itd. Vrstice so za 4 petlje oddaljene druga od druge.

Zvezite samo prednji in zadnji del. Naposled sešijte rokava, in jih vstavite.

Porabni nasveti

Nikar se ne jezite zaradi celih kupov cigaretnega pepela, ki so vam ga pustili gostje na pepelnikih. Odprite okna, in »okuženi« zrak bo kmalu očiščen. Pepel pa spravite v kakšno pločevinasto škatlo in ga uporabljajte za čiščenje kovinskih predmetov, posrebrenega pribora itd. V pepel vtaknite navlaženo krpo in s tem čistite. Jajčne madeže na srebrnih žlicah odstranite samo na ta način.

Če kuhate kakao za otroke, je dosti bolj praktično, če ga najprej zmešate z vodo, da se razpusti, in šele potlej skuhate z mlekom.

Skrbite za redno stolico.

Poskusite Leo-pilule, ki že po petih, šestih urah dovedejo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

ŠAH

Problem št. 19

Sestavil C. H. Avery (1868)

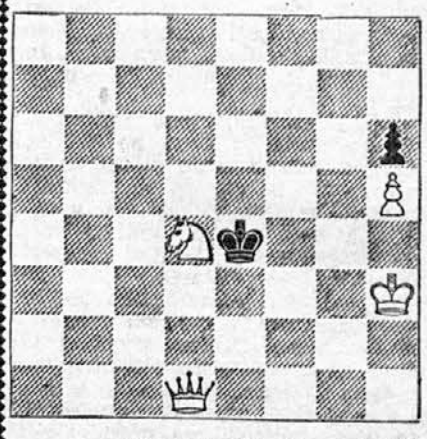

Mat v 3 potezah (B 25)

Problem št. 20

Sestavil A. W. Galitzky (1895)

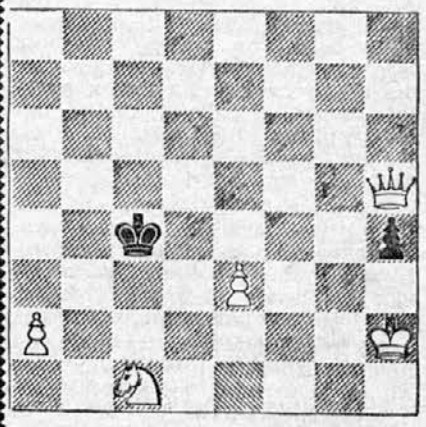

Mat v 5 potezah (B 99)

Klasična kratka partija

Igra treh konj

(Dunaj 1914)

Beli:	Črni:
Reti	Dunkelblum
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Sc3	Lc5
4. S×e5	S×e5
5. d4	L×d4
6. D×d4	Df6
7. Sb5!	Kd8
8. Dc5	se vda.

Črna dama je igro zapravila, ker je prelahkomiselno začela napad.

Šahovska kombinacija

Pozicija iz dopisne partije N. N. Müller (1928/29)

Po potezah

1. c4 e5, 2. Sf3 Sc6, 3. Sc3 Sf6, 4. d4 e×d, 5. S×d4 Lb4, 6. S×c6 b×c

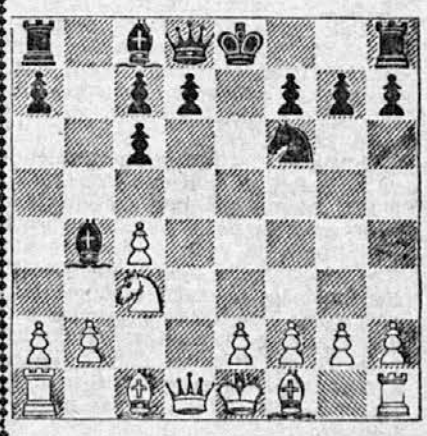

e×d, 5. S×d4 Lb4, 6. S c6 b×c je sledilo:

7.	g2—g3?	Dd8—e7!
8.	Lf1—g2	Lc8—a6!
9.	Dd1—d3	d7—d5
10.	b2—b3	d5—d4!
11.	Dd3×d4	Ta8—d8
12.	Lg2×c6 šah	Ke8—f8
13.	Lc6—d5	Td8×d5!!

In beli se vda.

Rešitev problema št. 17

1. Dc4—c3!	Kf5—e6
2. Dc3—c8 šah	kar koli
3. Sf3—e5 ali Sh5—f6 mat.	
1. . . .	Kf5—e4
2. Dc3—c2 šah	Ke4—d5
3. Sh5—f4 mat.	
1. . . .	Kf5—g6
2. Dc3—f6 šah	kar koli
3. Df6—g7 ali g5 mat.	
1. . . .	Kf5—g4
2. Dc3—e5	kar koli
3. De5—g3 (e2) mat.	

Rešitev problema št. 18

1. Db4—b7!	f4—f3
2. e2×f3	Kc2—d3
3. Db7—e4 mat.	

Ljubezen ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

24. nadaljevanje

Srečnega, nasmejanega obraza se je približal Orani... morda zato, da bi ji čestital, ker je tako spretno uredila kočljivo zadevo s čekom, morda pa celo iz kakšnega drugega, še intimnejšega nagiba... Sicer tako ponižna ženica je bila to pot rdeča kakor puran. Solzne oči so ji gorele v divjem, skoraj sovražnem ognju. Z enim skokom je bila pri mizi; pograbila je pismo, ki ga je bil pravkar odložil njen mož, in ga v sveti jezi raztrgala na drobne kosce...

Potlej je razjarjeno pogledala svojega moža in strupeno dejala: »Zdaj to pismo zame ni več zanimivo, zdaj, ko ste ga vi prebrali! Le kako morete vtikati nos v zadeve, ki vam niso nič mar?!«

In ker Moreno ni takoj razumel njene jeze, je pristavila:

»Upam, da imate toliko soli v glavi, da veste, zakaj sem napisala takšno pismo? Drznem si celo upati, da se zavedate, da niti besedica v njem ni resnična! Vse to je samo šala, igra, ki jo moram igrati, da nima moja uboga mati zaradi mene še večjih skrbi.«

Umolknila je, čakajoč ugovora, ki ga pa ni bilo. Zazrla se je v možev obraz, v obraz, ki še nikoli ni bil tako trd in mrk.

V Morenu se je tisti trenutek nekaj zrušilo. Bilo mu je, kakor da bi se nekakšne prelepe sanje v trenutku razblinile v nič in kakor da bi se znašel nad globoko, zevajočo praznino... Torej sladke besede v pismu so laž, tolažilna bilka, resnica je tisto, kar je pravkar rekla njegova žena!

Orano je Morenov ponosni mir še bolj razkačil. Na lepem je začutila potrebo, da bi tega neuklonljivega moža še bolj užalila in ponižala. Gledala ga je sršeče, kakor da bi ga hotela z očmi prodreti.

Ali je tedaj Moreno razumel, da njegova ženica ne misli tako resno? Ali se je zavedal, da je prekipelo v njej tisto, kar se je tako dolgo nabiralo v njej? Ali je vedel, da ne sme teh njenih strupenih besed soditi resno, temveč jim pripisati čisto nedolžen namen: maščevati se nad presitnim možem za razne pozabljene žalitve, ki so se pa sprčo te netaktnosti odprle kakor zaceljene rane?

Ne, vsega tega se Moreno ni zavedal. Kakor iz sedmih nebes je padel na trda tla, ko mu je Orana tako brezobzirno zalučala v obraz pravi namen svojega pisma. Kljub temu je pa na videz mirno dejal:

»Nikar se po nepotrebnem ne razburjajte, señora! Zelo naiven bi bil, če ne bi znal brati med vrsticami. Takoj sem uganil, zakaj tako sladko pišete, tudi pri meni ste že namreč uporabili ta duševni kloroform, če ste kdaj kaj potrebovali. Ne bojte se, predobro vas poznam, da bi verjel vašim sladkim besedam...«

Mlada žena je jela živčno hoditi po salonu, kajti možev mirni, a strupeni odgovor je le še podpihnil njeno jezo. Moreno je pa nadaljeval, kakor da ne bi bil opazil njene razburjenosti:

»Celo prav dobro sem razumel, zakaj ste pisali to pismo. Da bi se maščevali nad menoj zaradi tiste nerodnosti s čekom. Zato ste bili tako presenečeni, ko sem stopil v sobo, kaj ne?«

Orana je zardevala in prebledevala. Potlej je užaljeno vzkliknila:

»To pismo ni bilo namenjeno vam, zato ga ne bi bili smeli brati. Podpihnilo je vašo domišljavost...«

»Podpihnilo mojo domišljavost? Ne izražajte se tako otročje! Dovolj mi je bilo, da sem prebral nekaj vrstic, in že sem vedel, da lažete. Nisem izvrsten človek, kakor ste napisali, in nisem ljubeč mož, kakor ste trdili, in ker vas ne ljubim, ne morem biti zaljubljen in pozoren soprog.«

Poslednje besede je izgovoril ostro, da se je mladi ženi zdelo, kakor da bi jo bil oplazil z bičem. Zardela je do ušes in odgovorila:

»Saj vas tudi jaz ne ljubim, Miguel! Menda o tem ne dvomite?!«

»Nikakor!«

»Torej mi ni do vaše pozornosti ne do vaše ljubezni!«

»Zavedal sem se tega. Prav zato nisem prav nič podvomil o pravem smislu vašega pisanja. Menda ste že teh nekaj tednov komaj čakali, da prideva s svojimi čustvi na dan. Zdaj sva si torej na jasnem. Ali ste zadovoljni?«

Še preden mu je mogla odgovoriti, se je sunkovito obrnil in odšel v sosednjo sobo, ne meneč se za preplašeni in bledi Oranin obraz.

Orana se je sesedla v bližnji stol. Zdelo se ji je, da se je zrušilo nanjo nekakšno strašno breme, ki ga ne bo mogla nikoli več stresti s svojih šibkih ramen. Kakor v sanjah je slišala, da v sosednji sobi njen mož odpira omare, prestavlja stole in odklepa in zaklepa pisalno mizo. Še preden je mogla doumeti, kaj vse to pomeni, je že stopil v njeno sobo, s kovčegom v roki in v popotnem plašču.

Orana je vstala in se zagledala vanj s široko odprtimi, presenečenimi očmi.

Njen mož jo zapušča!...

Nenadno se je njena jeza ohladila. Kam gre? Kaj pomenita popotni plašč in veliki kovčeg?

Strašna slutnja se je zganila v njenem srcu. Mar jo za zmerom zapušča? Moj Bog! To vendar ni mogoče!

»Ali boste odpotovali, Miguel?« je kratko vprašala.

»Da,« je kratko odgovoril in stopil k njej. Odprl je listnico in potegnil iz nje šop bankovcev:

»Upam, señora, da boste imeli dovolj do konca meseca. Sami boste ta čas... Če pa mislite, da ne bo dovolj, vam lahko primaknem še nekaj stotakov.«

Orana ga je poslušala, ne da bi ga bila prav razumela.

»A vendar,« je naposled vsa zmedena vprašala, »vendar me ne boste pustili same tukaj?«

»Kajpak. Odpotoval bom.«

»Kam?«

»Odpotovati moram k svojemu šefu.«

»K šefu?«

»Da.«

»Kje pa je?«

»V Ženevi.«

»Odpotovali boste iz Francije?«

»Kajpak.«

Nikoli dotlej ji ni toliko povedal o svojih opravkih. O kakšnem šefu neki govori? Kakšno pretvezo si je pravkar izmislil za tako nenaden odhod po tako burnem prizoru? Vse te misli so se ji na lepem pričele motati po glavi. Mehanski je vrtila svoj robček v rokah:

»In kaj boste počeli v Ženevi?«

»Povedal sem vam že, da moram odpotovati k svojemu šefu. Drugega ne vem... Gotovo me potrebuje. Sicer me ne bi bil dal poklicati. Sam o tem ne vem ničesar določenega. Niso mi natanko sporočili, kakšno nalogo bom imel. Dejali so mi samo, naj odpotujem. In zato bom odpotoval.«

»Za dolgo?«

»Tudi tega vam ne morem natanko povedati. Nameraval sem vas vzeti s seboj,« je pristavil po kratkem premisleku. »Menil sem pač, da vas bo morda zanimalo življenje v kakšnem velikem hotelu v tujini. Toda po tem prizoru in po teh ostrih besedah se mi zdi pametneje, da se za nekaj časa ločiva... Če želite odpotovati k svojim staršem in jim sami sporočiti razne važne novice, prosim! Popolno svobodo imate, razen tega sem prepričan, da si že zelo želite domov.«

In s strupenim pogledom na koščke papirja, raztresene po tleh, je dodal:

»Mislim, da bo to enostavnejše, kakor da bi spet sedli za mizo in napenjali svojo domišljijo... Vam vsaj ne bo treba lagati... Zdaj, madame, moram pa iti, sicer bom zamudil vlak.«

Orana je obstala kakor vkopana. Poslednje moževe besede so jo spet zbudile v kruto resničnost in jo spomnile na pravkaršnji prepir. In tisti trenutek se je zavedela, da morda ni ravnala čisto pravilno in da tudi sama zasluži nekaj očitkov. Njeno ogorčenje je bilo smešno, čeprav je njen mož zagrešil hudo netaktnost s svojo radovednostjo. Ali ni nekoč nekje brala, da je radovednost včasih samo krinka za kakšno drugo čustvo?...

In zdaj odhaja!... Odhaja, ne da bi se bil spravil z njo.

»Ali se boste vrnili?« je naposled zašepetala v zadregi.

»Upam, da. Razen če mi ne bo opeka padla na glavo,« je šaljivo pristavil. »Sicer pa človek nikoli ne ve, kako se bo zasukala ta vražja politika.«

Ugriznil se je v spodnjo ustnico, kakor da bi bil preveč povedal, ali pa kakor da bi hotel udušiti čustva, ki so mu kljub obvladanju prikipela na ustnice.

Orana se je zmedena ozrla okrog sebe, kakor da bi iskala opore v domačnosti teh štirih sten, kjer bo prav kmalu tako sama...

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Njene oči so se ustavile na moževem kovčegu. Zazdel se ji je že nekoliko ogoljen. In da bi vsaj nekoliko zabrisala mučno napetost, ki je ostala med njima zaradi prepira, je spravljivo dejala:

»Dovolite vsaj, da vam posodim svoj kovčeg, vaš se mi zdi že nekoliko obrabljen.«

In ne da bi počakala, kaj bo odgovoril, je stopila k svoji omari in vzela iz nje velik, lep kovčeg iz svetlega usnja.

»Zakaj neki naj bi vam ga jemal?« je vprašal nekoliko nejevoljno, kajti zbodlo ga je, da ima njegova žena toliko elegantnejši kovčeg kakor on.

»Prosim vas, nikar toliko ne vprašujte,« je živčno odgovorila Orana. »Moj kovčeg je zelo praktičen, kajti obleko zložite vanj lahko nekako tako kakor v omaro. In ker boste dolgo ostali tam doli, vam bo še posebno dobrodošel. Vaš kovčeg je pač nekoliko premajhen za tako dolgo potovanje.«

Miguel je sicer sprva nekoliko gubančil čelo in sršil obrvi, potlej je pa potrpežljivo čakal, da je njegova žena predejala obleko iz njegovega kovčega v svojega. Nehote je opazoval Oranine drobne roke, ki so pazljivo in skrbno zgrinjale njegovo obleko in jo polagale v ogromen kovčeg. Ko je Orana končala to nekoliko neprijetno delo, je vstala, si pogladila lase in ljubeznivo dejala:

»Tako. Upam, da boste dobro potovali, Miguel.«

»Zahvaljujem se vam, señora, bili ste preljubeznivi,« je vljudno odgovoril mladi Španec in se priklonil. »Skušajte izrabiti svojo prostost in odpeljite se k svojim staršem na počitnice... Upam, da bodo zadovoljni, saj vas bodo objeli prej, kakor so pričakovali. Zdaj je pa res že pozno... To pot, señora, se morava zares posloviti...«

Mlada žena ga je hotela zadržati, hotela je omiliti ledeno vljudnost tega slovesa, hotela ga je poklicati, preprečiti, da bi odšel tako nenadno, brez sprave in tople besede.

Slišala je, kako je zaklenil vrata in trdo, kovinsko rožljanje ključa v ključavnici jo je zbudilo iz otopelosti.

Z enim samim skokom je bila pri sobnih vratih, jih odprla, stekla v predsobje, odklenila vrata stanovanja in stekla na stopnice. Prepozno. Dvigalo je že počasi drčalo navzdol...

»Miguel! Miguel!« je zakričala, misleč, da jo bo mož morda slišal in da se bo temna kletka pričela dvigati. Nič.

Ali jo je Moreno slišal? Če že ni razumel smisla njenih besed, je vsaj slišal krik ogorčenja in upora, krik, ki je rezko odmeval po vsem stopnišču.

Ko se je dvigalo ustavilo v pritličju, je mladi mož nenadno pomislil, da bi mu bilo treba samo pritisniti na gumb, pa bi bil v nekaj sekundah spet pri svoji ženi. Na nesrečo se je pa prav tedaj spomnil Oraninih očitkov in nehote je zamahnil z roko, kakor da bi hotel odgnati misli na prezgodnjo spravo.

Bolje bo počakati do vrnitve. To zapeto meščansko dekle naj se vendar že priuči pokorščine in reda! Sicer pa... življenje tudi tako teče dalje. Zdajle pač ni imel dovolj poguma, vse pričeti iznova.

Tudi v zakonih, kjer se zakonca še tako dobro razumeta, je včasih prijetno, če se za nekaj časa ločita. Na takšnih zakonskih počitnicah oba pozabita na mučne prepirčke, ki nastanejo tako radi med ljudmi, predolgo živečimi drug ob drugem. In ko se naposled mož in žena po takšnem ‚dopustu' srečata, se zdita kar prerojena.

Ali ne primerjajo pesniki ljubezen s plamenom in odsotnost z vetrom? Veter šibek plamen ugasne, močnega pa še bolj razplamti...

Če pa tudi ta ločitev ne bo pomagala in razčistila njunega zamotanega razmerja, potlej se bo odločil za tisto, kar mu je bilo še pred nekaj meseci tako tuje in neverjetno: vrnil bo svoji mladi ženi svobodo; ločil se bo od nje.

Da, ločil se bo! V tem trenutku se mu je zdel celo ta izhod boljši od misli, da bi morala spet životariti drug ob drugem in se trpinčiti s sumničenji in očitki.

Vse te misli so rojile po glavi mlademu možu, ko je stopil iz dvigala.

Zgoraj, v petem nadstropju je čakala njegova mlada žena, da se bo vrnil.

Pogledal je na uro.

Prepozno.

Ni je mogel več videti, sicer bi zamudil vlak. Vzdihnil je, dvignil kovčeg in hitro in odločno stopil na cesto.

XLII

Ko je Orana spoznala, da se Miguel ne bo vrnil, in da je res ostala sama, je pričela tiho, obupano ihteti. Moževi strupeni očitki so ji šli do živega in solze, ki so ji pričele polzeti po bledih licih, ji niso bile ne v tolažbo ne v olajšanje.

Najprej se je zdela sama sebi uboga žrtev moževega samoljubja. Ta Miguel, na videz tako vljuden in takten, je bil v resnici neotesan in sebičen! In kako hladno se je poslovil od nje! Oh, vseeno bi bilo, če ji ne bi bil povedal, da je ne ljubi; sama je to že zdavnaj čutila. Ali nista vse od tiste noči, ko se je tako upirala njegovi ljubezni, živela drug ob drugem kakor tujca? Zdaj ni bil nikoli več preveč ljubezniv; bodisi da sta se pozno zvečer vrnila domov, bodisi da je bilo zgodaj zjutraj, nikoli več ni stopil čez prag njene spalnice...

Zdaj, ko ga je bolje poznala, se ne bi več tako branila njegove ljubezni kakor prvi dan! Če bi le še hotel biti ljubezniv z njo...

Gospodu se pa menda bolj pripravno zdi, če se ne zanima več za svojo mlado ženo. Morda čaka, da bo ona otajala led! No, to bo še dolgo čakal! In kako ji je bil pravkar besno dejal:

»Ne ljubim vas!«

Kajpak, tudi ona ga ne ljubi. Ali pa ne trdi tega samo iz sramežljivosti mlade žene, ki ne sme pokazati moškemu svoje ljubezni, čeprav je ta moški njen mož? Ravnala je morda tako iz samoljubja ali pa iz trmoglavosti, posebno zato, ker je bil tako predrzen, da je prebral njeno pismo, ne da bi mu bilo mar njenih ugovorov. To njegovo dejanje ga je pač pokazalo v pravi luči!

Zakonski mož! Mož, ki si ga ni bila sama izbrala, mož, ki ga je morala sprejeti, ker ji je rešil življenje! Da, zanjo pomeni Miguel samo to in ničesar več! Oh, zdaj mora s svojo kožo poplačati muke, ki jih ji je prizadejal tisto prvo noč...

Posebno pazite kaj bolnik pije!

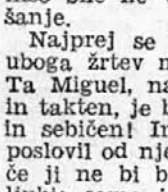

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat **važnejše od hrane!**

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono zrdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje brezplačno in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

HUMOR

ANEKDOTE

Med igralci

Srečata se dva gledališka igralca, ki se že dolgo nista videla.

»Kako pa kaj tvoji malčki? So že kaj zrastli, so pametni?« vpraša prijatelj svojega tovariša.

»Pa še kako! Najprej so me imeli za genialnega, zdaj pa že sumijo v to.«

»Potlej še niso dovolj veliki, če šele sumijo v to.«

Kočljivo

»Kako vam je ime?«

»Ka-ka-ka-katica.«

»Dovolite, da vas kar kratko kličem Katica!«

Darežljiv človek

Dva bogataša se srečata na ulici. Eden izmed njiju da beraču dva dinarja, drugi pa vtakne roke v žep in gre dalje.

»Ali ti ne daješ miloščine?« ga vpraša znanec.

»Seveda. Poznajo me kot izredno darežljivega človeka. Kar se tiče miloščine, se pa ravnam po preizkušenem sistemu. Ta berač me že pozna.«

»Po kakšnem sistemu?«

»Ko pride berač do mene, ga najprej vprašam, če ima za deset dinarjev drobiža? Če nima, ničesar ne dobi, če pa ima, mu ničesar ne dam, ker ni več berač.«

Sv. Krištof in draginja

Girolamo Romanino, slavni italijanski slikar iz šestnajstega stoletja, je dobil nekoč naročilo mestnega poglavarstva v Valcamonici, naj naslika v cerkvi ogromen lik sv. Krištofa. Nagrada, ki so mu jo ponudili, je bila smešno majhna. Slikar se je skušal pogajati, toda mestni očetje so vztrajali pri svojem. Ker je bil slikar v denarni stiski, mu ni preostalo drugega kakor da je naročilo prevzel.

Ko je bila slika gotova, so si jo prišli mestni očetje ogledat.

Strahovito so bili pa nejevoljni, ko so zagledali sv. Krištofa v izredno kratkem oblačilu. Romanini se pa ni dal pregovoriti.

»S tistim denarjem, ki ste mi ga dali,« jim je odgovoril, »nisem mogel svetniku kupiti daljše obleke.«

Mestnim očetom naposled ni preostalo drugega kakor da so se vdali in navrgli primerno vsoto. Tako je sv. Krištof kljub vsemu prišel do spodobne obleke.

Preprosto

Nekoč je Adelo Sandrockovo, pokojno filmsko igralko, vprašala neka tovarišica:

»Povejte mi, prosim, kako se je treba našminkati za staro damo?«

Sandrockova jo je premerila od nog do glave in ji odgovorila:

»Samo puder si izmijte z obraza, draga moja, to bo zadostovalo!«

Pri premieri

Še živeči francoski pisatelj André Gide je gledal premiero nekega gledališkega dela neznanega francoskega pisatelja v »Francoski komediji« v Parizu. Zraven njega je sedel neki njegov prijatelj. Pred koncem prvega dejanja mu je Gide dejal:

»Poslušaj, Jean, ta komedija pa ni dobra... Ljudje se premalo smejejo...«

»Kaj govoriš, André?« je vprašal njegov prijatelj začudeno. »Saj to vendar ni komedija, temveč tragedija.«

»Tako?« je menil Gide. »No, za tragedijo se pa ljudje preveč smejejo.«

Če kdo vse ve

Pokojni avstrijski pisatelj Hermann Bahr (1863—1934) je bil sijajen poznavalec svetovne književnosti, imel je pa tudi to napako, da se je imel za pravega vseveda.

Nekoč je v podlistku nekega dunajskega časopisa izšel članek s temle stavkom:

»To je eden najlepših in najglobokoumnejših izrekov velikega Haresua, ki ga po pravici štejemo med najgenialnejše in največje sodobne pisatelje...«

Dunajski literarni krogi so bili izredno začudeni. Kajti nihče izmed njih ni še nikoli slišal za velikega pesnika in filozofa Haresuo. Iskali so po vseh leksikonih, spraševali vseučiliške profesorje — vse zaman.

Drugi ponedeljek je pisatelj Hermann Bahr v svojem tedenskem pregledu tole napisal: »Nad vse je hvalevredno, da se je X. Y. v svojem članku spomnil tudi Haresue, velikega japonskega filozofa, ki prijateljem zmerom pripovedujem o njem in ki ga cenim in spoštujem že od mladih let.«

Drugi dan je dobil pa pismo s temle sporočilom:

»Beseda Haresu v mojem članku je bila tiskovna pomota. Pravilno bi se imelo glasiti Hamsun. S spoštovanjem X. Y.«

VSAK TEDEN DRUGA

V času, ko po Evropi potuje Rooseveltov mirovni odposlanec

Roosevelt kot človek in kot državnik

Mož, ki je danes v njegovih rokah krmilo USA, spada med najmočnejše značaje, kar jih zgodovina pozna na tako odgovornih mestih. — Roosevelt bi rad rešil Evropo pogina

Mislimo si, da nas je neka skrivnostna sila prestavila v Washington, v Belo hišo, uradno bivališče predsednika Združenih držav, prav tisti čas, ko predsednik Roosevelt sprejema zastopnike tiska; to se zgodi enkrat ali dvakrat na teden.

V veliki dvorani bi videli precejšnjo skupino moških in žensk. To so zastopniki vodilnih časopisov in časnikarskih agencij Združenih držav. Pomenkujejo se med seboj, čakajoč trenutka, ko bo tajnik odprl vrata in jih povabil v veliko in lepo urejeno pisarno. Predsednik sedi za pisalno mizo, in z njegove cigarete v debelem ustniku vstaja gost dim. Prijazno pozdravlja svoje obiskovalce, nekatere izmed njih kliče po krstnem imenu. Ozračje je prisrčno in prav nič prisiljeno. Včasih dá predsednik sam kakšne podatke, navadno pa samo odgovarja na vprašanja. Pogovor kroži o vseh mogočih stvareh, od notranje, strankarske politike pa do zunanjih problemov. Predsednik hitro odgovarja na zadana vprašanja; zdaj pa zdaj se zaplete v živahno besedno igro s tem ali onim vpraševalcem, in zdi se, da sta obe strani zadovoljni s tem duhovitim besedovanjem.

V listih nikoli ne navajajo predsednikovih besed, razen tedaj, če predsednik to posebej dovoli ali želi. Navadno objavijo samo splošni smisel njegove izjave. Včasih pa teče pomenek o tako zaupnih stvareh, da predsednik posebej opozori novinarje, da niso za javnost. Vendar pa dobe časnikarji na teh tedenskih sestankih dragocene podatke, ki jim kažejo smer njihovega pisanja.

Če bi videli Roosevelta tako, kakor sem ga sam večkrat videl, sem trdno prepričan, da bi odločnost, dinamična osebnost, pa tudi dobrota in človečanstvo tega človeka naredile na vas globok vtis, čeprav ima predsednik še tako važno delo, se utegne nasmejati raznim malenkostim, in nikoli nima preveč dela, da bi pozabil izkazati svojemu bližnjemu kakšno prijateljsko pozornost. Izrazit dar ima, da zna čudovito poenostaviti zapletene stvari in jih tako preprosto razložiti, da jih vsakdo razume. Morda ima prav zato tolikšen uspeh kot voditelj naroda v času, ko se zdi vse tako zapleteno.

*

Najbrže že veste, da je Roosevelt pohabljen. To je posledica otroške paralize, bolezni, ki jo je dobil leta 1920., ko mu je bilo že osem in trideset let. Malo je ljudi na svetu, ki bi bili dovolj pogumni, da bi se sprijaznili s takšno nesrečo. In vendar, če govorimo z Rooseveltom, narede na človeka njegova živahna narava, bistrost njegovih misli in njegova vesela duhovitost takšen vtis, da le težko verjamemo, da ga noge komaj nosijo. Samo ko ga vidimo, kako se opira na roko katerega od svojih sinov in kako težko hodi, nam postane jasno, koliko samopremagovanja je v tem človeku.

Na kratko vam bom opisal stanje Združenih držav v času, ko je postal Roosevelt njih dva in trideseti predsednik. Kajti samo v luči njegove domovine in njegovega časa moremo popolnoma oceniti vrednost tega narodnega voditelja. Mislim, da tujci predvsem cenijo tisto, kar je dosegel Roosevelt na polju zunanje politike Združenih držav, vse manj pa vedo o tem, kar je storil za svoj narod doma.

Zgodovina teče danes tako hitro, da se pogosto več ne spominjamo tistega, kar se je godilo pred desetletjem. Dogodki, hiteči drug za drugim mimo nas, so tako važni, da more en sam od njih čisto izbrisati iz našega spomina tisto, kar se je pred njim zgodilo. Naj spomnim, da so bile v trenutku, ko so Roosevelta prvič izvolili za prezidenta, to je pred osmimi leti, Združene države v vojni. Bile so vojno proti nevidnemu in neotipljivemu sovražniku, ki smo ga imenovali kriza, ker mu nismo vedeli boljšega imena.

Osebno nisem član nobene politične stranke in se nisem vselej ujemal z Rooseveltovo politiko. In vendar mi vest nalaga, da vas opozorim na neko važno okoliščino: nobeden izmed Rooseveltovih prednikov v Beli hiši ni nastopil svoje vlade v tako neugodnih okoliščinah kakor sedanji prezident. Dežela je bila zelo bolna, tako bolna, da je bila, kakor ubogljiv bolnik, pripravljena poslušati sleherni nasvet, ki bi ji ga mogel dati kakšen zdravnik. In šele tedaj, ko se ji je obrnilo na boljše, so pričeli ljudje dvomiti o učinkovitosti zdravila, ki jim ga je bil zapisal zdravnik.

Tisti čas, ko so volili Roosevelta, sta bili trgovina in industrija Združenih držav čisto na tleh. Iz mračnih dimnikov tovarn za predelavo jekla v Pittsburgu se ni dvigal dim. V Detroitu, glavnem središču avtomobilske industrije, so tovarne praznovale, in po ulicah je tavalo neštetо raztrganih, bednih ljudi, ki so se s svojo obupno revščino tako nenavadno odražali od prirodnega bogastva dežele. V mojem rodnem kraju (v Novi Angleški) si na več milj daleč videl sive, trhle hiše, ki so bile v dobrih časih snežno bele. Te hiše so bolj prepričevalno kakor grafični in statistični podatki govorile, da tekstilne tovarne in tovarne čevljev v tem kraju ne delajo. Mnogi otroci iz južnih krajev so morali ostati doma, ker niso imeli čevljev, da bi hodili v šolo.

To je samo del slike. V Iowi, eni najbogatejših kmetijskih držav srednjega Zahoda, so hipotekarne banke vzele kmetom več sto farm, ker je cena žitu in prašičem tako padla, da farmarji niso mogli plačevati obresti svojih dolgov. V Misisipiju, v južni državi, ki ima najbogatejša in najrodovitnejša bombažna polja na vsem svetu, so četrtino zemljišč prisilno prodali, ker njih lastniki zaradi revščine niso mogli vračati dolgov in plačevati davkov. Država sama je prevzela nase okrog 400.000 hektarjev.

Tako je šlo čedalje bolj navzdol. Obupanemu narodu teh nesrečnih dežel se je zdel glas Franklina Roosevelta glas odrešenika. V državi s 15,000.000 nezaposlenih se je nekdo obrnil na »pozabljenega človeka«, vabeč ga, naj porabi svojo volivno pravico, da bo rešil samega sebe. Nezaposlenemu Američanu, ki ni imel nikakšnih dohodkov in je živel v hudi bedi, pa tudi tistim, ki so dobro živeli, a so vendar bili dovolj socialni, je Roosevelt obljubil »New Deal« (delovno reformo). Navdušenje naroda je bilo tolikšno, da so Roosevelta izvolili z ogromno večino. Od osem in štiridesetih držav jih je bilo proti njemu samo šest.

To se je zgodilo v novembru 1932., toda vse do marca 1934. Roosevelt še ni mogel prevzeti svoje funkcije in ni mogel uresničiti »New-Deala«. Med tem se je narod vse bolj in bolj predajal obupu. Ni vedel, koga naj si izbere za voditelja. Zdelo se je, da čaka Združene države v bližnji bodočnosti splošen kaos; mnogo ljudi je majalo z glavo in trdilo, da utegne počiti revolucija, če pojde še dolgo tako dalje.

Nikoli ne bom pozabil tistega dne, ko sem stal z nekaj tisoč ljudmi pred washingtonskim Kapitolom in gledal, kako je Herbert Hoover predajal svojo funkcijo Franklinu Rooseveltu. To je bil prvi demokrat, ki je po dolgih dvajsetih letih, prvi po Woodrowu Wilsonu stopil v Belo hišo. Dan je bil hladen, vetroven in oblačen. Toda sivo in neprijazno nebo ni bilo mračnejše od črnih poročil, ki so jih objavili tisto jutro časopisi. Gospodarska kriza se je čez noč spremenila v pravo paniko; v Združenih državah so morali zapreti vse banke. Narod, ki je še pred štirimi leti živel v prepričanju, da ga je revščina za zmerom minila, se je znašel na lepem pred popolnim gospodarskim polomom. Na obrazih ljudi, ki so opazovali Roosevelta, kako je prisegal, si videl sam obup in nemir.

Ko je prisegel, je Roosevelt stopil naprej. Na njegovem lepem, patricijskem obrazu, odločno dvignjenem navzgor, je igral iskren nasmeh. Njegov zvonki glas je zvenel prepričevalno in pomirjevalno. Menda ne trdim preveč, če povem, da je Roosevelt v tistem trenutku igral vlogo igralca, ki ve, da bo samo z odločnim nastopom preprečil paniko in gnečo v gorečem gledališču. Govoril je o nezaposlenosti, toda pri tem ni navajal statistike, ne kazal grafičnih podatkov. Govoril je v preprostem, enostavnem jeziku širokih ljudskih množic, in množica ga je razumela in mu verjela. Rekel je, da bomo v razmerju do drugih držav vodili politiko »dobrih sosed«, a glede notranje politike je dejal, da je tisto, česar se moramo najbolj bati ‚strah sam'.

In zgodil se je čudež. To ste mogli brati na obrazih ljudi, odhajajočih s Kapitola dvignjenih glav in vzravnanega hrbta. Zdelo se je, kakor da bi se bili vsi ljudje nalezli predsednikovega vedrega, samozavestnega smehljaja. Čas neodločnega obotavljanja je bil za nami, in od tistega dne ni nihče več vpraševal, kdo vodi narod. Tisti dan se je pričela najbolj čudna doba v novejši zgodovini Amerike. To je bila zora nove dobe, pa ne revolucije, temveč evolucije. »New Deal« se je začel.

Da ga uveljavi, je prezident zahteval od kongresa pooblastitve, kakršnih dotlej ni imel še noben predsednik republike v mirnem času. Kmalu je vsem postalo jasno, da Roosevelt ne želi samo oživljenja trgovine, ampak da hoče tudi nekatere reforme. Ustvaril je nove socialne zakone. S temi zakoni je podprl nezaposlene in jim dal pravico do pokojnine. Z drugimi zakoni je pa določil minimalne mezde in maksimalni delovni čas in uzakonil delavčevo pravico do kolektivne pogodbe. Da ne bi varčevalci škode trpeli, je uvedel omejitve glede špekulacije in popravil napake v davčnih zakonih, po katerih so bogatini plačevali dotlej manj davka, kakor bi ga bili v resnici morali.

Mož, ki je vse to storil, človek, ki je navdušil revne in vlil upanja tistim, ki se niso smeli nadejati ničesar več, ni bil proletarec, ki bi ga bile razmere spravile na oblast, ampak potomec ene izmed najstarejših in najbogatejših družin v Združenih državah. Njegov rojak, sloviti »T. R.« ali »Tedi« (Teodor Roosevelt) je bil pred svetovno vojno gospodar Bele hiše. Franklin Roosevelt se je torej rodil »s srebrno žličko v ustih«, študiral v Howardu, na najstarejšem in najslavnejšem vseučilišču Združenih držav, in je imel vse pogoje za udobno bogataško življenje.

Okoliščina, da se je predsednik Roosevelt odrekel temu življenju in postal voditelj »pozabljenega človeka«, je najbrže bila vzrok za ogorčenje in očitke ljudi njegovega družabnega sloja. Sicer ga niso smeli imenovati izdajalca njegovega sloja, zato so ga pa krstili za demagoga in ga obtožili, da podpihuje razredno sovraštvo — samo zato, ker je ponižane in razžaljene spomnil na to, da niso dobili življenjskega deleža, ki jim gre. Nekateri so ga imenovali fašista, drugi komunista.

Kajpak ni ne prvo ne drugo. Nikoli ni Roosevelt skušal okrniti svobode [illegible] nikoli ni omejeval tistih državljanskih pravic, ki so tako pri srcu angleški govorečim narodom.

Še danes je Roosevelt tako dobre volje in tako samozavesten kakor tisti mračni dan, ko je prvič izpregovoril kot prezident. Glas, ki je tedaj zvenel tako prepričevalno, tudi danes pomirja milijone ljudi, naj se že širi iz kongresne dvorane ali pa iz Bele hiše.

Morda bo nekaterih reform, ki jih je uvedel prezident s svojim »New-Dealom«, konec takoj, ko bo zapustil svoje predsedniško mesto. To pa ni tako važno. Njegova zasluga za USA in morda za ves svet je večja od vseh zakonov, ki so prišli v veljavo v času njegovega predsedovanja. Pokazal je narodu Združenih držav, da more vlada izboljšati življenjske razmere svojih državljanov. A ne samo to. Dokazal je, da more demokracija obstati tudi v še tako neugodnih razmerah.

In to je, po mojem, oni véliki prispevek, ki ga je dal Franklin Delano Roosevelt svojemu času in svoji državi.

Raymond Daniell
(Forum, Newyork)

Glasnik miru prezidenta Roosevelta

Sumner Welles, človek, ki molči v petih jezikih

Osebnost in kariera najboljšega ameriškega diplomata

»Ob šestih bom doma, če bo šlo vse po sreči. Sicer... boš dobila o meni sporočilo...« je dejal zaskrbljeno svoji ženi detektiv, ki so ga določili, da bo spremil Sumnerja Wellesa na potu od Washingtona do Newyorka in bdel nad njegovo osebno varnostjo vse dotlej, dokler se ne bo pomočnik ameriškega ministra za zunanje zadeve vkrcal na veliki italijanski prekooceanski parnik »Rex«, ki ga bo odpeljal v Evropo.

Detektiv je izjavil novinarjem, da je bil zelo na trnjih, toda ne da bi se bal, da se bi g. Wellesu kaj zgodilo.

»Vsi so mi pripovedovali, da je gospod Welles strog in pedanten, pravi dlakocepec, in da mi bo huda predla, če se mi bo program samo za nekaj sekund pokvaril. V resnici je pa gospod Welles izredno ljubezniv človek. Dejal nam je, da zelo ceni vse, kar naredimo zanj in nam ni nikoli niti za en sam trenutek povzročal skrbi...«

Ta strašni sloves so priskrbeli Wellesu kajpak časnikarji. Pomočniku Cordella Hulla so ‚natvezili' tele pridevnike: obziren, trd kakor jeklo, hladen kakor led, in ‚nekoliko' aristokratski. Torej diplomat evropskega ne ameriškega kova. — Sumner Welles je član družine, ki jo v Newyorku prištevajo h ‚gornjim slojem'; študiral je v Grotonu in Harvardu, na vseučiliščih, kjer se izobrazuje smetana ameriške intelektualne elite. Danes ima veliko posestvo v Oxon-Hillu v Marylandu, in njegov dom velja kot najodličnejši na vzhodu Amerike. Welles se zmerom brezhibno oblači. Posebno značilno je pa zanj, da redkokdaj govori več, kakor je potrebno.

Ko so Američani izvedeli, da je Roosevelt poveril najnovejšo misijo Wellesu, se je marsikateri izmed njih tlesknil po kolenu:

»To je pravi človek za evropske diplomate!«

Povprečni Američan se jezi, misleč, da evropski diplomati morejo vselej ‚potegniti' poštene, in kakor se zdi, vse preveč odkrite zastopnike interesov ‚strička Sama' v kakšni veliki diplomatski bitki. In čeprav so tudi spričo tega ‚skrivnostnega izleta čez veliko lužo' bili komentarji ameriškega tiska po starem in preizkušenem receptu skeptični in polni kritike, ni nihče v Ameriki dejal niti besedice proti okoliščini, da so na ta ‚izlet v neznano' poslali ravno Sumnerja Wellesa.

Bistvena razlika med Wellesom in Kennedyjem, ameriškim poslanikom v Londonu — sicer najbistrejšo, najrazumnejšo, najbolj mnogostransko in najbolj politično glavo, kar jih je Amerika sploh dala v svojem diplomatskem eksportu — je v tem, da Welles ni politik. Diplomat je po svoji karieri, diplomatski uradnik izrednih sposobnosti. Ko je vstopil v službo oddelka za zunanje zadeve, je imel komaj 23 let. Najprej so ga poslali v Tokio, pozneje pa v Buenos-Aires. Med mladimi ameriškimi diplomati so ga takoj opazili, in hitro se je povzpel po diplomatski lestvici navzgor. Z 28 leti je bil že na čelu oddelka za Južno in Srednjo Ameriko. In zmerom je ostal isti vesten diplomat, tako pod republikanci, prav kakor danes, ko mu Rooseveltovi demokrati popolnoma zaupajo. V San Domingu in na Cubi je na primer za strička Sama uredil več velikih finančnih, političnih in državniških zadev. Welles o takšnih svojih nalogah nikoli ne govori nepoklicanim.

Samo preberimo njegove ‚intervjuje' časnikarjem spričo njegove najnovejše zaupne misije po trnjevi Evropi:

»Že dvakrat sem povedal,« je dejal ‚pozabljivim' časnikarjem, »da ne morem obravnavati nobenega določenega vprašanja...«

Zanj pravi neki ameriški časnikar: »Sumner Welles zna molčati v petih jezikih«. Američani so prepričani, da bo Welles obvaroval ta svoj dar tudi v svoji najnovejši in zanesljivo največji misiji in da ne bo niti za trohico prekoračil okvirja navodil, ki jih je bil dobil od svojega šefa.

»Vsa sporočila in izjave, ki sem jih dobil od predsednikov vlad, katere sem in jih še bom obiskal, smem sporočiti samo predsedniku Združenih držav,« je kratko dejal Sumner Welles časnikarjem.

Diplomatski kovčeg ameriškega državnega podtajnika bo tako ostal zapečaten s sedmimi pečati; te pečate more in sme odpečatiti samo prezident Roosevelt. Kaj je bilo v tem kovčegu, ko je Mister Welles odhajal iz Washingtona in s kakšnim tovorom se bo vrnil v Ameriko iz bojujoče se Evrope, to bomo izvedeli šele iz kakšnih njegovih spominov, če jih bo sploh napisal ta ‚veliki molčečnež'. Morebiti ga bo ob koncu njegovega življenja premagala otožnost spričo vtisov, ki jih je bil dobil, čeprav le kot ‚hladni diplomat' ob pogledu v brezdno, na čigar robu drhti pol milijarde ljudi v Evropi, spomladi 1940...

Grofica Zeppelin

V *Sunday-Timesu* beremo:

V prejšnji vojni je bila Nemčija hermetično zaprta. Danes nam pa Nemčija govori v angleščini in nam vse pove, kar se zgodi, in tudi nekatere stvari, ki se sploh niso zgodile. Glavni radijski napovedovalec za angleščino v Berlinu ima tožeč glas in včasih postane skoraj očitajoč.

Toda vsega ne opravi napovedovalec. Zadnjič je na Angleškem rojena grofica Zeppelin kar teden dni po vrsti ganljivo apelirala v angleščini, naj vendar skušamo razumeti Nemčijo. Z glasom, ki ji je kar drhtel od ganjenosti, je povedala, da je vse, kar pišejo Angleži o Nemčiji: laž, laž, laž. Končala je z besedami: Prijatelji, Angleži, rojaki, poslušajte me!

Napovedovalec, slišno ganjen, je pripomnil: Pravkar ste slišali grofico Zeppelin, ime, ki bo vam vsem gotovo še dobro v spominu.

[illegible]

Napis na beli hiši

Na neki hiši v Crépyju-en-Vallois (departman Aisne, Francija) stoji hiša, na kateri se bere tale napis:

BELA HIŠA
Sezidana leta 1728.
[illegible] po Prusih leta 1814.
Vpepeljena po Rusih leta 1815.
Na novo sezidana leta 1835.
[illegible] vpepeljena po Bavarcih leta 1870.
[illegible] do dal porušena po Nemcih leta 1914.—1918.
Na novo sezidana leta 1920.

Pooblaščenec prezidenta Roosevelta Sumner Welles se pravkar muči na svojem velikem diplomatskem potovanju po Evropi. Na potovanju iz Berlina v Pariz se je ustavil v Curihu, kjer se je dalj časa razgovarjal z ameriškim poslanikom pri švicarski vladi Harrissonom. Na levi poslanik Harrisson, na desni Welles.

MRTVA NEZNANKA

KRIMINALNI ROMAN * ANGLEŠKI NAPISAL E. PHILLIPS OPPENHEIM

19. nadaljevanje

Dobro veste, da sem se poročil z Marie d'Augevillovo. Bila je moja največja ljubezen. Zaradi nje sem se odrekel duhovniškemu stanu in občeval v hiši njenega očeta. Zaradi nje sem bil sleherni dan priča strahotnih prizorov, ki sem zrl z zaničevanjem nanje. In veste, kako me je nagradila? Poročila se je resda z menoj, toda zakon je bil zame trnjeva pot. Še manj kakor teden dni po poroki sem že vedel, da me ni nikoli ljubila; zakaj ljubila je nekoga drugega... vašega očeta... Poročila se je z menoj samo zato, da bi bila preskrbljena. Takrat sem bil še bogat. Leto dni po poroki mi je kar na lepem dejala, da ne more več živeti z menoj. Zato sva se ločila.

Strla mi je srce. Postal sem samotar in sem skrival svojo bol pred svetom. Najino hčerkico Marie sem negoval, dokler je nisem poslal v samostansko šolo. Svojo lastno bol in svojo samoto sem si potlej skušal lajšati z obiskovanjem bolnikov in siromakov. Toda neutešljivo hrepenenje po tej ženi mi je zastrupilo vse življenje. Plačeval sem zasebne detektive, da so mi poročali, kje živi in kaj počne. Lepega dne je slučajno dognala, da so ji moji ljudje za petami — in od tistih dob se je odpovedala sleherni podpori iz mojih rok in se je vzdrževala sama.

A tudi poslej sem ji še pomagal, samo da za to vedela ni. Ne prenesel bi misli, da morda živi v pomanjkanju in bedi. Detektivi so mi nekoč sporočili, da je obiskala v samostanu svojo sestro Cécile. Ko se je potlej vrnila v Pariz, je skovala peklenski načrt. Sestra ji je bila povedala, da se je bil lord Alceston, ko je izvedel za njeno namišljeno smrt, spet poročil. In takrat se je odločila, da se bo nad njim strašno maščevala.

Dobro sem vedel, da je Marie ljubila vašega očeta. Ko si je pa izbral Cécile, se je njena ljubezen sprevrgla v peklensko sovraštvo. Ali je bil vaš oče temu kaj kriv, ne vem, a Marie si je vtepla v glavo, da jo je smrtno užalil. Sicer bi prav gotovo ne bila toliko let gojila svojega sovraštva in se ne bi odločila za strašno maščevanje. Naročila si je zlato zapestnico, kakršno je dobila Cécile v dar od vašega očeta. Potlej je odpotovala v London in si je tam najela skromno sobico. Nekega večera je, kakor veste, poslala vašemu očetu pismo. Sporočila mu je, da Cécile še živi, in ga povabila, naj pride takoj k njej.

Ko sem izvedel o njenem potovanju v London, sem jo koj ubral za njo, da bi preprečil njen zlobni načrt. V svojem obupu sem vzel še hčer s seboj, da bi se vsaj ob pogledu na svojega otroka spametovala.«

Govorjenje ga je utrudilo; votlo je zakašljal. Kri mu je bruhnila iz ust in ves bled je omahnil. V tistem trenutku je prišel zdravnik in ga je v vsej naglici pregledal. Ukazal je, da mora biti M. de Feurget popolnoma pri miru in da ne sme govoriti. Potlej je stopil z lordom Alcestonom nekaj korakov stran.

»Konica bodala je ranila osrčnik. Notranje krvavitve so najhujše. Moja pomoč je prepozna. Bojim se, da jutra več ne učaka.«

M. de Feurget je ležal s priprtimi vekami, dihal je pa vendar nekam mirneje. Zdravnik ga je potlej strokovnjaško obvezal in dejal, da ga pride čez dve uri spet pogledat.

Tedaj je stopil lord Alceston k M. de Feurgetu in ga vprašal, ali naj zbudi njegovo hčer; toda ranjenec je odkimal. Lord se je moral spet skloniti k njemu. Dopovedoval je de Feurgetu, da ne sme govoriti, toda ta se ni dal prepričati.

»Še... še več vam moram povedati,« je spet povzel s slabotnim glasom. »Dva dneva sem se potikal v Londonu blizu njenega stanovanja, nisem pa imel poguma, da bi stopil k njej. Tretji večer sem se naposled ojunačil in odšel gor. Samo ljubezen in samo sočutje sta me gnala k njej — in hotel sem ji pripovedovati o najinem otroku. Še zmerom bi bil vse storil zanjo. Hotel sem jo pregovoriti, naj se vendar vsaj zaradi otroka vrne k meni, pa naj bo z menoj okrutna, kakor že hoče.

Ko sem stopal proti hiši, sem srečal vašega očeta, kako je pravkar odhajal od nje. V navalu ljubosumnosti sem hotel planiti nanj, a z železno energijo sem se vendar obvladal in sem šel mimo njega, ne da bi bil črhnil besedico. Odšel sem k njej. Bilo je nečloveško in okrutno, kako me je sprejela. Zabrusila mi je v obraz, da me noče videti in da sovraži mene in najinega otroka. Ko sem pet minut pozneje odhajal od nje, sem bil naspol blazen. Brez uma sem tekel po cesti, da bi dohitel lorda Alcestona. Ko sem ga naposled ves zasopel že skoraj dohitel, je na lepem odklenil v neki stranski ulici majhna vrata in izginil. V naglici in razburjenosti je pustil ključ v vratih — in nekaj minut pozneje sem stopil še jaz v hišo.

Prišel sem v veliko, mračno sobano. Bila je knjižnica. Ni ga bilo tam. Nemirno sem začel hoditi po sobi gor in dol in ga čakal. Pa ni prišel. V trenutku, ko me je že skrajni obup dušil v grlu, sem zdajci zagledal dolgo vrsto čudno oblikovanih bodal. Tedaj se mi je menda do kraja zbledlo. V hipu me je obšla nepremagljiva morilska sla.«

Mladi lord Alceston se je ob tej grozni izpovedi strahotno zdrznil, vendar se je takoj spet zbral in ni prekinil umirajočega.

»Besnost in blaznost sta dobili oblast nad menoj. Prisluhnil sem. Od nekod v hiši sem slišal godbo in glasove ljudi. Blizu mene pa ni bilo nikogar, ki bi me motil...

Segel sem po bodalu, po tistem, ki je imelo najbolj sinje in najostrejše rezilo. Potlej sem spet odšel iz hiše in vzel ključ od stranskega vhoda s seboj. Šel sem v neko zanemarjeno ulico in zbudil nekega starinarja, da mi je prodal zanemarjeno obleko. Peklenska prekanjenost in zvijačnost sta mi bili vodnici.

Posrečilo se mi je, da sem dobil v predmestnem hotelu prazno sobo poleg sobe svoje žene. In ko je bilo v hiši vse mirno, sem se splazil v njeno sobo in sem jo... umoril Ko sem stopil v sobo, me je sovražno pogledala in se mi je začela rogati. Moje bodalo ji je pretrgalo nit življenja...

Potlej sem urnih nog odšel in zavil proti hiši na Grosvenor-Squaru. Prebujena morilska sla me je gnala dalje... Skril sem se v knjižnico — in ko je lord proti jutru prišel, sem stopil za zaveso. Opazoval sem ga, kako je sedel za pisalno mizo, medtem so mi pa rojile strašne misli po glavi, kako bi ga umoril. Odločil sem se, da ga zadavim. Toda ko sem stopil previdno iz svojega skrivališča, so zaškripala tla. Lord je skočil pokonci in se je ozrl. Medtem ko je zvonil služabniku, sem smuknil za špansko steno in se splazil na hodnik. Natanko sem ju slišal, kako sta preiskala ves prostor. Naposled je bil lord prepričan, da se je motil, pa je spet sédel za mizo. Tedaj sem se s podvojeno previdnostjo splazil spet nazaj v knjižnico... Po tihem sem segel po drugo bodalo... in sem ga umoril...

Njegov smrtni krik mi je donel še v ušesih, ko sem bil že na cesti. Zunaj na hladnem zraku se mi je začela počasi vračati zavest. Nagon samoohranitve me je zdajci vsega prevzel, in odločil sem se, da zbežim. Brž sem se odpeljal v Dover, a sem se spet vrnil. Takrat sem se bil že naspol odločil, da se javim policiji. A misel na mojo siroticoedinko je bila močnejša. Zaradi nje sem molčal. In vendar me tudi takrat še ni minila obsedenost. S pretvezo, da bi morda utegnil spoznati umorjenko, sem odšel v hotel — in zadostil sem svoji nepremagljivi želji, da še enkrat vidim svojo ženo. Pod tujim imenom sem ji oskrbel pogreb — in s hčerjo sva ji bila edina pogrebca. Kmalu nato sva se z Marie vrnila na Francosko. Prestal sem peklenske muke. Dan za dnem so me zasledovale strašne prikazni, moje življenje je postalo pravi pekel na zemlji... Sum zaradi umora je padel na Neillsona — in da so ga našli, bi bil jaz moral rešiti nedolžno življenje. Ne morem, in nihče bi ne mogel opisati mojih grozovitih muk. In zdaj bo moja mala sirotica vendar izvedela, in sovražila me bo... Smrt mi je edina rešiteljica!«

Strašen je bil pogled na tega strtega moža, ko je lovil sapo...

»Lord Alceston,« je strpinčen zašepetal.

Moj gospodar ni odgovoril. Videl sem, kako se je prav nečloveško trudil, da bi se zbral.

»Lord Alceston, še enkrat... čisto blizu...« je tiho zastokal Feurget. »Ne smem vas prositi odpuščanja, vendar... ne pozabite Marie...«

Zdajci se je hotel vzravnati, pa je omahnil. Z lordom sva oba pogledala v smer njegovega osuplega pogleda — in uzrla sva na pragu Marie. Kakor okamenela je zrla v svojega očeta.

»Oče, oče!« je vsa prepadena kriknila. »Kaj se je zgodilo? Ali si zbolel?«

Šele takrat je uzrla lorda Alcestona in stekla k njemu. Ne lord ne jaz nisva mogla spregovoriti besedice. Umirajoči se je ves tresel in je skušal obrniti glavo vstran.

Ozrl sem se na svojega gospodarja. Marie mu je položila roko na podleht. Zdajci je lorda premagala silna ljubezen do tega nedolžnega otroka in sklonil se je nad M. de Feurgeta.

»Poslovite se od svoje hčere; nikdar ne bo izvedela skrivnosti,« mu je zašepetal na uho. »Poročil se bom z njo — in nikoli ji ne bo skaljen spomin na ranjkega očeta. Prisežem vam!«

Te besede so bile ko razodetje, ko čudež. Zameglene oči so spet oživele in nasmešek mu je zaigral okoli ust. Marie je padla poleg očeta na kolena; videla je, da se mu bliža zadnja ura. Prijela ga je za roko in jo poljubila. Lord Alceston je držal umirajočega za levico. Počasi je ugašal ogenj v Feurgetovih očeh in smehljaj sreče na ustih mu je okamenel...

Konec

UMETNO SONCE

Pozimi so navadno ljudje slabotni, bolehni in nerazpoloženi. Vse samo zato, ker se vir zdravja — sonce — skriva za nizkimi in težkimi oblaki. Moderna tehnika nam pa sredi zime daje umetno sonce in pomaga s heliterapijo zdravljenje doma. Dovršene kremenčeve žarnice, ki dajejo zdravilno sončno luč, lahko uporabljajo vsi oni, ki so potrebni ultravijoletnih žarkov.

Slabokrvne in bledе ženske se zde bolne, kljub temu, da uporabljajo puder in rdečilo. Samo zdrava polt je lepa. V nasprotnem primeru je nardečen obraz podoben umetni krinki. Predno se sončite z umetnim soncem, se dobro namažite s kremo, le tako boste dobile res lepo polt.

Po večkratnem sončenju vsega telesa se pomnoži število rdečih krvnih telesc, prav tako postanejo pa tudi slabe kosti trdnejše.

Pod vplivom ultravijoličnih žarkov delujejo tudi endokrine žleze intenzivnejše. Deset takšnih žlez pa skupaj predstavlja nekakšen stroj, ki žene ves organizem. In ravno od delavnosti in živahnosti teh žlez je odvisen problem mladosti in starosti, ki prav gotovo zanima vsako žensko.

Vse rane, praske in brazgotine, posebno pa še rane, ki so nastale zaradi čirov, se vse hitreje pozdravijo, če jih obsevamo s kremenčevo lučjo, če jih sončimo. Mozolji in zajedavci izginejo po 15. do 20. sončenjih, kakor tudi modre lise, ki ostanejo od gnojnih ran. Zanesljivo in hitro lahko odstranite mozolje, če si obraz prej očistite z parafinskimi obkladki in se šele potem sončite.

Sončenje z umetnim soncem zelo dobro vpliva tudi na mozoljast hrbet ali na prhljaj na glavi. Proti izpadanju las je pa skoraj edino sredstvo kremenčeva luč.

Tudi tiste ženske, ki njih polt poleti zelo težko zagori, dobe z lahkoto lepo rjavo barvo tudi pozimi, če se sončijo z umetnim soncem.

Potenje v mrazu in mrzlica v vročini

Če nas hudo zebe, se tresemo od mraza. Telo namreč tako avtomatsko zviša svojo toploto. Če se pa v vročih poletnih dnevih potimo, se telo tako avtomatsko ohladi. Oboje, potenje in drgetanje od mraza, pa povzroča poseben predel v naših možganih.

Važno je, da na ta predel naših možganov lahko vplivajo tudi popolnoma drugačni dražljaji, ko sta mraz in vročina. S kratkimi radijskimi valovi na primer lahko dosežemo, da telo v najhujši vročini drgeta od mraza, v ledeno mrzli kleti se pa poti od vročine.

H. C. Andersen: DIVJI LABODI

Ko je sonce zašlo, so prišli bratje, in so se zelo prestrašili, ko so opazili, da je Eliza onemela. Menili so, da je to spet novo ukletje hudobne mačehe. Ko so pa uzrli njene roke, so spregledali in razumeli, kakšno mučeništvo si je sestra nakopala zaradi njih.

In najmlajši bratec je bridko jokal, in kamor so padale njegove solze, so bolečine ponehale in skeleči mehurji so splahneli.

Vso noč je neumorno trgala koprive in tkala vlakna, zdaj ni več našla miru. In našla ga ne bo, dokler ne bo osvobodila svojih bratov.

Ves prihodnji dan, ko so labodi nekam odleteli, je delala v samoti, toda še nikoli ji ni tako hitro tekel čas.

25.

En oklep je že skončala, že je pričela plesti drugega. Tedaj je pa med gorami zadonel lovski rog; prestrašila se je.

Zvok je prihajal vse bliže in bliže: slišala je lajanje psov, in prestrašena je povezala koprive, ki jih je bila zbrala in omehčala, zbežala v duplino in sedla nanje.

Prav tedaj je iz globeli skočil velik pes, in koj nato še drugi in še tretji: glasno so lajali, potlej so pa stekli nazaj in se spet vrnili.

Nedolgo potem so pred votlino stali vsi lovci, in najlepši izmed njih je bil kralj tiste dežele; stopil je k Elizi, kajti še nikoli poprej ni videl lepše deklice.

26.

»Kako si prišlo sem, preljubo dete?« jo je vprašal. Eliza je zmajala z glavo, saj ni smela govoriti, kajti šlo je za osvoboditev in življenje njenih bratov; skrila je roke pod predpasnik, da ne bi kralj videl, kako mora trpeti.

»Pojdi z menoj, tukaj ne smeš ostati! Če si tako dobra kakor lepa, te bom oblekel v svilo in baržun, posadil ti bom krono na glavo in živela boš v mojem najlepšem gradu,« in že jo je dvignil na svojega konja. Jokala je in vila roke, toda kralj je dejal:

DALJE PRIHODNJIC

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrovo maščevanje

SPISAL ZANE GREY

2. nadaljevanje

»Ne zamerite, ma'am — vaše upanje je jalovo.«

»Ne, ni jalovo... Ali zadene vaš srd, Lassiter, tudi mormonke?«

Lassiter je vneto odkimal.

»Mormonke so najboljše in najplemenitejše, najpotrpežljivejše, najbolj slepe in najnesrečnejše žene pod soncem.«

»Ah!« Pogledala ga je z resnimi in zamišljenimi očmi. »Zato boste torej sedli za mojo mizo?«

Lassiter je bil v zadregi za odgovor; nemirno se je prestopal in vrtel svoj sombrero.

»Ma'am,« je potlej povzel, »zdi se, da ste v svoji dobroti prepopustljivi. Morda me tukaj ne poznajo kdo ve kako, toda zgoraj na severu bi se marsikateri mormon obrnil v grobu, če bi pomislil, da bom sedel z vami za isto mizo.«

»To mi je bore malo mar,« je hlastno dejala. »Bodite moj gost!«

»Morda imate brata ali kakšnega sorodnika, ki bi utegnil priti slučajno mimo, pa bi bil užaljen — in, verjemite, ne bi rad...«

»V vsem Utahu nimam sorodnika. Nihče nima pravice, da bi se spotikal nad mojim početjem.« S smehljajem se je obrnila k Ventersu. »Pridite, Bern, Lassiter naju bo spremil. Jedli bomo in veselili se bomo, dokler nam bo usoda še mila.«

Šla je spredaj z vajetmi Lassiterjevega konja čez roko. Zavili so v majhen gozd in krenili po široki poti, ki so nanjo metale senco visoče veje topolov. Poslednji žarki zahajajočega sonca so spuščali zlate puščice skozi listje. Trava je bila bohotna in gosta, prijetna paša očem, ki jih je utrudil pogled na dolgočasno kaduljo. Prepelice so pedpedikale in se spreletavale nad potjo, blizu nekje je v drevesnem vrhu pela taščica svojo večerno pesem in v tihem ozračju je šumljalo živahno žuborenje tekoče vodé.

Dom Jane Withersteenove je stal sredi topolov; dolgo poslopje iz rdečega kamna z nadstreškom čez dvorišče, ki je skozenj tekel živahen, jantarjevo rumen potok. Mogočni balvani, težka bruna, trdna vrata in oknice so bile žive priče moške roke, ki je hotela zidati za večne čase; in cvetlice in gredice mahu, ki so obkrožale kamnitno strugo, preproge in pregrinjala na dvoriščnem tlaku, udobni kotiček z visečo mrežnico in s knjigami in snažno pogrnjena miza so pričali o miloti dekleta, ki je živela samo za srečo in za sedanjost.

Jane je pustila Lassiterjevega konja, da se je pasel po sočni travi.

»Kar mislim si, da ga imate radi v bližini,« je rekla, »sicer bi ga poslala na travnik.«

Na njen klic so prihitele ženske; vneto so začele tekati sem in tja in pogrinjati mizo. Potem se je Jane opravičila in odšla v hišo.

Stopala je po ogromnem prostoru z nizkim stropom, podobnem trdnjavi, potlej je zavila skozi manjšo sobo, kjer je v starinskem odprtem kaminu plapolal ogenj, in naposled je prišla v svojo sobo. Bila je udobna kakor hiši podobno vnanje preddvorje, poslikana in opremljena je bila pa v prijetnih, toplih barvah.

Redkokdaj je stopila Jane Withersteenova v svojo sobo, ne da bi se pogledala v zrcalu. Ljubila je podobo svoje lepote, ki je ni smela od zgodnje mladosti nikoli prezreti. Njeni sorodniki in prijatelji, in pozneje cela kopica mormonskih in poganskih snubačev, vsi ti so netili v njenem srcu plamen naravne nečimrnosti. Tako se je z osem in dvajsetimi leti komajda zavedala dobrotnega vpliva na občane, ki ga je imela nanje kot dobrotljiva veleposestnica in dedična svojega očeta. Vse bolj se je menila za sanje, za prepričevalno vabljivost svoje lepote. Tokrat, ko se je merila v ogledalu, je gledala nase z drugačnim namenom, in okoli njenih ust je igral zoper njeno navado zmeden nasmešek. Zakaj tokrat je ni obhajala zgolj želja, da bi bila lepa v svojih očeh, temveč tudi v očeh svojega prijatelja. Vpraševala se je, ali se bo tudi Lassitru zdela lepa, možu, čigar ime pozna prostrana, divja kamnina puščava in kaduljna ravan, možu mehkega glasu in žalostnega obraza, črtilcu in krvnemu sovražniku mormonov.

Jane Withersteenova se je spet pridružila svojima gostoma in ju povabila za mizo. Odslovila je dekle in jima je stregla z lastnima rokama. Večerja je bila obilna, družba pa redka. Na njeni desnici je sedel razcapani, naspol sestradani Venters; čeprav bi slepec lahko videl, kaj pomeni za srečo Jane Withersteenove, je bil vendar v vsem svojem pojavu mračni izgnanec, ki ga je v to obsodila njegova zvestoba; senca pogina, ki mu ga je prerokoval Tull, je vidno težila njegovo dušo. Na njeni levici je sedel ves v črnem usnju Lassiter, podoben sanjaču. Nič ni bil lačen in kar ni se mogel znajti; ni našel besed, in kadar se je nemirno presedal na svojem stolu, sta udarjala njegova težka samokresa, ki ju ni bil odložil, ob mizo. Jane Withersteenova je pa čebljala in se smehljala in se smejala z vsemi zapeljivimi čari svojih ust in oči, kakršne zmore lepa, smela ženska, da doseže svoj cilj. Ena sama misel jo je prevevala: zadržati mora Lassitra, ubraniti mu, da ne bi morda spet kdaj dvignil orožja zoper može njenega rodu.

Ko je bila večerja pri kraju in sta moža odmaknila stola, se je sklonila k Lassitru in mu globoko pogledala v oči.

»Zakaj ste prišli v Cottonwoods?«

Zdelo se je, da je njeno vprašanje sprostilo ukletje. Jezdec je vstal, kakor da bi se bil pravkar šele domislil, kakor da bi bil že predolgo odlašal.

»Ma'am, ves južni Utah in vso Nevado sem že prepotoval, iščoč... ah, zaman iščoč... In po vašem imenu sem zdaj izvedel, kje bom našel, kar iščem... Tu v Cottonwoodsu.«

»Po mojem imenu? Saj res, ogovorili ste me z mojim imenom. Nu, kje ste izvedeli zanj in od koga?«

»V neki majhni vasi, Glaze ji menda pravijo, kakšnih petdeset milj odtod proti zahodu. In izvedel sem ga od nekega pogana, od nekega jezdeca, ki mi je dejal, da vi veste, kje bom našel, kar iščem...«

»Kaj le?« je hlastno vprašala, ko se je Lassitru zataknila beseda.

»Grob Milly Ernove,« je odgovoril pridušen glas; le s težavo mu je šla beseda z jezika.

Venters se je sunkovito obrnil na svojem stolu, jel je opazovati Lassitra z zavzetim očesom, in Jane je od brezmejnega začudenja počasi vstala.

»Grob Milly Ernove?« je šepetaje ponovila. »Kaj veste o Milly, o moji najljubši prijateljici — ki je umrla v mojem naročju? Kdo ste?«

»To ni važno,« je odvrnil. »Poznam njene ljudi — sorodnike — ki bi že zdavnaj radi vedeli, kje je pokopana. Drugega prav nič.«

»Sorodniki? Nikoli ni omenila sorodnikov, razen brata, ki so ga v Texasu ustrelili.« Potlej je dvignila pogled in povzela z obotavljajočim se glasom: »Millyn grob je na mojem posestvu, na skrivnem mestu, ki ga živa duša ne najde.«

»Ali me hočete spremiti tja?... Mormone ste užalili, ko ste z mano sedli za mizo; in ta žalitev bo še hujša.«

»Nič mi ni mar. Samo paziti moram, da naju nihče ne vidi. Jutri morda.«

»Hvala vam, Jane Withersteenova,« je odgovoril jezdec, se ji priklonil in stopil korak nazaj, da bi se poslovil.

»Ali mar ne boste spali pod mojo streho?«

»Ne, ma'am! In še enkrat lepa hvala. Nikoli ne spim med štirimi stenami. In na vasi se zbira nevihta. Odšel bom na kaduljno poljano. Upam, da se zaradi vaše prijaznosti ne bodo maščevali nad vami.«

»Lassiter,« je spregovoril Venters z grenkim nasmeškom, »tudi moja postelja je na poljani. Morda se bova srečala.«

»Morda. Toda kaduljne rebri so velike, in jaz ne bom blizu vas. Lahko noč!«

Na Lassitrov lahni žvižg je zahrzal vranec in previdno pridirjal iz gaja. Jezdec mu ni pripel vajeti, temveč je stopil kraj njega in mu je le tu pa tam z lahnim dotikom pokazal smer. Skupaj sta počasi utonila v temi topoljega gozdiča.

»Jane, kmalu bom moral oditi,« je dejal Venters. »Dajte mi moj revolver. Da sem imel svoje orožje...«

»Bi ležal ali moj prijatelj ali pa starešina moje cerkvene občine mrtev na tleh,« mu je skočila v besedo.

»Vaš prijatelj prav gotovo ne.«

»O, ali se ne boste nikoli naučili potrpežljivosti? Nikoli milosti? Svojim sovražnikom je treba odpuščati, Bern. Ne dajte, da zaide sonce, preden se vam jeza ohladi.«

»Tiho! Nič nočem več slišati o milosti, o usmiljenju. Gol slučaj me je obvaroval biča. Še sem mož, in umreti hočem kot mož!... Dajte mi moje orožje.«

Molče je stopila v hišo. Vrnivša se mu je izročila njegov pas z naboji, revolver in dolgo risanko; in medtem ko se je opasoval, je stala zgovorno molče poleg njega.

»Jane,« je dejal z milejšim glasom, »nikar me tako ne glejte. Saj ne bom umoril vašega dobrega cerkvenega moža. Skušal se bom izogniti njemu in njegovim oprodam. Ali mar ne vidite, da ne vem več ne kod ne kam? Čudovita ženska ste, Jane. Nikjer na svetu ni tako nesebične in dobrotne ženske. Samo v nekem oziru ste slepi... Slišite?«

Za gozdičem je odjeknilo peketanje dirjajočih konj.

»Vaši jezdeci,« je nadaljeval. »Čas je za nočni posad. Stopiva h klopi v gozdu in se tam pogovoriva dalje.«

Zunaj je bilo še svetlo, toda pod gostim vejevjem toplov so temne sence globoko zatemnile poti.

Nedaleč od hiše, na skritem prostorčku, je stala klopca, odkoder si skozi razporek med vejevjem videl kaduljno reber, skalnate stene in nejasne obrise cañona. Jane ni bila besede več spregovorila, odkar jo je bil Venters s svojim trdim govorjenjem vznemiril; toda vso pot se je obešala na njegovo roko in tudi zdaj, ko je obstal in prislonil svojo risanko na klop, ga ni izpustila.

»Bojim se, Jane, da vas moram res zapustiti.«

»Bern!« je vzkliknila.

Če kaj kupujete, ali prodajate,

če iščete življenjskega druga ali družico in sploh vselej, kadar želite širokim plastem ljudstva kaj ponuditi ali prodati, se poslužite

»Malih oglasov«

v „DRUŽINSKEM TEDNIKU“

»Družinski tednik« pride skoraj v vsako slovensko hišo, zato so tudi njegovi mali oglasi izredno učinkoviti. Cene malim oglasom v »Družinskem tedniku« so zmerne:

Do 10 besed din 7·50, vsaka nadaljnja beseda 50 par. Denar lahko pošljete tudi v znamkah.

Poslužite se malih oglasov v »Družinskem tedniku«!

Naše cene so zmerne in času primerne!

»Da, tako se zdi. V obupni zagati sem — in ne znajdem se več... Jane, ne zamerite mi; srce mi krvavi. Toda oditi moram od vas. Vem, vem, da bo ta nevidna roka obrnila svojo skrivno moč v vašo pogubo.«

»Nevidna roka, Bern?«

»Škofova roka.«

Ventersove besede so bile dobro premišljene, in njegova roka ni spustila Jane, ko se je zdrznila. »On je postava. Izdal je ukaz, da mene ugonobe. No, le poglejte me! In zdaj bo izdal še ukaz, da s silo ukloni tudi vas volji cerkve.«

»Krivico delate škofu Dyerju. Tull je trd človek, dobro vem. In vendar vem opravičilo zanj: že leta in leta me je zaman ljubil.«

»O, vaše zaupanje in vaša opravičila! Ne morete doumeti, kar jaz vem. Ne bi priznali, in če bi vam za kožo šlo. Tak je ta mormonski duh v vas. Tile starešine in škofje so zmožni slehernega dejanja, kadar gre za povečanje moči in bogastva njihove cerkve, njihovega gospostva. Spomnite se samo, kaj so storili poganom tukajle v Cottonwoodsu, in spomnite se usode Milly Ernove!«

Nemo mu je stisnila roko, on jo je pa potegnil k sebi na klop. Spoštoval je njen molk, zakaj čutil je, da se skriva za tem molkom globoka ženska ganjenost, ki je ne bo mogel nikoli doumeti.

Bilo je prav v trenutku, ko so poslednji rdečkasti sončni žarki zahajajočega sonca za kratek hipec trznili, preden so se umaknili somraku, Ventersu se je zdela pokrajina skoraj ko slika bodočnosti, in z zvedavim očesom je opazoval lepo, škrlatasto, nerodovitno kaduljno puščavo. Tam je vsa skrivnost doma in vsa nevarnost. Vse prizorišče je zbudilo v Ventersu vtis divjega, strogega in mogočnega razodetja narave. In kakor ga je nekoliko spominjalo na bodočnost njegovega življenja, ga je zdajci tudi opomnilo na žensko poleg njega, samo da je bilo v tej ženski več lepote in več nevarnosti, in še bolj zamotana uganka in nekaj neizrekljivega, da mu je kar mamilo srce in kalilo pogled.

»Poglejte! Jezdec!« je vzkliknila Jane sredi molka. »Ali utegne biti Lassiter?«

Spet je Venters pogledal proti zahodu. Pred obzorjem se je risala postava jezdeca in počasi utonila v barvi kadulje.

»Morda. In vendar ne; ne verjamem — ta mož jezdi proti hiši, bržčas kdo od vaših ljudi. Da, zdaj ga vidim natančneje... Jane, vaši jezdeci so mnogoštevilni kakor kaduljni grmiči. Včeraj sem jih srečal kar pet, tam prek, na poti proti Slepilnemu sedlu. Gnali so Belo čredo.«

»Ali zahajate še zmerom v tisti cañon, Bern? Ne bi smeli! V tisti pokrajini prebiva Oldring s svojimi roparji.«

»Malo mi je mar teh ljudi.«

»Tull je že nekaj namignil, da neki Venters tako pogosto jezdi proti Slepilnemu sedlu.«

»Vem.« Venters se je odsekano zasmejal. »Prihodnjič me bo izkričal za kravjega tatu. Toda kaj naj storim, Jane? Ko odidem iz Cottonwoodsa, ne najdem petdeset milj daleč nikjer več vode, in najbližji izvirek je v tem cañonu. Napiti se moram in konja napojiti. Ali mar ne?«

Naglo je legel mrak. Gruča jezdecev se je pomikala ob temnem robu nizke rebri, in bolj ko so se bližale vrhu, bolj razločne so postajale postave. Zvonki klic vračajočega se jezdeca je odjeknil v tišino in potlej je zadonel odgovor skoraj kakor zvok lovskega roga. Gruča jezdecev je jezdila hitro; iznenada so se pokazale njihove postave, ko so se vzpeli na vrh kakšne kope, romantično so se zarisali njihovi črni obrisi na obzorju, dokler niso zdirjali nizdol in so njihove postave zbledele v škrlatu kaduljnega grmičja.

Bledi odsvit na zahodu je tonil v sivino, in somrak se je prelival v noč. Črni in temačni so se razprostirali kaduljni pašniki. Samotna bleda zvezda je zablestela na jugozahodnem nebu. Peketanje konjskih kopit je utihnilo, in samo lahno, velo šelestenje topoljega listja v nežnem nočnem vetru je motilo tišino.

V ta pokojni molk je zdajci odjeknilo vreščeče tuljenje kojota, in iz temne daljave se je oglasil odgovor klatečega se tovariša.

»Hoj, kaduljni volkovi tulijo,« je menil Venters.

»Ne slišim jih rada,« je odvrnila Jane. »Včasih ponoči, ko ležim budna in čujem to tožeče tuljenje, mislim na vas, ki spite nekje zunaj na kaduljnih pašnikih, in srce se mi krči.«

»Jane, ljubkejše godbe bi ne mogli slišati, in prijetnejša bi ne mogla biti postelja, ki v njej počivam.«

»Žalostno, žalostno je. Možje, kakršna sta Lassiter in vi, nimajo dóma ne udobnosti ne miru. Nikoli ne veste, kam bi položili svojo trudno glavo. Prav!... Bodimo potrpežljivi. Morda se bo Tullov srd ohladil in nama bo čas postal zaveznik. Kako bi bilo, da se s kakšno uslugo prikupite vasi... kdo ve? Denimo, da iztaknete tolikanj iskano Oldringovo skrivališče? S tem bi grdo Tullovo natolcevanje postavili na laž, in prikupili bi se ljudem. Že leta in leta se klatijo moji jezdeci po sledovih uropanega goveda. Prav tako dobro veste kakor jaz, koliko škode nam je ta divjina že prizadejala. Oldring izvablja našo živino v zamamljive mreže ozkih cañonov, in potlej gre žival na severu in na vzhodu čez sedla po Utahu na trg.«

»Že mnogokrat sem o tem razmišljal, Jane, in skušal bom najti sled za temi rokomavhi.«

Jane je obotavljaje se vstala. »Ločiti se morava. In srce me boli. Zakaj zdaj ne bom nikoli več za gotovo vedela, da vas bom spet videla. Do svidenja jutri, Bern!«

»Jutri. Poiskal bom Lassitra in z njim bom prijezdil do hiše.«

»Lahko noč!«

Potlej je odšla; bela, polzeča postava, ki je kmalu utonila v temó.

Venters je počakal, dokler mu ni lahen tresk vrat povedal, da je Jane stopila v hišo; tedaj je zagrabil svojo risanko, neslišno smuknil skozi grmičje, potlej pa po rebri navzdol in dalje pod temnim drevjem na rob gozda. Sivina neba se je prelila v temno sinjino; zvezde so se prižigale in začele osvetljevati prejšnjo temó; in z daljnjih rebri je vel hladen veter, nasičen s kaduljnim vonjem. Venters je hodil tik ob robu topoljega gozda in hitel s hitrim in neslišnim korakom proti zahodu. Gozd je bil raztegnjen, in ni še prišel do konca, ko mu je nenaden šumot zaustavil korak. Lahen udušen topot ga je opozoril, da se mu bližajo konji. Vrgel se je na zemljo, in čakaje in prisluškovaje pridrževal dih. Mnogo prej, kakor bi bil po topotu pričakoval, je uzrl, da so se čisto blizu izluščili iz teme jezdeci. Jezdili so vzdolž roba kaduljne rebri, in Venters je pri priči vedel, da imajo konji ovita kopita. Potlej mu je medla svetloba zvezd pokazala nejasno sliko tujih postav. A njegove oči so bile ostre in vajene teme; in ko je bliže pogledal, je spoznal ogromna pleča in črnobradi Oldringov obraz in vitko in gibko postavo njegovega pribočnika, moža, ki je imel zmerom krinko na obrazu. Jezdila sta dalje; noč ju je vzela. Potlej, dalje zunaj po pašniku je skoraj neslišno jezdilo, podobno pošastnemu sprevodu, temno, tesno stisnjeno krdelo, in tudi to se je izgubilo v noč.

3. POGLAVJE

Jantarjev izvir

Venters je slonel na skali, ob njegovih nogah sta pa ležala njegova ovčjaka Ring in Whitie. Na vzhodu je počasi vstajalo sonce in lilo na dolino škrlatni ogenj. Na levi in na desni, dvigaje se in padaje kakor plitvi valovi škrlatastega morja, so se razprostirali kaduljni pašniki. Zadaj za topoljim gajem, za to zeleno pego na škrlatu, je žarela temnordeča stavba Janine stare kamnitne hiše. Za hišo se je raztezal širok pas zelenih vaških vrtov, obkrožen z mičnim topoljem; in še dalje zadaj so se košatili v temni bohotnosti deteljni travniki. Neštete rdeče, črne in bele maroge so bile posejane po kaduljni planoti: sámo govedo in konji.

Oprezajočemu in tako čakajočemu po mirni noči, je Ventersu pokojno mineval čas. Naposled je nad bližnjo kopo uzrl konja, in vedel je, da je to Lassitrov vranec. Splezal je na najvišjo skalo, da bi udarjal iz svetlobe obzorja, in zavihtel klobuk. Skoraj kakor bi trenil, je obrnil Lassiter svojega konja; znamenje za bistrost njegovega pogleda. Potlej je Venters splezal spet dol, osedlal konja in privezal nanj svojo culo. Že je hotel, obrnivši se z besedo k svojima psoma, pohiteti Lassitru nasproti, ko se je domislil, da bi bilo pametnejše, če ga počaka tu gori na višjem kraju, odkoder mu sega pogled čez vso pokrajino.

Dolgo je že bilo minilo, odkar Venters ni užil radosti prijaznega moškega pozdrava. Lassitrov pozdrav je spet vrnil v njegovo dušo občutek, ki je bil ob dolgem zanemarjanju že skoraj zamrl. In ko je s krepkim stiskom vrnil pozdrav železni roki, ki je njegovo objela, in pogledal v sive oči, je vedel, da si bosta z Lassitrom prijatelja.

»Malce bova pokramljala, preden odjezdiva dol proti hiši,« je menil Lassiter razjahaje. »Nič se mi ne mudi. Lepa psa!« S strokovnjaškim očesom je meril Ventersovega konja, ni pa izrekel svoje sodbe. »Nu, ali se je kaj zgodilo potlej, ko sem vaju pustil sama?«

Venters mu je povedal o nočnem pohodu roparjev.

»Udobno sem bil skrit v kadulji,« je odgovoril Lassiter, »in nikogar nisem ne videl ne slišal. Zdi se, da je Oldring tod velevažna oseba. Nič novega ni za Utah, da se zna klatiti po cañonih, ne da bi pustil sled za seboj.«

Nekaj časa je Lassiter molčal, potlej je pa spet povzel:

»Nisva si popolna neznanca, Oldring in jaz namreč. Pred nekaj leti je bilo, ko je gnal svoje govedo na Bostils-Fort ob izvirkih Ria Virgina. Toda tam so mu postala tla prevroča; zdaj zahaja pač na druga tržišča.«

»Torej ga poznate, Lassiter? Kaj le je, mormon ali pogan?«

»Ne vem. Poznal sem pa mormone, ki so zatrjevali, da so pogani.«

»Ni mormona, ki bi to trdil, razen če je razbojnik,« je rekel Venters.

»Že mogoče, že mogoče.«

»Trda dežela za vse ljudi, najtrša pa za pogane! Ali ste že kdaj slišali, da bi se bil kakšen pogan v mormonski občini dokopal do blagostanja?«

»Nikoli še!«

»Jaz bi prav rad odšel iz Utaha. Mater imam v Illinoisu. K njej bi rad, že osem let je minilo...«

= ŠPORTNI TEDNIK =

Triumf Planice

Spet se je oglasila Planica — kljub vojni vihri. Spet je dala rezultate, kakršnih ne premore nobena druga skakalnica na svetu. In kar je pri tej edinstveni Bloudkovi napravi najčudoviteje in kar je treba še posebno podčrtati: od 156 poletov v treh dneh je bilo samo 6 padcev. Prav to je največja odlika naše Planice. Kljub ogromnim dimenzijam, kljub relativni višini 180 m, je planiška letalnica tako varna, da je že pri količkaj spretnem skakaču padec malone izključen. In prav zaradi te odlike bodo morali prej ali slej utihniti vsi, ki še niso pristaši Planice. Tudi letošnji tridnevni poleti so vnovič potrdili, da je aerodinamična linija, ki daje planiški »letalnici« značilno obliko, idealna in zato neprekosljiva.

Letos vreme ni bilo tako naklonjeno prirediteljem kakor pred dvema letoma, ko je Josip Bradl dosegel znamenito znamko 107 m. Snega je sicer dovolj, ni pa dopuščal zadostne hitrosti. To in pa zračni tok, ki je s precejšnjo silo valovil baš nasproti zaletu, sta vzrok, da ni bilo daljav, ki jih je večina čakala. Vseeno pa moramo biti zadovoljni. Že prvi dan treninga, v petek, ko so nekateri šele prestajali ognjeni krst in se še niso privadili skoraj 100kilometrski hitrosti pri zaletu, je bilo 25 skokov daljave več ko 70 m in 10 več ko 80 m. Ta dan je bil najboljši B r a d l z 88 m.

V soboto je bil idealen dan za polete. Ozračje mirno, sneg dovolj trd. Že po prvi seriji se je videlo, da bo šlo tudi na 90 m in več. V drugi seriji se je to uresničilo, pri četrtem poskusu, pa je bila trikrat dosežena celo 100metrska znamka: najprej Bradl 101 in pol m, za njim pa po 100 m še Nemca Maier in Berauer. Ta dan je bilo 46 poletov, med njimi samo trije padci. Med poleti je bilo 8 nad 70 m, 12 nad 80 m, 19 nad 90 m, 3 nad 100 m.

Poslednji dan, v nedeljo, ko je 5 posebnih vlakov pripeljalo v Planico več ko 6000 gledalcev, vreme ni bilo tako ugodno. Zaletišče je bilo premehko, nagajal je tudi nasprotni veter. Bilo je 64 poletov s samo tremi padci. Večina skokov je dosegla več ko 80 m, in sicer 35, več ko 70 m 13, več ko 90 m pa 14. Najdaljši je bil stari planiški znanec Gregor H ö l l s 96 m, za njim pa Weiler s 94 in Bradl s 93 m. Höll je bil edini, ki pri vseh petih poskusih ni letel manj ko 90 m. Med našimi je bil najboljši mladi Finžgar iz Krope s 84 m, čeprav je prestal šele ognjeni krst. V splošnem je pa imel med našimi najdaljši let Novšak; saj je v soboto dosegel 88 m.

Če na kratko pogledamo bilanco, bomo dobili prav razveseljivo podobo. Med 156 poleti jih je bilo 46 več ko 70 m, 57 več ko 80 m, 33 več ko 90 m in 3 več ko 100 m, torej edinstven rezultat. Večina nemških skakačev je postavila svoj dosedanji življenjski rekord.

Tako je torej bilo letos. Upajmo, da se bodo naslednje leto pridružili našim in Nemcem še drugi in da bo tedaj Planica dobila tudi od tiste strani, ki ji še ni naklonjena, zasluženo priznanje. Do prihodnje prireditve bodo imeli ti gospodje dovolj časa uvideti, da take daljave niso prav nič nevarne, če je naprava zgrajena tako, kakor mora biti. Tudi letošnja prireditev je bila za inž. Bloudka nov triumf!

*

V mednarodnem smučarskem športu velja omeniti znamenite tekme v Holmenkollnu na Norveškem. Zaradi vojnega stanja tokrat Fincev ni bilo in so startali le Norvežani in Švedi. V teku na 18 km je zmagal Norvežan D e k e r n v izvrstnem času 1:05:58 pred svojim rojakom Larsom B e r g e n d a h l o m, ki je zmagal na 50 kilometrov v 3:33:01. V kombinaciji je zmagal Šved W e s t b e r g.

Preteklo nedeljo so se tudi nadaljevale ligaške tekme. V zagrebški skupini je L j u b l j a n a spet doživela visok poraz: v Varaždinu jo je domača S l a v i j a zasluženo premagala 5:0. Še dve tekmi sta dali prav tak izid. Tudi B a č k a je morala kloniti v Zagrebu pod C o n c o r d i j o v enakem razmerju, v naslednji tekmi je pa G r a d j a n s k i z istim rezultatom odpravil SK S p l i t. V Osijeku je domača S l a v i j a zasluženo porazila S a š k a 3:1, v Splitu je pa H a š k po oboji slabi igri srečno premagal H a j d u k a 1:0.

V beograjski skupini je J u g o s l a v i j a že v prvi polovici zabila B a s k u gol in pri tem je ostalo do konca. V drugi tekmi bi bili skoraj doživeli presenečenje: J e d i n s t v o je že vodilo nasproti BSK 3:1, a je po odmoru izgubilo dva igralca; to je seveda BSK izkoristil in zmagal 5:3. V Novem Sadu je V o j v o d i n a z lahkoto premagala Z e m u n 5:0. Prav tako lahka je bila zmaga sarajevske S l a v i j e nad Ž a k o m, ki je odšel domov poražen z 1:6. V Skoplju je tamošnji G r a d j a n s k i zmagal nad B a t o 2:0.

Na prvem občnem zboru Slovenske nogometne zveze (njen predsednik je dr. Janko Köstl) so poverili novemu odboru nalogo izdelati načrt za prvo tekmovanje v »slovenski ligi«.

V nedeljo je bil v Ljubljani izbirni miting za tekmovalce, ki bodo sestavljali našo državno reprezentanco v cross-countryju v Carigradu. Nastopilo je 22 najboljših tekačev v državi. Končni izid je pokazal veliko premoč slovenskih tekačev, saj so zasedli 6 prvih mest. Zmagal je K o t n i k (Concordia) v 22:31.8, 2. B r u č a n (Primorje) 22:43, 3. K v a s (Bratstvo) 23:08.4, 4. G l o n a r (Ilirija) 23:25.8, 5. K o š i r (Planina) 23:43, 6. S r a k a r (Concordia) 23:49.

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914–1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

20. nadaljevanje

Odločil sem se, da bom stavil vse na eno kocko:

»To vam lahko zaupam, ekscelenca,« sem dejal. »Kapitan Rintelen je res bil na palubi naše ladje, toda Angleži so se zmotili v osebi. ‚Nordam' je že v Rotterdamu, tako sem vsaj bral v ‚Timesu'. Nemški častnik, ki ga nisem hotel izročiti Angležem, je zdaj že daleč od tu. Res je, moje simpatije so pri Nemčiji. Tam sem namreč preživel svojo mladost, saj se še gotovo spomnite, da je bil moj oče švicarski konzul v Lipskem.«

»Pač. Spominjam se vašega očeta.« Vstal je in mi ponudil roko: »Ravnali ste, kakor se spodobi za pravega nevtralca.«

Potlej je vpričo mene telefoniral v admiraliteto in jim sporočil ključ moje skrivnosti. Nato sva se poslovila in v oboroženem spremstvu sem se vrnil k admiralu Hallu. Opazil sem, da so bili vsi častniki zelo ogorčeni, ker se jim je bil pravi Rintelen zaradi mene izmuznil, samo admiral je obdržal mirno kri, pristopil k meni in vprašal:

»Vi torej niste Rintelen?«

»Vse sem že razložil svojemu poslaniku,« sem hladno odgovoril.

Izpustili me pa vseeno niso takoj. Moral sem ostati pod nadzorstvom še do drugega dne zvečer, šele potem naj bi nadaljeval svojo pot. Spet sem dobil spremstvo, to pot nekega pomorskega častnika in nekega detektiva. Nastanil sem se v hotelu ‚Cecilu'. Bil sem trdno prepričan, da sem bitko dobil, in sem dobre volje naročil pijačo. Ničesar več se mi ni bilo treba bati, čakati sem moral samo zato, da urede neke nepomembne formalnosti. Pričel sem že računati, kako dolgo bom potreboval do domovine in kdaj bom v Berlinu.

Moja spremljevalca sta sedela v sosednji sobi in se nekaj tiho pomenkovala. Vrata v mojo sobo so bila odprta na stežaj, menda sta se bala, da bi jima utegnil pobegniti. Med pogovorom sem nehote ujel besede:

»...britansko poslaništvo je odredilo v Bernu posebno preiskavo...«

»Da, to ni navadna konzularna zadeva. Admiral Hall je s posebnim poudarkom vprašal poslaništvo, ali je mogoče, da se ta čas mudi švicarski državljan Emile Gaché v Londonu.«

Slišal sem dovolj, da sem razumel resnost svojega položaja. Razumel sem, da sem bitko izgubil, čeprav sem bil še nekaj trenutkov poprej čisto drugega mnenja. Pričel sem koračiti po sobi gor in dol in napeto premišljal, ali so mi še kakšna vrata odprta. Toda ugotovil sem, da sem v pasti in da mi nihče več ne more pomagati. Švicarsko poslaništvo bo odgovorilo, da se mudi pravi Emile Gaché v Švici, in da sploh ni odpotoval iz svoje domovine. Kakor hitro bodo imeli Angleži ta odgovor v rokah, bo po meni.

Bilo je na dlani, da se jim ne morem več izmuzniti. Storiti sem pa mogel vse, da si olajšam okoliščine, ki me je vanje pahnila usoda. Pričel sem vročično misliti, kaj bi mi utegnilo koristiti. Ugotovil sem tole: ker so samo mene in mojega spremljevalca zasliševali in odpeljali na kopno, so morali točno vedeti, da sem se vkrcal v Newyorku na »Nordam«, in prav zato tudi natanko vedo, kaj vse sem počel v Ameriki. To pomeni, da so me hoteli že v Združenih državah prijeti, in da sem se jim izmuznil samo s svojim nenadnim odhodom. Kakor hitro bo prispel odgovor iz Berna, me bodo Angleži kot civilista vrnili v Ameriko, kjer se ne smem nadejati preveč ljubeznivega sprejema. Kar koli se bo zgodilo, spustili me ne bodo. Vseeno je pa bolje, da sem vojni ujetnik na Angleškem, kakor da bi me zaprli v ameriške zapore. Ko sem si bil v nekaj trenutkih glede tega problema na jasnem, sem stopil k svojima paznikoma in dejal:

Bežigrajci!

Premog, drva in žaganje drv

Vam dobro, hitro in poceni priskrbi dobro znana tvrdka

FRANC JEHART

Ljubljana, Linhartova 16

»Oprostite! Ali bi lahko koj zdaj govoril z admiralom?«

»Mislim, da ne. Kaj bi pa radi? Ali je tako nujno?«

»Kajpak! Admirala Halla bo moja novica živo zanimala.«

»Dobro. Povejte jo meni.«

»Nemogoče. Povedati jo morem samo njemu.«

Stopil je k telefonu. Ura je pravkar bila osem, toda admiral je še delal v svoji pisarni. Bil je takoj pripravljen, sprejeti me. Dež je lil v curkih, ko smo korakali čez dvorišče v admiraliteto. Admiral Hall je stal sredi sobe. Stopil je k meni in me vprašal:

»Kaj vas je tako pozno pripeljalo k meni?«

Vzravnal sem se, udaril po vojaško s petami in rekel: »Vdam se.«

Predno obesite, oz. kupite nove zavese, si oglejte izložbe tvrdke

A. & E. SKABERNÈ

Ljubljana

Poseben oddelek za linolej, zavese etc

»Kaj hočete reči? Pravkar smo zaradi vas telefonirali v Bern!«

»To zdaj ni več potrebno.«

»Kaj pomeni vse to?«

»Admiral, kapitan Rintelen ima čast, da se vam predstavi kot vojni ujetnik!«

Admiral je sédel v bližnji naslonjač. Gledal me je, potlej je vstal, me potrepljal po rami in zagodrnjal z zadovoljnim glasom:

»To ste nam dobro zagodli.«

Nato je stopil k vratom sosednje sobe, jih odprl, poklical lorda Herschela in dejal:

»Dovolite, da vam predstavim našega najnovejšega vojnega ujetnika, kapitana Rintelena.«

Herschel se je obrnil, odšel v sosednjo sobo in se vrnil s steklenico in tremi kozarci.

»Sedite,« mi je prijazno dejal, »popijmo coctail ali dva, da se opomoremo od tega presenečenja. Menda radi pijete coctaile?« je pristavil.

»Kako morete vedeti?« sem presenečen vprašal.

»Iz Newyorka sem izvedel.«

Bilo je že pozno. Admiral Hall in lord Herschell sta me povabila na prijateljsko večerjo v treh, preden me odpeljejo v zbirališče. Večerjali smo v nekem angleškem klubu, kamor sta oba častnika pogosto zahajala. V klubu je sedelo že mnogo častnikov.

»Radoveden sem, kaj bi rekli, če bi vedeli, kdo ste,« mi je prišepnil lord Herschell.

Izbrali smo mizo v mirnem kotu sobe, da smo se lahko nemoteno pogovarjali. Opazil sem, da bi rada še marsikaj izvedela od mene, menda zato sta pripovedovala takšne stvari, da so se mi pričeli ježiti lasje. Kajpak mi nista zaupala kakšnih važnih skrivnosti, temveč sta mi, najbrže iz sebičnih vzrokov, pričela pripovedovati o delovanju Intelligence-Servicea po vsem svetu. Njuno pripovedovanje me je kmalu prepričalo, da nismo dejansko storili ničesar, česar ne bi prej ali slej izvedela angleška protivohunska služba. Tako smo se pomenkovali več ur; izvedel sem marsikaj, o čemer se mi prej še sanjalo ni.

»Zakaj ste tako dolgo čakali na moj coctail?« je med drugim dejal lord Herschell.

»Tako dolgo?«

»Da. Čakamo vas že štiri tedne. Vse smo že bili pripravili za dostojen sprejem, vi ste nas pa pustili na cedilu. Zakaj niste odpotovali iz Newyorka, takoj ko ste prejeli brzojavko?«

Kaj naj to pomeni? Včasih človek ne more verjeti svojim ušesom!

»Nedvomno vas bo to kot ponosnega nemškega častnika bolelo,« je povzel lord Herschell, »toda povedati vam moramo, da vas nismo ujeli samo s spretnostjo naših agentov! Da sedite danes med nami, se zahvalite predvsem svojemu vojaškemu ali pa mornariškemu atašeju. Kdo od obeh si lahko lasti več zasluge za to, res ne vem. Ali ste se, tako mimogrede naj omenim — dobro razumeli s stotnikom von Papnom?«

»Kaj hočete reči?«

»Nekaj, česar gotovo ne boste radi poslušali. Človeška površnost bi morala imeti neko mejo... posebno kadar gre za življenjsko važne stvari. Tolikokrat so vaši ljudje brzojavili vaše ime v Berlin in nazaj v čisti, jasni nemščini, da so vas te brzojavke tako rekoč same pripeljale v naše roke. Kar nekam prenamerna je bila ta odkritost...«

Vzelo mi je besedo. Torej so me izdali? Ti ljudje torej vedo o meni vse: moj nenadni odpoklic... vse... Skušal sem napeljati pogovor v to smer:

»O kakšni brzojavki govorite, lord Herschell? Ne razumem vas.«

Admiral se je sklonil čez mizo globoko k meni; snel je naočnike, me ostro pogledal in porogljivo pričel:

»O brzojavki, ki ste jo dobili 6. julija, torej pred dobrim mesecem dni. Kapitan Boy Ed se je sestal z vami na vogalu Pete avenije in Petinštiridesete ulice in vam izročil brzojavko... Trenutek, prosim, takoj vam jo bom prebral:

‚Mornariškemu atašeju, nemško poslaništvo. Sporočite diskretno kapitanu Rintelenu, naj se vrne v Nemčijo.'

»Kaj pravite k temu?« me je vprašal. »Ali nismo prav imeli, očitajoč vam da ste dolgo odlašali?...«

Obešenjaški humor, ki sem ga ohranil vse dotlej, me je pričel zapuščati.

»Kako ste dobili to brzojavko, sir Reginald? Morala bi vendar biti šifrirana!«

»Kajpak je bila šifrirana, a mi smo jo dešifrirali.«

Nehote sem se spomnil na tisti usodni dan, ko mi je vrli Boniface prihitel povedat novico, da so Angleži dobili v roke našo najnovejšo in najskrivnejšo šifro...

»Kajpak smo vas za nekaj časa spet izgubili, kapitan,« je nadaljeval in me pozorno opazoval. »Kakor vidite, ste nam pa naposled le padli v roke, kajti zasledili smo vas spet, ko ste kupovali vozni listek za parnik ‚Nordam'.«

Skrivnost, ki ji Rintelen ni mogel do živega

»Brzojavke, naslovljene na grofa Speeja, admirala križarske eskadre,« je kakor zatopljen v svoje misli zašepetal lord Herschell.

Dalje prihodnjič

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite najcenejе v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

Ia SUHE HRUŠKE, 50 kilogramov din 190·—, Ia suhe slive, 50 kilogramov dinarjev 240·—, Ia jedrca, 10 kilogramov din 200·—, franko voznina, razpošilja **G. Drechsler, Tuzla.**

FILATELISTI POZOR! Kupujem vsakovrstne posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah. Istočasno nudim filatelistom znamke v serijah ali posamezne po najbolj ugodnih cenah. Poizkusite in prepričali se boste. Knjigarna Janez Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

D. K. W. motocikl 100 m³ v zelo dobrem stanju kupim. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »D. K. W.«

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj **Stritarjeva ul. 6**

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

PREMOG-KOKS-DRVA

LIKALNI

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

TRTA

Cepljenke najplemenitejših vrst ter zatiče in korenike Kober 5BB, Teleki 8B, Riparia in Chasselas, vse zajamčeno čisto in prvovrstno, dobavljajo:

Prvi jugoslavenski lozničaji, Daruvar.

Zahtevajte cenike.

Na

CONTINENTAL

se piše najbolje!

Ugodni plačilni pogoji!

IVAN LEGAT, mehanik

LJUBLJANA Prešernova 44 Tel. int. 26—36

MARIBOR Vetrinjska 30 Tel. int. 24—34

PHOENIX

ŠIVALNI STROJI

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

NOVA TRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA ŠTEV. 36

nasproti Gospodarske zveze

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Inventurna prodaja

MANUFAKTURA NOVAK LJUBLJANA

sezonskega blaga: volnenih tkanin, barhentov, flanel. Tkanin za posteljnino, perje, odeje, brisače, frotirke, puh, gradli za žimnice, zavese itd.

Ogromna izbira, solidna postrežba ter najnižje cene

Manufaktura Novak

na Kongresnem trgu pri Nunski cerkvi

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.